

Tilastokeskus
Tilastoarkisto

Kuntasektorin työvoimakustannukset 2000

---

tilastokeskus
statistikcentralen

Kuntasektorin työvoimakustannukset *2000*

Tiedustelut :

*Pekka Haapala
(09) 17 341*

SVT

*Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland*

Kansikuva: Eeva Mehto

© 2002 Tilastokeskus

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.

*ISSN 0784-8374
= Palkat
ISSN 1456-2782
ISBN 952-467-118-2*

Yliopistopaino, Helsinki 2002

Alkusanat

Tutkimus kuntasektorin työvoimakustannuksista vuodelta 2000 on tehty Tilastokeskuksen ja Kunnallisen työmarkkinalaitoksen yhteistyönä. Kyseessä on kolmas kattavasti kuntien ja kuntayhtymien työvoimakustannusten määrää ja rakennetta selvittävä tutkimus. Ensimmäinen tutkimus koski vuotta 1990 ja toinen vuotta 1996. Ahvenanmaan maakunnasta on tehty erillinen selvitys vuodelta 1994.

EU edellytti työvoimakustannusten kattavaa selvittämistä yksityisen sektorin osalta vuodelta 1996 ja siitä lähtien neljän vuoden välein. Tällainen velvoite ei koske toistaiseksi vielä julkista sektoria. Kuntasektorin työvoimakustannustutkimus tukee kuitenkin osaltaan mm.

EU:n edellyttämää työvoimakustannusindeksiä, johon julkinen sektorikin tulee sisällyttämään.

Kuntasektorin työvoimakustannukset 2000 tutkimuksen toteutuksesta ovat vastanneet Pekka Haapala ja Sari Korvenranta. Työvoimakustannustutkimuksen asiantuntijaryhmänä on toiminut Tilastokeskuksesta Pentti Jonninen ja Seppo Kouvonen sekä Kunnallisesta Työmarkkinalaitoksesta Margareta Heiskanen ja Hannu Freund.

Tutkimukseen vastaaminen on aiheuttanut kunnissa ja kuntayhtymissä runsaasti työtä. Kiitämme lämpimästi tiedusteluun osallistuneita, erityisesti palkanlaskijoita.

Helsingissä, marraskuussa 2002

Kari Molnar
Tilastojohtaja

Sisällys

Alkusanat	3
Sisällys	4
1. Johdanto	6
2. Työvoimakustannusten määritelmä ja käsitteet	7
3. Tutkimuksen toteutus ja aineiston peittävyys	10
4. Aineiston käsittely ja katokorjaus	11
5. Työvoimakustannukset kansantalouden ja kuntien näkökulmasta 1975–2001	13
6. Kuntasektorin työvoiman rakenteesta	14
7. Kuntasektorin henkilökunta työvoimakustannustutkimuksessa	16
8. Työvoimakustannukset 2000	19
9. Välilliset työvoimakustannukset	20
9.1 Välilliset työvoimakustannukset kunnissa ja kuntayhtymissä	20
9.2 Välilliset työvoimakustannukset alueittain ja kuntakoon mukaan	20
9.3 Välilliset työvoimakustannukset kuntayhtymätyypeittäin	21
9.4 Välilliset työvoimakustannukset maakunnittain	22
10. Henkilötyövuoden hinta	23
11. Työvoimakustannusten muutokset 1990–2000	24
12. Työvoimakustannukset 2000 kustannuserittäin	26
12.1. Kokonaispalkat, tehdyn työajan palkat, lisä- ja ylityön palkat, koulutyön keskeytysajan palkat	26
12.2. Luontoisedut	27
12.3. Vuosiloma-ajan palkka, lomakorvaus, lomaraha, säästövapaan, säteilyloma-ajan ja lomarahan vaihtovapaan palkka	28
12.4. Arkipyhäajan ja säteilyloma-ajan palkat	29
12.5. Sairauteen ja työtapaturmiin, lapsen syntymään ja hoitoon, koulutukseen, yhteistoimintaan ja muihin poissaoloihin liittyvät palkkakustannukset	29
12.5.1 Sairaus- ja työtapaturma-ajan palkat	29
12.5.2 Lapseen liittyvän poissaolon palkat	30
12.5.3 Koulutusajan palkat	30
12.5.4 Yhteistoimintaan käytetyn ajan palkat	30
12.5.5 Muun poissaolon palkat	31
12.6. Sosiaaliturvan kustannukset	31
12.7. Muut työvoimakustannukset	32
13. Työvoimakustannuksiin saadut tuet	34
14. Tiivistelmä	36

Liitetaulukot

1. Kuntasektorin työvoimakustannukset 2000 markkoina ja osuutena kokonaistyövoimakustannuksista, kaikki palkansaajat	38
2. Kuntasektorin työvoimakustannukset osuutena kokonaispalkoista ja tehdyn työajan palkoista 2000, kaikki palkansaajat	39
3. Kuntien työvoimakustannukset kuntakoon ja alueen mukaan 2000 osuutena kokonaistyövoimakustannuksista, kaikki palkansaajat	40
4. Kuntien työvoimakustannukset kuntakoon ja alueen mukaan 2000 osuutena kokonaispalkoista, kaikki palkansaajat	41
5. Kuntien työvoimakustannukset kuntakoon ja alueen mukaan 2000, osuutena tehdyn työajan palkoista, kaikki palkansaajat	42
6. Kuntayhtymien työvoimakustannukset kuntayhtymätyypin mukaan 2000 osuutena kokonaistyövoimakustannuksista, kaikki palkansaajat	43
7. Kuntayhtymien työvoimakustannukset kuntayhtymätyypin mukaan 2000 osuutena kokonaispalkoista, kaikki palkansaajat	44
8. Kuntayhtymien työvoimakustannukset kuntayhtymätyypin mukaan 2000 osuutena tehdyn työajan palkoista, kaikki palkansaajat	45
9. Kuntasektorin työvoimakustannukset maakunnittain 2000 osuutena kokonaispalkoista, kaikki palkansaajat	46
10a. Kuntasektorin lisä- ja ylityön palkat, välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä palkansaajaryhmittäin 2000 markkoina	49
10b. Kuntasektorin lisä- ja ylityön palkat, välillisiä palkkoja sekä muita palkkaeriä palkansaajaryhmittäin 2000 osuutena kokonaispalkoista	49
11. Kuntien välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä palkansaajaryhmittäin 2000 osuutena kokonaispalkoista	50
12. Kuntayhtymien välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä palkansaajaryhmittäin 2000 osuutena kokonaispalkoista	50
13a. Kuntasektorin lisä- ja ylityön palkat, välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä hallinnonaloittain 2000 markkoina, kaikki palkansaajat	51
13b. Kuntasektorin lisä- ja ylityön palkat, välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä osuutena kokonaispalkoista hallinnonaloittain 2000, kaikki palkansaajat	51

14. Kuntien välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä hallinnonaloittain 2000 markkoina, kaikki palkansaajat	52	6.3 Opintovapaa	62
15. Kuntayhtymien välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä hallinnonaloittain 1996 osuutena kokonaispalkoista hallinnonaloittain 1996, kaikki palkansaajat	52	7. Yhteistoiminnan kustannukset	62
16. Kuntasektorin luontoisedut hallinnonaloittain ja palkansaajaryhmittäin 1996, markkoina ja osuutena kokonaispalkoista	53	7.1 Palkallinen luottamusmiestoiminta	62
17. Välillisten palkkojen osuus kokonaispalkoista 1990, 1996 ja 2000 hallinnonalan mukaan kuntasektorissa, prosenttia	54	7.2 Työsuojelu- ja väestönsuojelutoiminta	62
18. Kuntasektorin tehdyn työajan palkat ja välilliset palkat 1990, 1996 ja 1996 hallinnonalan mukaan, mk	55	7.3 Muu yhteistoiminta	63
		7.4 Ammattiyhdistyskoulutus	63
		8. Muun poissaolon palkkakustannukset	63
		8.1 Eräät virkavapaudet/työloimat	63
		8.2 Muu palkaton poissaolo	63
		9. Lomautukset ja lakot	63
		10. Työnantajan maksamat sosiaalikulut	64
		10.1 Työnantajan sosiaaliturvamaksu	64
		10.2 LEL- ja TaEL -maksut	64
		10.3 Työttömyysvakuutusmaksu, erorahajärjestelmän kustannukset	64
		10.4 Sairausvakuutuksen palautukset	64
		10.5 Ryhmähenkivakuutusmaksu ja muut vakuutusmaksut	64
		10.6 Maksut Kuntien eläkevakuutukselle	64
		10.7 Kuntien omat eläkkeet	65
		11. Muut työvoimakustannukset	65
		11.1 Työpaikkaruokailu	65
		11.2 Työpaikkaterveydenhuolto, varhaiskuntoutus, työkykyä ylläpitävä toiminta	65
		11.3 Koulutus-, virkistys- ja sosiaalitoimintaan käytetyt määrärahat	65
		11.4 Suojapuvut ja työvaatteet	65
		11.5 Muut työvoimakustannukset	65

Liitteet

Liite 1. Käsitteitä sekä virka- ja työehtosopimusten määräyksiä vuonna 2000	58	Liite 2. Aineiston käsittely	66
1. Ansiökäsitteitä ja työaikaääräyksiä	58	1. Kustannuserien erottaminen palkansaajaryhmäkohtaisiksi	66
1.1 Kuntasektorin palkkausjärjestelmistä	58	2. Tietojen määrittely laskennallisesti eli imputointi	66
1.2 Kuntasektorin työaikajärjestelmistä	58	Liite 3. Kuntasektorin työvoimakustannustutkimus 2000, Yleinen lomake	68
1.3 Varsinainen palkka	59	Liite 4. Kuntasektorin työvoimakustannustutkimus 2000, Opettajien lomake	70
1.4 Säännöllisen työajan työaika- ja korvaukset	59	Liite 5. Kuntasektorin työvoimakustannustutkimus 2000, Vastausohjeet	72
1.5 Lisä- ja ylityökorvaukset	59	Liite 6. Kuntien yksiköiden jakautuminen 2-numerotoimialoille	78
1.6 Päivärahat ja luontoisedut	59		
2. Vuosilomiin liittyvät kustannukset	60		
2.1 Vuosiloma sekä vuosiloma-ajan palkka ja lomakorvaus	60		
2.2 Lomaraha	60		
2.3 Vuosiloman säästäminen (Säästövapaa)	60		
2.4 Lomarahan vaihtovapaa	60		
2.5 Säteilyloma	60		
3. Vapaapäiviin liittyvät kustannukset	60		
3.1 Arkipyhäkorvaukset ja työaika arkipyhäviikoilla	60		
3.2 Opettajien koulutuksen keskeytykset	61		
4. Työkyvyttömyyteen liittyvät kustannukset	61		
4.1 Sairausloma	61		
4.2 Työtapaturma	61		
4.3 Määräaikainen kuntoutustuki	61		
5. Lapsen liittyvät kustannukset	61		
5.1 Äitiysloma ja erityisäitiysloma	61		
5.2 Isyysloma	61		
5.3 Vanhempainloma	62		
5.4 Hoitovapaa	62		
5.5 Tilapäinen hoitovapaa	62		
6. Koulutuskustannukset	62		
6.1 Henkilöstökoulutus	62		
6.2 Muu palkallinen koulutus	62		

1. Johdanto

Kuntasektorin henkilöstön tuottamat palvelukset koskevat jokaista ja lähes kaikki osallistuvat niiden rahoittamiseen. Kuntasektorin kulutusmenoista kaksi kolmannesta on palkkakustannuksia. Tämän tutkimuksen mukaan kuntasektorin palkkasumma oli 56 900 miljoonaa markkaa ja työvoimakustannukset yhteensä 74 700 miljoonaa markkaa. Jokainen suomalainen osallistui kustannuksiin lähes 14 400 markalla vuodessa.

Kuntasektorin henkilöstön työpanos liittyy yhteisin varoin rahoitetun hyvinvointivaltion rakentamiseen. Eri-tyisesti terveydenhuollon, sosiaalitoimen ja koulutuksen palvelujen tuottaminen on kuntien vastuulla. Kuntien menot katetaan pääosin verovaroin. Valtionosuudet kattoivat viidesosan kuntien kokonaismenoista vuonna 2000. Palkkausmenojen kehitystä säätelevät kunnallinen virka- ja työehtosopimusjärjestelmä sekä valtakunnalliset tulopoliittiset ratkaisut.

Muilla kansantalouden sektoreilla on työvoimakustannustutkimuksilla jo pitkät perinteet: Valtiolla ensimmäinen tutkimus tehtiin vuodelta 1968 ja teollisuudessa niiden tuottaminen aloitettiin jo 1940-luvulla. Työvoimakustannuksia koskevia tutkimuksia on laadittu valtiosektorilta säännöllisesti 5–6 vuoden välein ja yksityiseltä sektorilta keskimäärin neljän vuoden välein.

Tuoreimmat julkaistut tutkimukset ovat Valtion työvoimakustannustutkimus 2000, henkilöstön työajan käyttö ja työvoimakustannukset vuonna 2000¹ ja Tilastokeskuksen tekemä Yksityisen sektorin työvoimakustannukset 1996². Koko yksityistä sektoria koskeva Tilastokeskuksen työvoimakustannustutkimus vuodelta 2000 julkais-

taan kuluvan vuoden aikana.

Kansainvälinen työjärjestö ILO suosittelee työvoimakustannusten tutkimista vähintään viiden vuoden välein. Euroopan unionin alueella on toteutettu yksityistä sektoria koskevia työvoimakustannustutkimuksia 4–6 vuoden välein. EU:n neuvoston asetuksella n:o 530/1999 on määrätty työvoimakustannustutkimuksen tekeminen yksityisen sektorin toimialoilta. Vaikka julkiselta sektorilta työvoimakustannusten selvittelyä ei olekaan määrätty pakolliseksi, on valtio- ja kuntasektorilla siirrytty samaan aikatauluun.

Työvoimakustannusten määrittäminen sekä kustannusten erittely vastaavat EU:n säädöksiä sekä kansallista perinteistä tarkastelukehikkoa. Tilaston tietosisällöstä sovittiin palkka- ja työvoimakustannustilastojen asiantuntijaryhmässä. Hankkeen tukiryhmänä toimivat edellisistä työvoimakustannustutkimuksista vastanneet tutkijat. Työryhmässä pyrittiin varmistamaan sektoreiden vertailukelpoisuus mahdollisimman samankaltaisilla, kansallisesti tarkoituksenmukaisilla käsitteillä.

Kunnallisen työmarkkinalaitoksen ja Tilastokeskuksen tutkimuksen toteuttamista koskevassa sopimuksessa todetaan, että tutkimuksessa selvitetään kunnittain ja kuntayhtymittäin välillisten työvoimakustannusten rakenne ja taso sekä osuus palkkasummasta vuonna 2000. Lisäksi selvitetään tehdyn ja ei-tehdyn työajan määrä. Työaikaa koskeva selvitys raportoidaan tästä tutkimuksesta erillään.

---

1 Valtion työvoimakustannustutkimus 2000, henkilöstön työajan käyttö ja työvoimakustannukset vuonna 2000; Valtiovarainministeriö, Henkilöstöosasto, Valtion työmarkkinalaitos; Helsinki 2001.
2 Tilastokeskus, Yksityisen sektorin työvoimakustannukset 1996, Palkat 1998:15, Helsinki 1998.

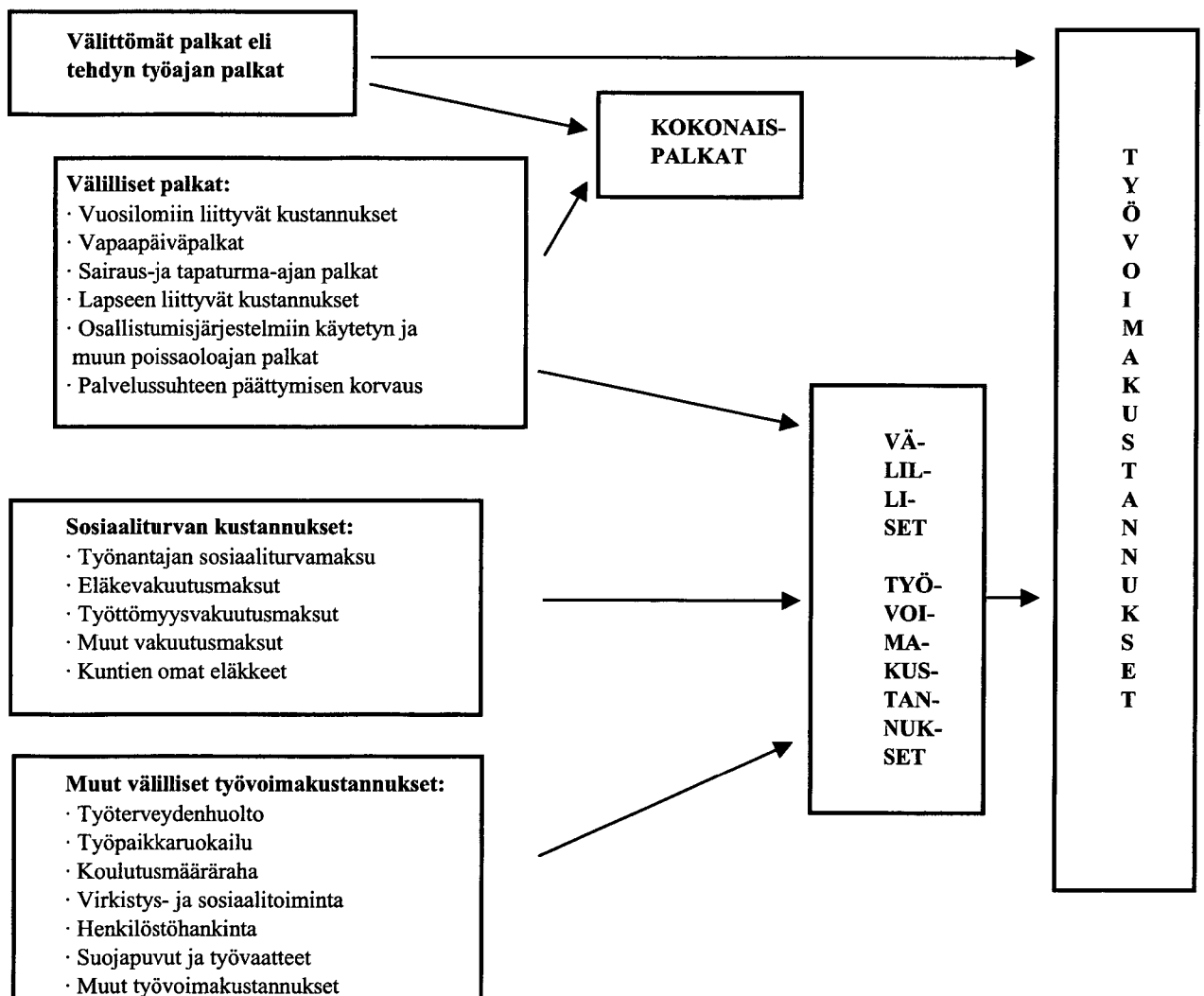
2. Työvoimakustannusten määritelmä ja käsitteet

Kuntasektorin työvoimakustannukset koostuvat henkilöstölle maksettavista kokonaispalkoista ja työnantajille aiheutuvista pakollisista ja vapaaehtoisista sosiaaliturvan kustannuksista ja muista työvoimakustannuksista. Henkilöstölle maksettavat kokonaispalkat jakautuvat välittö-

miin eli tehdyn työajan palkkoihin ja välillisiin eli ei-tehdyltä työajalta maksettaviin palkkoihin.

Tehdyn työajan palkat koostuvat henkilölle maksettusta palkasta sen työajan perusteella, jolloin hän on ollut työssä tekemässä varsinaisia työtehtäviään. Näitä palkkoja maksetaan sekä säännölliseltä työajalta että lisä- ja

Kuntasektorin työvoimakustannusten kaavio

Kuntasektorin työvoimakustannusten rakenne 2000

Pääryhmät	Alaryhmät	Kustannuserät	
Välittömät palkat eli tehdyt työajan palkat	Tehdyn työajan palkat	Tehdyttä työajalta maksetut rahapalkat Koulutyön keskeytysajan palkat	
	Koulutusajan palkat	Henkilöstökoulutus Opintovapaa	
Välilliset palkat eli muun kuin tehdyt työajan palkat	Vuosilomiin liittyvät kustannukset	Vuosilomapalkat Lomakorvaukset Lomarahat Säästö- ja lomarahain vaihtovapaan palkat	
	Vapaapäiväpalkat	Arkipyhäkorvaukset Säteilyloma-ajan palkat	
	Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	Sairausajan palkat Työtapaturma-ajan palkat	
	Lapseen liittyvät kustannukset	Äitiysloma Sairaalan lapsen hoito	
	Yhteistoiminnan kustannukset	Luottamusmiestoiminta, yhteistoiminta sekä työsuojelu- ja väestönsuojelutyö Ay-koulutus	
	Muun poissaolon palkat	Merkkipäivä- yms.perhevapaa Muu palkallinen virka- tai työvapaa Muu palkallinen koulutus	
	Palvelussuhteen päättymisen johdosta maksettu korvaus		
	Sosiaaliturvan kustannukset	Työnantajan sotu-maksut	Kansaneläkemaksut, sairausvakuutusmaksu
		Eläkevakuutusmaksut	KVTEL-maksu LEL-, TaEl-maksu
		Työttömyysvakuutusmaksut	Työttömyysvakuutusmaksu ja erorahajär- jestelmän kustannukset
Muut pakolliset vakuutusmaksut		Tapaturmavakuutusmaksu Ryhmähenkivakuutusmaksu ja taloudellinen tuki	
Muut maksut		Vapaaehtoiset vakuutukset	
Kuntien omat eläkkeet			
	- Sairausvakuutuksen palautukset		
Muut välilliset työvoimakustannukset	Terveystenhoito pl. Oman terveydenhuoltohenkilökunnan palkat ja sosiaalivakuutusmaksut	Terveystenhoidon kustannukset Varhaiskuntoutus ja työtoiminta - Terveystenhoidon palautukset	
	Koulutusmääräraha		
	Virkistys- ja sosiaalitoiminta		
	Henkilöstöhankinta		
	Suojapuvut ja työvaatteet		
	Muut työvoimakustannukset		

ylityöajalta. Muut palkkaamiseen liittyvät kustannukset kuin tehdyn työajan palkat ovat työnantajan kannalta välillisiä työvoimakustannuksia. Välilliset työvoimakustannukset koostuvat välillisistä palkoista, sosiaaliturvan kustannuksista sekä muista välillisistä työvoimakustannuksista.

Välilliset palkat ovat henkilöstölle maksettuja palkkoja siltä työajalta, jona he ovat lomalla, sairaana, äitiyslomalla, sairaan lapsen hoitovapaalla tai muulla palkallisella virkavapaalla/työlomalla tai osallistuneet yhteistointintaan. Kuntasektorin työvoimakustannusten rakennetta koskevassa taulukossa on lueteltu myös muita tässä tutkimuksessa välillisiin palkkoihin sisältyviä kustannuseriä.

Sosiaaliturvan kustannuksia ovat palkkaperusteiset työnantajan sosiaaliturvamaksut, eläkevakuutusmaksut, työttömyys-, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksut. Muita sosiaaliturvan kustannuksia ovat kuntien maksamat omat eläkkeet, ryhmähenkivakuutusta vastaava taloudellinen tuki, erorahajärjestelmistä johtuvat menot ja muut mahdolliset vakuutukset.

Muita välillisiä työvoimakustannuksia ovat kaikki muut kustannukset, esim. työterveydenhuoltoon, varhaiskuntoutukseen, työpaikkaruokailuun, henkilöstöhankintaan, virkistys- ja sosiaalitoimintaan liittyvät kustannukset sekä koulutusmääräraha ja suojapuku- ja työvaatekulut.

Kuntien viranhaltijoiden ja työntekijöiden kaikkien työvoimakustannusten jakautuminen tehdyn työajan

palkkoihin, välillisiin palkkoihin, sosiaaliturvan kustannuksiin ja muihin työvoimakustannuksiin on sopimustenvaraista. Ryhmittelyihin vaikuttavat toisaalta tilastojen luokittelusäännöt ja toisaalta virka- ja työehtosopimusten määräykset. Esimerkiksi koulutuksen ja opiskelun palkkakustannukset luetaan tässä tutkimuksessa EU:n määritelmän mukaisesti tehdyn työajan palkkoihin, kun ne kuntasektorin vuoden 1990 tutkimuksessa luettiin välillisiin palkkoihin. Opettajien koulutyön keskeytysajan palkat on tässä selvityksessä luettu myös tehdyn työajan palkkakustannusten eräksi. Niitä ei eritelty lainkaan vuonna 1990.

Oheisesta taulukosta selviää tässä tutkimuksessa käytetty työvoimakustannusten rakenne. Esitetystä luokittelusta poiketaan kuitenkin luvussa Työvoimakustannusten muutokset 1990-2000. Ratkaisut selostetaan asianomaisen luvun yhteydessä.

Työvoimaan liittyvät kustannuserät on määritelty pääasiassa vuoden 2000 virka- ja työehtosopimusten perusteella. Valtaosa kuukausipalkkaisesta henkilöstöstä on kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) piirissä. Myös muiden kuukausipalkkaisten sopimusten piirissä olevien viranhaltijoiden ja työntekijöiden keskeiset palvelussuhteen ehdot määräytyvät KVTES:n määräysten mukaan. Kuntasektorin palkkausjärjestelmiä, työaikajärjestelmiä ja käsitteitä selostetaan liitteessä 1.

3. Tutkimuksen toteutus ja aineiston peittävyys

Työvoimakustannustutkimus koski kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2000 kaikkia välittömiä ja välillisiä työvoimakustannuksia. Tiedustelu noudatti pääpiirteissään vuosien 1990 ja 1996 tutkimuksen sisältöä. Tämä tutkimus eroaa vuoden 1996 tutkimuksesta siten, että työllistettyjen palkansaajien työvoimakustannuksia ei tiedusteltu. Työvoimakustannukset kysyttiin erikseen kokoaikaisien, osa-aikaisien kuukausipalkkaisten ja tuntipalkkaisten työntekijöiden osalta. Myös tässä tutkimuksessa kysyttiin erikseen opettajien palkkauskustannuksia.

Tiedustelussa säilytettiin hallinnonaloittainen tarkastelu, joka on sama kuin kuntien taloustilastojen mukainen hallinnonaloittainen jaottelu ja sama kuin vuoden 1996 tutkimuksessa.

Työvoimakustannustutkimuksen tiedustelulomakkeita oli kaksi. Koulutuksen toimialalle (myös kuntayhtymissä) opetustyön työaikajärjestelmää noudattava (opettajat) henkilöstölle oli oma lomake ja toinen lomake koski muita toimialoja. Opetusalan lomake poikkesi muiden hallinnonalojen lomakkeesta mm. siten että palkattomia poissaolopäiviä ei tiedusteltu ja toisaalta kesäkeskeytys koski vain opettajia. Lisäksi opettajilta ei tiedusteltu tehtyjen tai palkallisten työpäivien määrää eikä säännöllistä vuosityöaikaa. Sivutoimiset tuntiopettajat eivät kuuluneet tutkimuksen kohdejoukkoon, mukana eivät ole myöskään tunti- tai kuukausipalkkaiset maatalouslomitajat. Kummankin lomakkeen tapauksessa tiedot pyydettiin mahdollisuuksien mukaan lähettämään konekielisesä muodossa. Opettajien lomakkeella oli kaikkiaan 160 kohtaa ja muiden hallinnonalojen tapauksessa kohtia oli 221, joihin kunnilta ja kuntayhtymiltä pyydettiin tietoja. (Liitteet 3. ja 4.).

Kunnille ja kuntayhtymille lähetettiin maaliskuussa 2000 ennakkotieto, jossa kerrottiin alustavasti tulevasta tutkimuksesta. Kuntien atk-ohjelmatoimittajille lähetettiin kyselylomakkeet ja ohjeet lokakuussa 2000 ja kaikkiin kuntiin ja kuntayhtymiin 28.11.2000. Toukokuussa 2001 lähetettiin muistutuskirje kunnille ja kuntayhtymille. Toinen muistutuskirje lähetettiin kuntiin ja kuntayhtymiin elokuussa. Tämän jälkeen niitä kuntia ja kuntayhtymiä, jotka eivät vielä olleet vastanneet tai joiden antamat tiedot olivat puutteellisia, tiedusteltiin lisätietoja vielä sähköpostitse. Lopullinen vastausprosentti nousi 77 prosenttiin. Kuntasektorin palkkasummasta vastanneet kunnat ja kuntayhtymät peittivät 84 prosenttia.

Asetelma 1. Aineiston peittävyys, %

Kunnat		Kuntayhtymät		Kuntasektori yht.	
Lukumäärä	Palkkasumma	Lukumäärä	Palkkasumma	Lukumäärä	Palkkasumma
75,2	81,3	80,0	91,1	76,9	84,1

Myös Ahvenanmaan kunnille ja kuntayhtymille lähetettiin tiedustelulomakkeet ja ohjeet, mutta ne eivät ole mukana tässä tutkimuksessa. Ilman Ahvenanmaata Suomessa oli vuonna 2000 kaikkiaan 436 kuntaa ja 239 kuntayhtymää. Näistä tiedusteluun vastasi 328 kuntaa ja 193 kuntayhtymää.

4. Aineiston käsittely ja katokorjaus

Perusaineiston laatua parannettiin seuraavilla tavoilla:

- a) Karhukirjeellä ja täydennyskyselyillä. Vastaamatta jättäneille kunnille ja kuntayhtymille lähetettiin kaksi karhukirjettä. Lisäksi lähes sadan kunnan tai kuntayhtymän osalta tiedusteltiin tietoja sähköpostitse vastauksissa esiintyneiden puutteiden vuoksi.
- b) Täydentämällä muista aineistoista. Kansaneläkelaitokselta saatiin kuntiin vuonna 2000 osoitetut työterveydenhuollon palautukset. Kuntien maksamia omia eläkkeitä täydennettiin kuntien taloustilastojen tiedoilla, mikäli niitä ei oltu ilmoitettu. Samoin kuntien taloustilaston tietojen avulla tarkistettiin ja täydennettiin tutkimukseen ilmoitettuja palkkasummia ja kuntien maksamia eläkkeitä. Valtiokonttorista saatiin tiedot kuntien maksamista opettajien eläkeistä. Kunnallisen henkilörekisterin tietoja käytettiin mm. täydennettäessä osittain puuttuvia poissaoloajan tietoja
- c) Erottamalla kustannuseriä palkansaajaryhmäkohtaisiksi silloin, kun ne oli ilmoitettu kokonaissummin. Tämä koski lähinnä maksettuja palkkoja, poissaoloajan tehtyjä työtunteja ja maksettuja kustannuksia sekä työnantajan maksamia sosiaalivakuutusmaksuja. Kaikissa tapauksissa em. tavalla ei kuitenkaan voitu toimia. Tarkempi menettely on selostettu liitteessä 2.
- d) Ns. imputoimalla eli määrittelemällä laskennallisesti puuttuvat tiedot. Kunnat jaettiin kuuteen ryhmään kuntakoon ja sijainnin mukaan. Myös kuntayhtymät jaettiin kuuteen ryhmään toiminnan luonteen mukaan: ensimmäiseen ryhmään, yhdyskuntapalvelujen kuntayhtymiin sisältyvät pääasiassa maakuntaliitot. Toinen ryhmä, kansanterveystyön kuntayhty-

Taulukko I. Palkkasumman peittävyys ja katokorjauskertoimet ositteittain kunnissa ja kuntayhtymissä

Kunnat	Vastanneet/ kaikki kunnat	Vastanneiden palkkasumma	Palkkasumma yhteensä	Peittävyys	Katokorjausker- roin
	lkm	1 000 mk	1 000 mk	%	
Kunnat					
1) Pääkaupunkiseutu	3 / 4	7 941 279	8 107 291	97,95	1,021
2) Yli 40 000 asukasta	9 / 14	8 082 826	10 072 185	80,25	1,246
3) 20 000 – 39 999 asukasta	27 / 33	4 987 158	6 528 282	76,39	1,309
4) 12 000 – 19 999 asukasta	30 / 32	3 196 519	3 547 418	90,11	1,110
5) alle 11 999 asukasta, Etelä- Suomi, suuralueet 1 ja 2 pl. pääkaupunkiseutu	111 / 156	3 171 202	4 411 293	71,82	1,392
6) alle 11 999 asukasta, Muu Suomi, suuralueet 3, 4 ja 5	148 / 197	5 740 240	8 057 209	71,24	1,404
Kuntayhtymät					
1) Yhdyskuntapalvelujen kuntayhtymät	22 / 29	147 640	172 364	85,66	1,167
2) Kansanterveystyön kuntayhtymät	62 / 74	2 036 884	2 491 800	81,74	1,223
3) Sairaalakuntayhtymät	20 / 20	9 738 426	9 738 426	100,00	1,000
4) Sosiaalitoimen kuntayhtymät	25 / 31	671 070	804 325	83,43	1,119
5) Ammatillisen koul. ja muun sivistystoimen kuntayhtymät	57 / 72	2 053 383	2 802 580	73,27	1,365
6) Liiketoiminnan ja muiden alojen kuntayhtymät	7 / 15	81 302	159 307	51,03	1,959

mät muodostuu pääosin terveyskeskuksista. Sairaalat ovat ryhmässä kolme. Sosiaalitoimen kuntayhtymät sisältävät lasten- ja vanhainkodit, kasvatus- ja perheneuvolat sekä päihdehuollon kuntayhtymät. Ryhmässä 5 ovat ammatillisen koulutuksen ja muun sivistystoimen kuntayhtymät. Kuudes ryhmä sisältää vesi- ja energialaitoksia sekä muita, kuten Suomen Kuntaliiton ja Kuntien eläkevakuutuksen. Puuttuvia tietoja täydennettiin pääasiassa vastaavan ryhmän keskiarvotietojen avulla (kts liite 2).

Tietoja täydennettiin erikseen osa-aikaisille kuukausipalkkaisille, kokoaikaisille kuukausipalkkaisille ja tuntipalkkaisille. Seuraavia tietoja jouduttiin täydentämään: lomarahat, vuosiloma-ajan kustannukset, vuosilomapäivät, arkipyhäkorvaukset, luontoisetujen kustannukset, työnantajan sosiaaliturvamaksut, maksut Kuntien eläkevakuutukselle, työttömyysvakuutusmaksu, tapaturmavakuutusmaksu, ryhmähenkivakuutusmaksu, sairausvakuutuksen palautukset, työllistämistuet, työterveydenhuollon kustannukset, Kelan palautukset, koulutukseen käytetty määräraha sekä suoja- ja työvaatekustan-

nukset terveydenhuollon ja vanhustenhuollon kuntayhtymiin.

Lisäksi poissaolotietoja täydennettiin seuraavasti: kokoaikaisille kuukausipalkkaisille imputoitiin kaikille hallinnonaloille täysipalkkaisiin sairauspoissaoloihin ja henkilöstökoulutukseen liittyvät kustannukset ja poissaolot. Lapseen, yhteistoimintaan ja muihin poissaoloihin liittyvät kustannukset imputoitiin vain, jos kunnalta tai kuntayhtymältä puuttuivat kaikilta hallinnonaloilta em. syiden mukaiset poissaolot ja kustannustiedot. Osa-aikaisille kuukausipalkkaisille ja tuntipalkkaisille imputoitiin kaikille hallinnonaloille täysipalkkaiset sairauspoissaolot.

- e) Määrittelemällä laskennallisesti kuukausipalkkaisille arkipyhiltä maksetun palkan määrä sekä opettajien koulutyöajan keskeytyksen palkkakustannukset.
- f) Katokorjauksella. Vastaamatta jättäneiden kuntien ja kuntayhtymien kustannustiedot estimoitiin ryhmäkohtaisesti kuntien talustilastojen palkkasummatioista johdetuilla korjauskertoimilla. Katokorjauskertoimet on esitetty oheisessa taulukossa I.

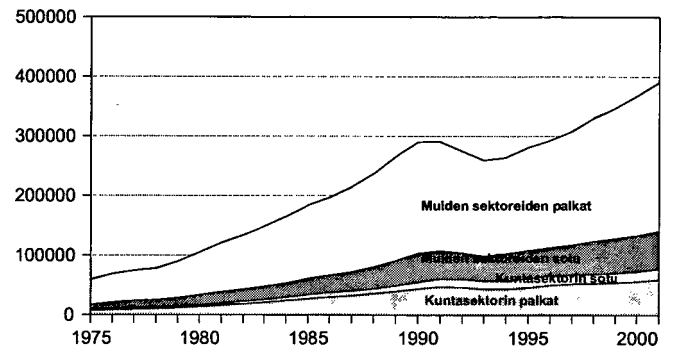
5. Työvoimakustannukset kansantalouden ja kuntien näkökulmasta 1975–2001

Kansantalouden tilinpidon tietojen mukaan kuntasektorin palkkojen ja sosiaaliturvamaksujen osuus koko kansantalouden työvoimakustannuksista oli vuonna 2000 viidennes. Valtiosektorin työvoimakustannuksiin verrattuna se oli lähes kolminkertainen. Kuntasektorin palkkojen ja sosiaaliturvamaksujen osuus koko kansantalouden työvoimakustannuksista kasvoi 1970- ja 1980-luvulta aina vuoteen 1992 saakka. Vuodesta 1996 lähtien lähtien kustannusten osuus on alkanut laskea (Kuvio 1). Lamavuosina 1992 ja 1994 kuntien ja koko kansantalouden työvoimakustannukset laskivat nimellisestikin. Ne saavuttivat vuonna 1996 lamaa edeltäneen tasonsa (Kuvio 2).

Kansantalouden tilinpidon mukaan kuntien ja kuntainliittojen/kuntayhtymien kokonaismenoista palkkasumman osuus oli 33-35 prosenttia lähes kahdenkymmenen vuoden ajan vuodesta 1975 lähtien. Palkkasumman osuus kuntasektorin kokonaismenoista oli 33 prosenttia vuonna 2000. Kuntasektorin sosiaaliturvamaksujen osuus kokonaismenoista oli pääsääntöisesti 8-11 prosenttia 1975 alkaen. Osuus on kasvanut aina vuoteen 1994 asti. Vuonna 2000 sosiaaliturvamaksujen osuus kuntasektorin kokonaismenoista oli 10 prosenttia Kuntien ja kuntayhtymien muiden menojen osuus (kulutus-

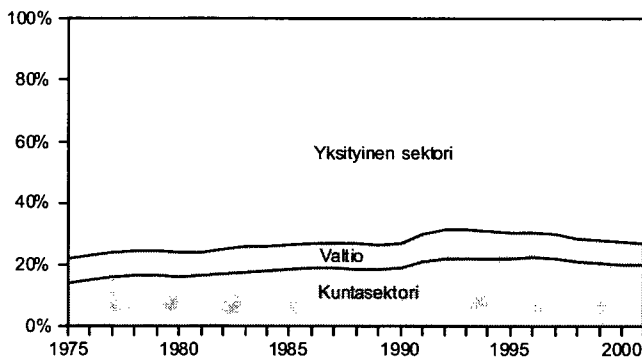
menot) kokonaismenoista oli 57 prosenttia vuoteen 1999 asti, jonka jälkeen muiden menojen osuus oli 58 prosenttia kokonaismenoista (Kuvio 3).

Kuvio 2. Kuntasektorin ja muiden sektorien palkat ja sosiaaliturvamaksut 1995-2001, milj. mk

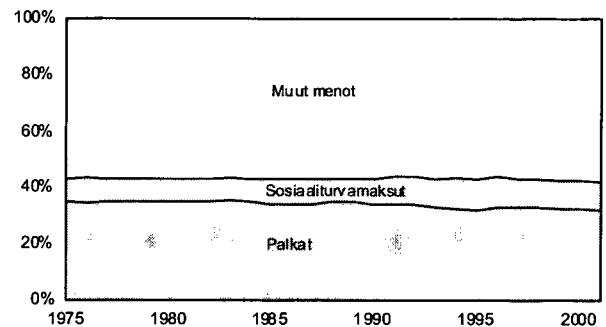
Lähde: Kansantalouden tilinpito.

Kuvio 1. Kansantalouden palkkojen ja sosiaaliturvamaksujen jakaantuminen sektoreittain 1975-2002, %

Lähde: Kansantalouden tilinpito.

Kuvio 3. Kuntasektorin kokonaismenopien jakaantuminen palkkoihin sosiaalivakuutusmaksuihin ja muihin menoihin 1975-2001, %

Lähde: Kansantalouden tilinpito

6. Kuntasektorin työvoiman rakenteesta

Tilastokeskus kerää vuosittain kuntien ja kuntayhtymien palveluksessa olevan henkilöstön palvelussuhde- ja palkkaustietoja, jotka julkaistaan kunnallisen henkilökäytön tilastoina. Rekisteri kuvaa yhden kuukauden tilannetta.

Kunnallisessa henkilökäytössä kuntien ja kuntayhtymien palveluksessa oli palkkaa saavaa henkilöstöä vuoden 2000 loppupuolella kaikkiaan noin 447 800 henkilöä, joista virka- tai työvapaalla oli noin 31 800 henkilöä. Kuntasektorin henkilöstö muodostaa suhteutettuna koko kansantalouteen ³

- 20 % koko työllisestä työvoimasta ja
- 64 % ³⁾ julkisen sektorin työllisistä.

Kuntasektorin henkilöstöstä 95 prosenttia oli kuukausipalkkaisia viranhaltijoita tai työntekijöitä. Tuntipalkkaisia oli 5 prosenttia henkilöstöstä. Kunnallisen henkilökäytön mukaan tukitoimenpitein työllistettyjä

oli vuonna 2000 kunnissa ja kuntayhtymissä 13 000 , eli noin 3 prosenttia henkilöstöstä.

Kuntasektorin henkilöstön rakenne on muuttunut vuodesta 1990 lähtien siten, että kokoajipalkkaisten, tuntipalkkaisten ja sivutoimisten kuukausipalkkaisten osuudet ovat laskeneet ja osa-aikaisten kuukausipalkkaisten osuus on kasvanut. Kuntasektorin henkilöstön määrä on palkkatilastojen mukaan noussut vuodesta 1996 noin 4 prosenttia, kuukausipalkkaisten henkilöstön määrä on noussut runsaat 2 prosenttia.

Lähes 60 prosenttia kuntasektorin kokoajipalkkaisten työntekijöiden työskenteli terveydenhuollon ja sosiaalitoimen aloilla. Sivustustoimen alalla työskenteli 28 prosenttia. Loput runsaat 10 prosenttia työskenteli muilla yleishallinnon, järjestystoimen, kaavoituksen ja yleisten töiden, kiinteistöjen sekä liike- ja palvelutoiminnan alueilla.

Henkilökunnan jakautumassa tehtäväryhmien mu-

Taulukko II. Kuntasektorin henkilöstön rakenne 1996 ja 2000

Henkilöstön rakenne	1990		1996		2000	
	Lkm	Jakautuma %	Lkm	Jakautuma %	Lkm	Jakautuma %
Kuukausipalkkaiset	374 281	92	415 935	96	424 870	95
kokoajipalkkaiset	304 725	75	293 801	68	304 308	68
osalta kuukautta palkkaa saaneet	38 534	9	35 707	8	34 341	8
osa-aikaiset	24 534	6	47 633	11	50 300	11
sivutoimiset	6 465	2	5 367	1	4 104	1
virka- ja työvapaalla olevat	-	-	33 427	8	31 817	7
Tuntipalkkaiset	32 529	8	27 724	6	22 954	5
Kuntasektorin työvoima yhteensä	406 810	100	431 339	100	447 824	100
Työllistetyt edellisestä	8 795	2	22 092	5	13 076	3

Lähde: Kunnallinen henkilökäytön rekisteri 1990, 1996 ja 2000

³ Tilastokeskus: Työvoimatutkimus, ennakkotieto

kaan ei ole juurikaan tapahtunut muutoksia vuodesta 1990 lähtien. Sivistystoimen sekä yleishallinnon ja järjestystoimen osuudet kasvoivat hieman ja liike- ja palvelutoiminnan osuus vastaavasti supistui. Monet kunnat yhtiöittivät energia- ja muita liikelaitoksia ja valtion amatillisia oppilaitoksia kunnallistettiin 1990-luvulla.

Terveystenhoitoon ja sosiaalitoimen alalla työskentelevistä 90 prosenttia oli naisia vuonna 2000, sivistystoimen alalla heitä oli 70 prosenttia. Kaavoituksen, yleisten töiden ja kiinteistöjen aloilla sekä liike- ja palvelutoiminnan aloilla miesten määrä oli lähes yhtä suuri kuin naisten määrän. Kuntasektorin koko henkilöstöstä 80 prosenttia oli naisia, kun taas valtiolla naisia oli alle puolet

henkilökunnasta. Kokoaikaisen kuukausipalkkaisten keski-ikä kuntasektorissa oli 44 vuotta. Valtion budjettitalouden henkilöstön keski-ikä oli 43 vuotta. Kuntasektorin henkilöstön keski-ikä kasvoi 2 vuotta, naisten 1,3 vuotta ja miesten 1,2 vuotta vuodesta 1996. Vuonna 1996 kuntasektorin kuukausipalkkaisten kokoaikaisen henkilöstön ikä oli keskimäärin 42,8 vuotta.

Koko kuntasektorin henkilöstöstä 86 prosenttia oli suorittanut tutkinnon. Eniten oli alemman keskiasteen tutkintojen suorittaneita (39 %). Ylemmän korkeasteen ja tutkijakoulutusasteen saavuttaneita oli kuntasektorissa 15 prosenttia.

Taulukko III. Kuntasektorin henkilöstön jakautuminen hallinnonaloittain vuosina 1990-2000

Hallinnonala	1990		1996		2000		
	lukumäärä		lukumäärä	jakautuma %	lukumäärä	jakautuma %	naisten osuus %
Yleishallinto ja järjestystoimi	21 151	5	22 459	6	22 507	6	53
Terveystenhoito ja sosiaalitoimi	222 160	55	224 064	59	229 990	59	90
Sivistystoimi	103 142	25	108 687	28	112 001	28	70
Kaavoitus ja yleiset työt sekä kiinteistöt	33 933	8	31 576	4	29 571	4	52
Liike- ja palvelutoiminta	24 349	6	18 989	3	18 565	3	58
Yhteensä hallinnonaloilla	404 735	100	405 775	100	412 634	100	80
Luokittelemattomat	2 021		105		3		
Henkilökunta yhteensä	406 756		405 880		412 637		

Lähde: Kunnallinen henkilörekisteri 1990, 1996 ja 2000

7. Kuntasektorin henkilökunta työvoimakustannustutkimuksessa

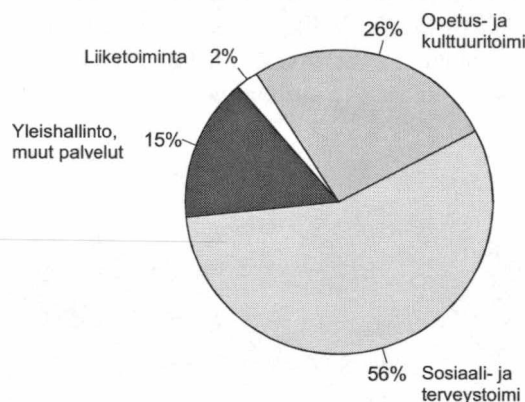
Työvoimakustannustutkimuksen kohdejoukkoon kuuluivat kaikki vuonna 2000 kuntaan tai kuntayhtymään palvelussuhteessa olleet viranhaltijat ja työntekijät lukuun ottamatta sivutoimisia tuntiopettajia (mm. kansalaisopistoissa) ja sellaisia, joille on vuodessa maksettu palkkaa vähemmän kuin 1206 markkaa (TEL-ansion alaraja) tai jotka ovat olleet koko kalenterivuoden palkattomalla vapaalla. Mukana eivät myöskään olleet tunti- tai kuukausipalkkaiset maatalouslomittajat. Henkilöstömääriin ja muihin tietoihin ei otettu mukaan henkilöitä, joille oli maksettu vain palkkioita Siten luottamushenkilöt, palkkionsaajat, omaishoitajat ja vapaapalokuntalaiset jäivät kokonaan tutkimuksen ulkopuolelle.

Henkilökunnan lukumäärää kysyttiin kahdella tavalla riippuen siitä, millainen atk-ohjelma kunnassa on tai lasketaanko tiedot muulla tavoin.

Ensimmäisen tavalla henkilökuntamäärä voitiin laskea lausekkeesta: palvelussuhteessa olleiden päivät (kalenteripäiviä) miinus yli kahden viikon yhtäjaksoisten palkattomien poissaolojen päivät jaettuna 366. Tätä tapaa käytettiin silloin, jos kunnassa oli atk-tekniisesti mahdollista käyttää jokaisen henkilön yksilökohtaisia tietoja (poissaolopäivät tai poissaolotunnit, palkat jne.) ja yhdistää ne edelleen toimintayksikkökoodin avulla tai muuten toimialoittaisiksi tiedoiksi

Mikäli kunnan palvelussuhteessa olevia henkilöitä ei

Kuvio 4. Kuntasektorin henkilökunnan jakaantuminen hallinnonaloittain 2000, %

voitu seurata henkilötasolla automaattisesti, saatiin kunnan (toimialan) koko vuoden keskimääräinen henkilöstömäärä (henkilötyövuodet) laskemalla yhteen kunkin kuukauden lopun palvelussuhteessa olevien henkilöstömäärät ja jakamalla summa 12:lla. Kuukaudessa yli kahden viikon palkattomalla vapaalla olleita ei sen kuukauden lopun luvuissa oteta laskussa huomioon.

Taulukko IV. Kuntasektorin henkilökunnan jakautuminen palkansaajaryhmiin hallinnonaloilla 2000

	Lukumäärä *)	Jakautuma %	Osuus hallinnonalan koko henkilökunnasta			Yhteensä
			Kokoaik. kk.palkk.	Osa-aik. kk.palkk.	Tuntipalkk.	
1. Yleishallinto, yhdyskuntapalvelut ja muut palvelut	65 501	15,2	72,5	11,4	16,1	100
2. Sosiaali- ja terveystoimi	242 097	56,0	88,6	10,8	0,6	100
3. Opetus- ja kulttuuritoimi	114 024	26,4	80,4	14,5	5,1	100
4. Liiketoiminta	10 305	2,4	60,5	3,4	36,1	100
Hallinnonalat yhteensä	431 927	100	83,2	11,7	5,1	100
Luokittelemattomat	14 834					
Henkilökunta yhteensä	446 761					

*) Luvut eivät sisällä Ahvenanmaata

- sisältää toimialat: maa- ja vesirakentaminen, isännöinti- ja kiinteistönhoito, tietojenkäsittelypalvelu, muu liike-elämää palveleva toiminta, julkishallinto
- sisältää toimialat: henkilöstö- ja laitoshuolto, terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut
- sisältää toimialat: koulutus, opettajat, kulttuuri, muut palvelut
- sisältää toimialat: sähkö-, kaasun- ja lämpöhuolto, veden puhdistus ja jakelu, maaliikenne, satamat

Henkilökunnan lukumääräksi ilmoitettiin 446 800 henkilöä, joka on runsas 7 prosenttia suurempi kuin palkkatilastojen lukumäärä, joka koskee lokakuuta. Työvoimakustannustutkimus sisältää enemmän lyhytaikaisia työsuhteita, esim. kesäkuuhun ajoittuvat opiskelijoiden ja koululaisten kesätyöpaikat. Työvoimakustannustutkimuksen mukaan sosiaali- ja terveystoimen alalla työskenteli 54 prosenttia henkilökunnasta. Opetus- ja kult-

Kuukausipalkkaiset

Työvoimakustannukset laskettiin erikseen kokoaikaiselle, osa-aikaiselle ja tuntipalkkaisille henkilöstölle. Palvelussuhteen vakinaisuudella tai määräaikaaisuudella ei ollut tässä merkitystä. Henkilökunnasta 83 prosenttia ilmoitettiin kokoaikaisiksi kuukausipalkkaisiksi. Kokoaikaisia kuukausipalkkaisia oli suhteellisesti eniten sosiaali- ja terveystoimen alalla, 89 prosenttia alan henkilökunnasta. Vähiten kokoaikaisia kuukausipalkkaisia oli liiketoiminnassa, 60 prosenttia alan henkilökunnasta.

Osa-aikaisiksi merkittiin kaikki ne, joille on sovittu säännöllistä työaika lyhyempi työaika ja joiden osa-aikatyö on joko työnantajan järjestämä tai johtuu viranhaltijan/työntekijän omasta pyynnöstä. Osa-aikatyö kattaa myös osittaisen hoitovapaan, osa-aikaisän ja osa-aika-

Tuntipalkkaiset ja tukityöllistetyt

Runsaat 5 prosenttia työvoimakustannustutkimuksen henkilöstöstä oli tuntipalkkaisia. Liiketoiminnassa oli tuntipalkkaisia suhteellisesti eniten, 36 prosenttia liiketoiminnan koko henkilökunnasta. Sosiaali- ja terveystoimessa tuntipalkkaisten osuus oli alle prosentin. Tässä tutkimuksessa ei tiedusteltu tukitoimenpitein työllistettyjen määrää.

tuuritoimen alalla työskenteli toiseksi eniten, lähes 26 prosenttia kuntasektorin henkilökunnasta. Yleishallinnon, yhdyskuntapalvelun ja muiden palveluiden aloille sijoitui 15 prosenttia henkilöstöstä ja liiketoimintaan runsaat 2 prosenttia. Reilua 3 prosenttia henkilökunnasta ei voitu luokitella toimialoille (Taulukko IV).

eläkkeen. Työvoimakustannustutkimuksessa noin 12 prosenttia henkilökunnasta oli osa-aikaisia kuukausipalkkaisia. Suhteellisesti eniten heitä oli opetus- ja kulttuuritoimen alalla, 14 prosenttia hallinnonalan henkilökunnasta. Liiketoiminnan henkilökunnasta oli osa-aikaisia kuukausipalkkaisia runsaat 3 prosenttia.

Kuukausipalkkaisesta henkilöstöstä kysyttiin erikseen opettajien määrää. Opettajilla tarkoitettiin opetusalan virka- ja työehtosopimuksen piirissä olevia viranhaltijoita ja työntekijöitä. Opettajien määräksi ilmoitettiin 65 200 henkilöä. Koko kuntasektorin henkilöstöstä opettajia oli vajaat 15 prosenttia.

Työllistettyjä ilmoitettiin vuoden 1996 tutkimukseen vajaat 7 prosenttia kuntasektorin koko henkilökunnasta. Kunnallisessa henkilökisterissä heitä oli tuolloin 5 prosenttia. Vuonna 2000 henkilökisterin mukaan kuntasektori työllisti työllisyysvaroin 13 000 henkilöä, mikä oli 3 prosenttia henkilöstöstä.

Kuntayhtymien henkilökunta

Kuntasektorin työvoimasta 28 prosenttia työskenteli kuntayhtymissä ja vastaavasti 72 prosenttia kunnissa. Kuntayhtymien henkilökunta oli pääasiassa kokoaikaisia

kuukausipalkkaisia, 89 %. Tuntipalkkaisia oli vajaat prosentti. (Taulukko V, Kuvio 5).

Taulukko V. Kuntien ja kuntayhtymien henkilökunta palkansaajaryhmittäin 2000

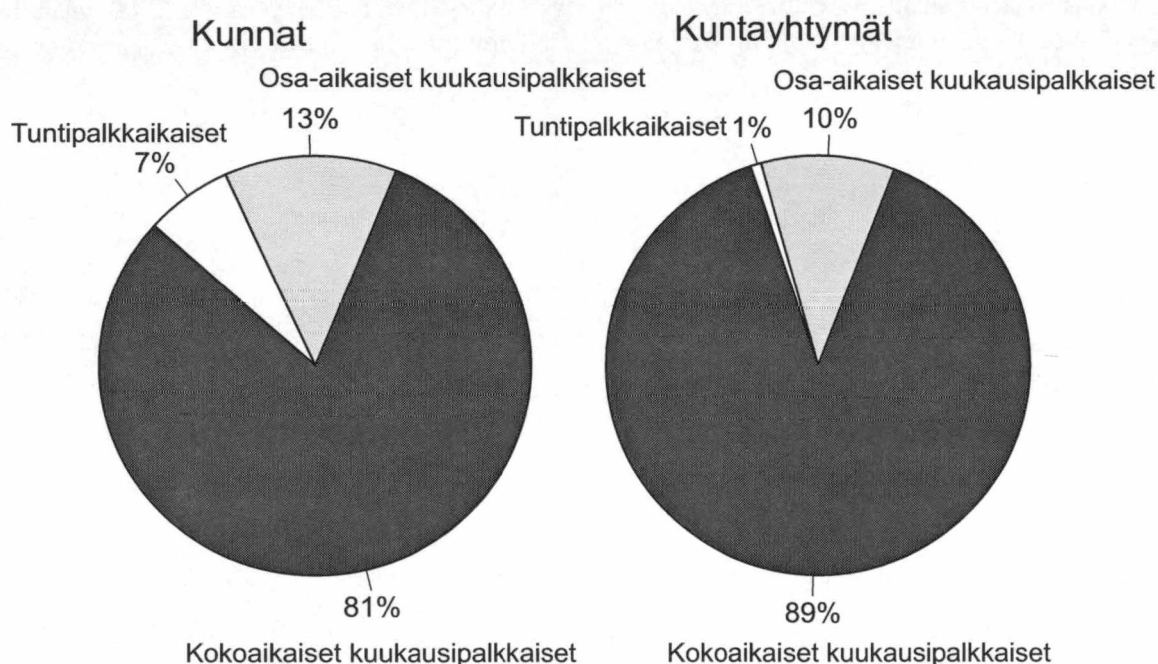
	Lukumäärä			Jakautuma %		
	Kuntasektori	Kunnat	Kuntayhtymät	Kuntasektori	Kunnat	Kuntayhtymät
Kokoaikaiset kk-palkkaiset	353 390	250 361	103 029	83,1	80,7	89,2
Osa-aikaiset kk-palkkaiset	50 397	38 908	11 489	11,8	12,6	10,0
Tuntipalkkaiset	21 738	20 815	923	5,1	6,7	0,8
Palkansaajaryhmät yhteensä	425 525	310 084	115 441	100,0	100,0	100,0
Luokittelemattomat	21 236	12 822	8 414			
Henkilökunta yhteensä	446 761	322 906	123 855			

Osuus kuntasektorista %

	Kunnat	Kuntayhtymät	Yht.
Kokoaikaiset kk-palkkaiset	70,8	29,2	100
Osa-aikaiset kk-palkkaiset	77,2	22,8	100
Tuntipalkkaiset	95,8	4,2	100
Yhteensä *)	72,3	27,7	100

*) Luku sisältää myös luokittelemattomat

Kuvio 5. Kuntien ja kuntayhtymien henkilökuntarakenne 2000, %

8. Työvoimakustannukset 2000

Kuntasektorin työvoimakustannukset olivat vuonna 2000 yhteensä 74 658 miljoonaa markkaa. Jokainen suomalainen osallistui työvoimakustannuksiin keskimäärin 1 200 markalla kuukautta kohden.

Työvoimakustannukset jakautuivat seuraavasti:

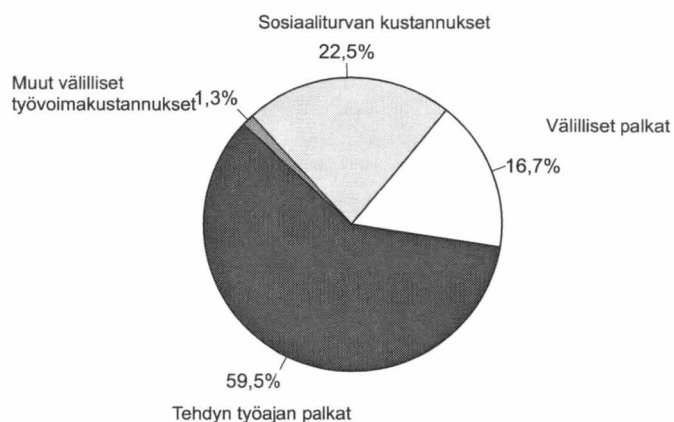
- kokonaispalkat 56 892 milj. mk 76,2 %
- sosiaaliturvan 16 800 milj. mk 22,5 %
kustannukset
- muut työvoima- 966 milj. mk 1,3 %
kustannukset

Kuntasektori sai tukea työllistämiseen 1,3 prosenttia työvoimakustannuksista. Tuki huomioon ottaen kuntasektorin työvoimakustannukset olivat 73,7 miljardia markkaa vuonna 2000. Tähän lukuun eivät sisälly valtionosuudet.

Kuntasektorin kokonaistyövoimakustannuksista kuntayhtymien osuus oli 28 prosenttia, joka on hieman korkeampi kuin kuntayhtymien osuus työvoimasta.

Kaikista kustannuksista tehdyn työajan palkkojen osuus oli 60 prosenttia ja välillisten palkkojen 16 prosenttia. Sosiaaliturvan kustannukset veivät 23 prosenttia

Kuvio 6. Kuntasektorin työvoimakustannusten jakaantuminen 2000, %

ja muut työvoimakustannukset vajaan yhden prosentin työvoimakustannuksista. Työvoimakustannusten rakenne on siten sama kuin vuonna 1996.

9. Välilliset työvoimakustannukset

9.1 Välilliset työvoimakustannukset kunnissa ja kuntayhtymissä

Kunnat maksoivat välillisiä palkkakustannuksia 8,5 miljardia markkaa, mikä on 22 prosenttia kuntasektorin kokonaispalkoista. Välilliset palkat olivat kuntayhtymissä yhtä suuret kuin kunnissa (Taulukko VI) suhteessa kokonaispalkkoihin.

Sosiaaliturvan kustannukset olivat kunnissa 31 pro-

senttia ja kuntayhtymissä 27 prosenttia. Tässä tutkimuksessa opettajien eläkkeet ovat kuntien sosiaaliturvan kustannuksissa, toisin kuin vuoden 1996 tutkimuksessa. Muiden työvoimakustannusten osalta kustannukset olivat yhtä suuret niin kunnissa kuin kuntayhtymissä.

Taulukko VI. Työvoimakustannukset kunnissa, kuntayhtymissä ja kuntasektorilla vuonna 2000 markkoina ja osuutena kokonaispalkoista, kaikki palkansaajat

	Kunnat	%	Kuntayhtymät	%	Kuntasektori	%
	milj.mk	kokonaispalkoista	milj.mk	kokonaispalkoista	milj.mk	kokonaispalkoista
1 Kokonaispalkat	40 724	100,0	16 169	100,0	56 892	100,0
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	31 810	78,1	12 640	78,2	44 450	78,1
1.2 Välilliset palkat	8 914	21,9	3 529	21,8	12 442	21,9
2. Sosiaaliturvan kustannukset	12 469	30,6	4 332	26,8	16 800	29,5
3. Muut välilliset kustannukset	686	1,7	280	1,7	966	1,7
Työvoimakustannukset yhteensä	53 878	132,3	20 781	128,5	74 659	131,2

Lähde: Liitteen taulukot 1 ja 2

9.2 Välilliset työvoimakustannukset alueittain ja kuntakoon mukaan

Välilliset palkat sekä sosiaaliturvan kustannukset olivat korkeimmat pääkaupunkiseudulla. Välillisten palkkojen ero selittyy suuremmilla lomakorvauksilla ja lomarahoilta. Alhaisimmat välillisten palkkojen kustannukset olivat pienissä alle 11 999 asukkakaan Etelä-Suomen kunnissa, jossa oli myös alhaiset sosiaaliturvan kustannukset.

Erityisen korkeat sosiaaliturvan kustannukset olivat pääkaupunkiseudulla, mikä johtui pääkaupunkiseudulla maksetuista korkeimmista KVTEL-maksuista, työttömyysvakuutusmaksuista sekä kuntien maksamista omista eläkkeistä. Niinikään muut välilliset työvoimakustannukset olivat korkeammat kuin muualla Suomessa suhteessa kokonaispalkkoihin.

Taulukko VII. Kuntien välilliset työvoimakustannukset alueittain ja kuntakoon mukaan 2000, %-osuus kokonaispalkoista, kaikki palkansaajat

	Pääkaupunki-seutu	yli 40 000 asukasta	20 000 - 39 999 as.	12 000 - 19 999 as.	alle 11 999 Etelä-Suomi	alle 11 999 Muu Suomi
1 Kokonaispalkat	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	77,1	77,4	78,7	77,7	79,6	78,9
1.2 Välilliset palkat	22,9	22,6	21,3	22,3	20,4	21,1
2 Sosiaaliturvan kustannukset	35,2	31,4	29,4	29,0	27,1	28,6
3 Muut välilliset kustannukset	2,4	1,3	1,6	1,7	1,7	1,5
Työvoimakustannukset yhteensä	137,6	132,7	131,1	130,7	128,8	130,0
Kuntien lukumäärä/vastanneet	4/3	12/9	33/27	32/30	156/111	197/148

Lähde: liitetaulu 4

9.3 Välilliset työvoimakustannukset kuntayhtymätyypeittäin

Välilliset työvoimakustannukset olivat korkeimmat kansanterveystyön kuntayhtymissä ja matalimmat ammatillisen koulutuksen ja muun sivistystoimen kuntayhtymissä. Kansanterveystyön kuntayhtymissä loma-ajan palkat olivat korkeimmat kuin muissa kuntayhtymissä. Vastavasti ammatillisessa koulutuksen kuntayhtymissä loma-ajan palkat olivat matalimmat.

Sosiaaliturvan kustannukset olivat korkeimmat yhdyskuntapalvelujen kuntayhtymissä, mikä johtuu lähinnä KVTEL-maksuista ja työttömyysvakuutusmaksusta.

Ammatillisen koulutuksen ja muun sivistystoimen kuntayhtymissä olivat matalimmat sosiaaliturvamaksut; matalampia KVTEL-maksuja kompensoivat korkeat työttömyys- ja tapaturmavakuutusmaksut.

Myös muissa välillisissä työvoimakustannuksissa oli suuria eroja. Yhdyskuntapalvelujen kuntayhtymien muiden työvoimakustannusten osuuteen vaikuttivat pääasiassa koulutusmäärärahan ja työpaikkaruokailun korkeammat kustannukset sekä työterveyshuollon kustannukset.

Taulukko VIII. Välilliset työvoimakustannukset kuntayhtymätyypin mukaan 2000, %-osuus kokonaispalkoista, kaikki palkansaajat

	Yhdyskuntapalvelujen kuntayhtymät	Kansanterveystyön kuntayhtymät	Sairaalakuntayhtymät	Sosiaalitoimen kuntayhtymät	Ammatillisen koul. ja muun sivistystoimen kuntayhtymät	Liiketoiminnan ja muiden alojen kuntayhtymät
1 Kokonaispalkat	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	-	-	-	-	-	-
1.2 Välilliset palkat	5,0	4,3	3,5	3,9	4,6	4,8
2 Sosiaaliturvan kustannukset	28,0	27,4	26,8	27,5	25,8	26,2
3 Muut välilliset kustannukset	4,8	1,8	1,3	1,8	2,8	2,6
Työvoimakustannukset yhteensä	132,9	129,1	128,2	129,3	128,6	128,8
Kuntayhtymien lukumäärä/vastanneet	29/22	742/62	20/20	31/25	57/72	15/7

Lähde: liitetaulu 7

9.4 Välilliset työvoimakustannukset maakunnittain

Maakuntien välilliset työvoimakustannukset vaihtelivat Kainuun maakunnan 20,5 prosentista Päijät-Hämeen 23,6 prosenttiin Kainuun maakunnan alhaiseen lukuun vaikuttivat alhaiset loma-ajan palkat, sairasajan ja poissaoloajan palkat sekä lapsen liittyvät kustannukset. Päijät-Hämeen maakunnassa olivat korkeimmat loma-ajan kustannukset ja melko korkeat sairasajan ja poissaoloajan palkat

Sosiaaliturvan kustannukset vaihtelivat välillisiä palkkoja enemmän. Suurimmat sosiaaliturvan kustannukset olivat Uudellamaalla 31,9 prosenttia kokonaispalkoista. Pienimmät ne olivat Hämeen maakunnassa 26,6 prosenttia.

Muut työvoimakustannukset vaihtelivat 1,2 - 2,2 prosentin välillä kokonaispalkoista maakunnasta riippuen. Muut työvoimakustannukset olivat suurimmat Keski-Pohjanmaalla ja pienimmät Lapissa. (Taulukko IX).

Taulukko IX. Välilliset työvoimakustannukset maakunnittain 2000, %-osuus kokonaispalkoista, kaikki palkansaajat

	1 Kokonaispalkat	1.1 Tehdyn työajan palkat	1.2 Välilliset palkat	2 Sosiaaliturvan kust.	3. Muut välilliset kust.	Työvoimakustannukset yhteensä
Uusimaa	100	78,3	21,7	31,9	2,0	133,9
Varsinais-Suomi	100	77,6	22,4	28,8	1,5	130,4
Satakunta	100	78,1	21,9	27,5	1,6	129,0
Häme	100	78,4	21,6	26,6	1,4	128,1
Pirkanmaa	100	77,9	22,1	30,5	1,5	132,1
Päijät-Häme	100	76,4	23,6	28,7	1,3	130,1
Kymenlaakso	100	77,6	22,4	29,5	1,5	131,0
Etelä-Karjala	100	78,1	21,9	29,2	2,0	131,2
Etelä-Savo	100	78,8	21,2	28,9	2,1	131,0
Pohjois-Savo	100	77,7	22,3	28,8	2,0	130,8
Pohjois-Karjala	100	78,1	21,9	27,2	1,4	128,6
Keski-Suomi	100	78,1	21,9	27,9	1,5	129,4
Etelä-Pohjanmaa	100	77,9	22,1	28,3	1,8	130,2
Vaasan rannikkoseutu	100	78,4	21,6	29,1	1,6	130,7
Keski-Pohjanmaa	100	79,4	20,6	26,8	2,2	128,9
Pohjois-Pohjanmaa	100	78,5	21,5	28,4	1,6	130,0
Kainuu	100	79,5	20,5	30,6	1,2	131,8
Lappi	100	79,2	20,8	28,5	1,2	129,7
Maakunnat yht.	100	78,1	21,9	29,5	1,7	131,2

Lähde: liitetäulu 9

10. Henkilötyövuoden hinta

Henkilötyövuoden hinnan laskennassa käytettiin hyväksi kunnallisesta henkilökisteristä saatua kokoaikaisen kuukausipalkkaisen kuukausikeskiansiota, vuosipalkkaa laskettaessa. Kuukausikeskiansiona pidettiin 11 906 markkaa. Laskelmassa käytetyt sosiaaliturvan rahoituksen ja muiden välillisten työvoimakustannusten osuudet ovat koko henkilöstöä koskevia, mutta muut kustannuserät koskevat kuntasektorin kokoaikaista kuukausipalkkaista henkilöstöä. Kuntasektorilla yhden ko-

koaikaisen kuukausipalkkaisen palkansaajan vuosikustannukset olivat noin 196 000 markkaa. Kokonaispalkkojen osuus oli 76,2 prosenttia eli 149 400. Kokonaispalkkoista välillisiä palkkoja oli 33 000 markkaa ja tehdyn työajan palkkojen 116 000 markkaa. Sosiaaliturvan kustannuksia oli 22,5 prosenttia eli 44 100 markka ja muita välillisiä työvoimakustannuksia 1,3 prosenttia eli 2 500 markkaa

Taulukko X. Henkilötyövuoden hinta 2000, kokoaikaiset kuukausipalkkaiset

	mk/henkilötyövuosi	%-jakautuma	% kokonaispalkoista
1. Kokonaispalkat	149 334	76,2	100
1.1 Tehdyn työajan palkat	115 970	59,2	77,7
1.2 Välilliset palkat yhteensä	33 364	17,0	22,3
Vuosilomiin liittyvät kustannukset	23 177	11,8	15,5
Vapaapäiviin liittyvät kustannukset			
ml.palvelussuhteen päättymisen korvaus	4 394	2,2	2,9
Sairauteen/työtapaturmaan, lapsen, yhteistoimintaan ja muihin poissaoloihin liittyvät palkat	5 830	3,0	3,9
2. Sosiaaliturvan kustannukset yhteensä, josta	44 099	22,5	29,5
- Työnantajan sosiaaliturvamaksut	7 119	3,6	4,8
- Työeläkemaksut	31 772	16,2	21,3
- Muut vakuutus-ym. Maksut	5 716	2,9	3,8
- Kuntien omat eläkkeet	1 261	0,6	0,8
- Sairasvakuutuksen palautukset	-1 769	-0,9	-1,2
3. Muut välilliset työvoimakustannukset	2 535	1,3	1,7
Työvoimakustannukset yhteensä	195 967	100	131,2

Lähde: Liitteen taulukot 2 ja 13b

11. Työvoimakustannusten muutokset 1990–2000

Kokonaispalkkojen jakaminen tehdyn työajan palkkoihin ja välillisiin palkkoihin vaihtelee vuoden 1990, 1996 ja 2000 tutkimusten välillä. Tehdyn työajan palkka sisältää säännöllisen työajan palkan sekä lisä- ja ylityötuntien korvaukset. Tässä tutkimuksessa lääkärin päivystystuntien korvaukset sisältyvät lisä- ja ylityötuntien korvauksiin eli ovat tehdyn työajan palkkoja, toisin kuin vuonna 1990, jolloin niitä pidettiin välillisinä palkkoina. EU:n suosituksesta myös koulutusajan palkat ovat tehdyn työajan palkkoja. Ne olivat välillisissä palkoissa vuonna 1990.

Suurimmat muutokset ovat tapahtuneet välillisten palkkojen laskennassa. Arkipyhien palkat koskivat vuonna 1990 tuntipalkkaisia, kun taas tässä tutkimuksessa kaikkia palkansaajaryhmiä. Palvelussuhteen päättymisen korvausta ei vuoden 1990 tutkimuksessa ollut mukana kun taas vuoden 1996 ja 2000 tutkimuksessa ne ovat välillisissä kustannuksissa. Vuoden 1996 tutkimuksessa säästö- ja vaihtovapaan kustannukset olivat omana kohtanaan, nyt ne sisältyvät vuosilomajan palkkoihin.

Muissa työvoimakustannuksissa oli myös eroja aikaisempaan nähden. Työterveydenhuollon kustannukset eivät vuoden 1996 ja vuoden 2000 selvityksessä sisällä työterveydenhuollon oman henkilökunnan palkkoja, koska ne sisältyvät kokonais- ja tehdyn työajan palkkoihin. Uutena omana kohtanaan tiedusteltiin henkilöstöhankinnan kustannuksia.

Oheisessa taulukossa 10 on pyritty mahdollisimman hyvään vertailukelpoisuuteen: Lääkärin päivystystuntien korvaukset sisältyvät tehdyn työajan palkkoihin. Koulutusajan palkat ovat tehdyn työajan palkoissa. Arkipyhien palkat on laskettu vuoden 1990 tutkimuksessa uudelleen koskien myös kuukausipalkkaisia palkansaajia. Palvelussuhteen päättymisen korvaukset ovat välillisissä palkoissa. Työterveydenhuollon oman henkilökunnan palkat sisältyvät muihin välillisiin työvoimakustannuksiin. Vertailun perusteella välillisten työvoimakustannusten osuus on selvästi kasvanut 1990-luvun aikana. Kun kokonaispalkat kasvoivat 37 prosenttia vuodesta 1990 vuoteen 2000, välilliset työvoimakustannukset kokonaisuudessaan kasvoivat 57 prosenttia. Ripeimmin kasvoivat muut työvoimakustannukset, 76% , seuraavaksi sosiaaliturvan kustannukset 67 %.

Sosiaaliturvan kustannuksia nostivat eniten KVTEL-maksun ja muiden vakuutusmaksujen korotukset. Sosiaaliturvan kustannuksista vain työnantajien sosiaaliturvamaksujen sekä kuntien omien eläkkeiden kustannukset laskivat.

Välillisten palkkojen lievä nousu johtuu pääasiassa vuosilomaan liittyvien kustannusten kasvusta ja sairaus- ja tapaturma-ajan kustannusten noususta. Muissa välillisissä työvoimakustannuksissa nousivat hieman työterveydenhuollon kustannukset ja työpaikkaruokailu, mutta kokonaisuudessaan tämä kustannuserä pysyi lähestul-

Taulukko XI. Kuntasektorin kokoaikaisen kuukausipalkkaisen viranhaltijan/työntekijän laskennallinen vuosikustannus vuosina 1990,1996 ja 2000

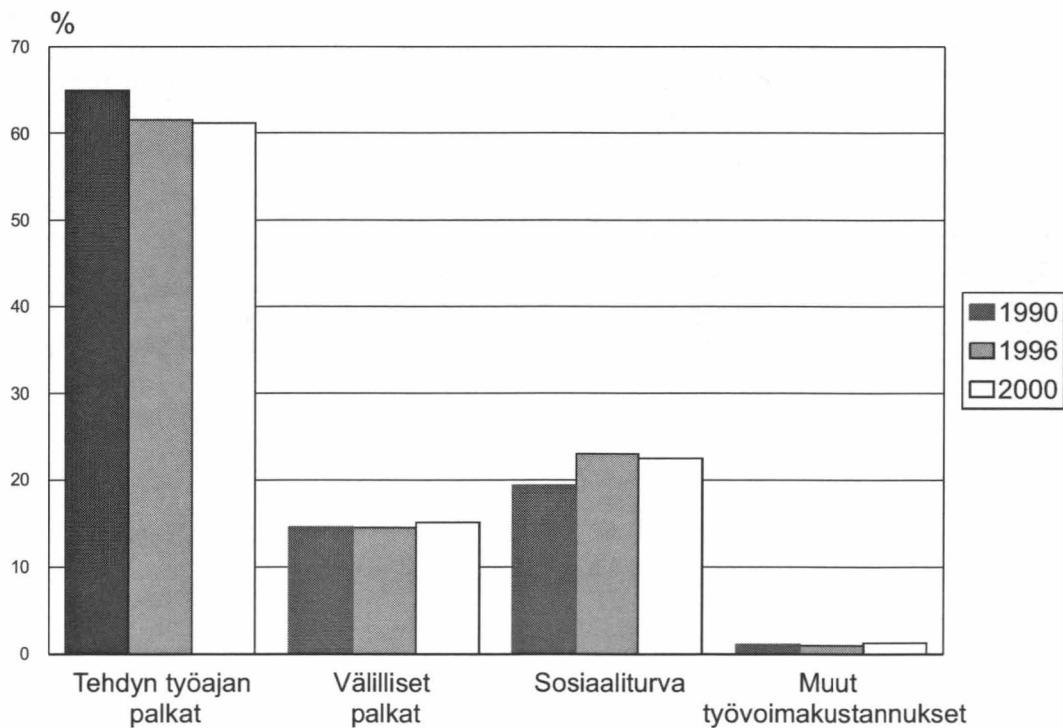
	mk/henkilötyövuosi			% -osuus kokonaispalkoista			Vuosikustannusten muutos, %	
	1990	1996	2000	1990	1996	2000	1990-2000	1996-2000
Kokonaispalkat, joista	108 657	134 096	149 356	100,0	100,0	100,0	37,5	11,4
Tehdyn työajan palkat	88 659	108 545	115 290	78,7	78,0	77,7	30,0	6,2
- josta koulutusajan palkat	585	614	671	0,5	0,5	0,4	14,8	9,3
Lomaraha	4 740	6 093	6 755	4,4	4,5	4,5	42,5	10,9
Loma-ajan ja säteilyloma-ajan palkat	10 633	14 220	16 426	9,8	10,6	11,0	54,5	15,5
Lapseen liittyvien poissaolojen palkat	921	798	770	0,8	0,6	0,5	-16,4	-3,5
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	2 889	3 613	4 510	2,7	2,7	3,0	56,1	24,8
Arkipyhäajan palkat	3 675	4 506	5 150	3,4	3,4	2,9	40,1	14,3
Yhteistoiminta-ajan palkat	124	121	82	0,1	0,1	0,1	-33,5	-31,9
Muut poissaolopalkat	106	93	335	0,1	0,1	0,2	215,8	259,9
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	-	25	37	-	0,0	0,0	-	49,0
Välilliset palkat yhteensä	19 998	25 551	34 066	21,3	22,0	22,3	70,3	33,3
Sosiaaliturvan kustannukset	26 481	40 584	44 105	24,4	30,3	29,5	66,6	8,7
Muut välilliset työvoimakustannukset	1 444	1 833	2 535	1,3	1,4	1,70	75,6	38,3
Välilliset työvoimakustannukset yhteensä	47 923	67 968	75 442	44,1	50,7	50,5	57,4	11,0
Työvoimakustannukset yhteensä	136 582	176 514	195 997	125,7	131,6	131,2	43,5	11,0

koon samana vuoteen 1990 verrattuna.

Vuodesta 1996 vuoteen 2000 ovat muut välilliset työvoimakustannukset kasvaneet ripeimmin. Sen sijaan välilliset palkat ovat nousseet hieman sosiaaliturvan kustannuksia nopeammin. Välillisten palkkojen kustannusosuudet ovat vuodesta 1996 muuttuneet vain vähän: loma-aajan palkkukustannukset ja sairaajan palkkukustannukset suhteessa kokonaisansioihin sekä muiden poissa-

olojen palkkukustannukset ovat nousseet, muiden erien ollessa lähestulkoon samansuuruiset kuin vuonna 1996. Yksityiskohtaisempaa vertailua vuoteen 1990 ja 1996 on myöhemmin kustannuserittäin esitetyssä tarkastelussa luvussa 15.

Kuvio 7. Kuntasektorin kokoaikaisen kuukausipalkkaisen henkilöstön vuosityövoimakustannusten jakautuminen vuosina 1990, 1996 ja 2000

12. Työvoimakustannukset 2000 kustannuserittäin

12.1. Kokonaispalkat, tehdyn työajan palkat, lisä- ja ylityön palkat, koulutyön keskeytysajan palkat

Työvoimakustannustutkimuksessa kysyttiin henkilökunnan vuoden aikana ansaitsemat palkat kokonaisuudessaan ilman luontoisetuja. Palkkasummaan sisältyvien luontoisetujen verotusarvot pyydettiin ilmoittamaan erikseen samoin lisä- ja ylityökorvaukset. Säännölliseen työaikaan sisältyviä lisiä ei tässä tutkimuksessa enää kysytty, sillä ne sisältyvät säännöllisesti tuotettaviin palkkatilastoihin.

Kokonaispalkat sisältävät tehdyn työajan palkan sekä välilliset palkkakustannukset.

Tehdyn työajan rahapalkka muodostuu säännölliseltä tehdyltä työajalta maksetusta palkasta sekä lisätyö- ja ylityöajalta maksetuista palkoista, koulutusajan palkoista ja koulutyön keskeytysajan palkoista. Tehdyn työajan palkkoihin eivät sisälly tässä tutkimuksessa luontoisedut kuten vuoden 1996 tutkimuksessa

Säännöllisen työajan ansio sisältää peruspalkan lisäksi palvelusajan pituuden, erillistehtävien, henkilön pätevyyden ja työpaikan sijainnin perusteella maksettavia lisiä sekä työaikakorvaukset säännöllisenä työaikana tehdyiltä 'epämukavalta työajalta'.

Ylityökorvauksia maksettiin kuntasektorilla 2,2 prosenttia kokonaispalkoista. Tuntipalkkaisilla ylityökorvauksia maksettiin eniten eli 2,7 prosenttia kokonaispal-

koista (Taulukko XXII).

Oppilastyöpäivien määrä vaihtelee oppilaitoksesta riippuen huomattavasti. Eniten vaihtelua oli ammatillisilla oppilaitoksilla, joiden oppilastyöpäivät voivat olla alimmillaan 160 työpäivää ja korkeimmillaan selvästi yli 190 työpäivää vuodessa. Peruskouluissa oppilastyöpäivien määrä oli 187. Oppilastyöpäivien lisäksi opettajat tekevät suunnittelu- ym. päiviä. Laskennallisia vuosilomapäiviä oli kuukausipalkkaisilla kokoaikaisilla opettajilla ml. rehtorit n. 24 työpäivää. Jäljelle jääviä työpäiviä, joita kutsutaan tässä koulutyön keskeytysajaksi, voi kuukausipalkkaisilla kokoaikaisilla opettajilla olla keskimäärin 38 työpäivää vuodessa. Näiden palkkakustannusten osuus kuntasektorin kokonaispalkoista oli 2,5 prosenttia vuonna 2000. Laskelmaa on selostettu tarkemmin liitteessä 2.

Koulutyön keskeytyksen palkkakustannukset vaihtelivat selvästi kuntakoon mukaan. Pienimmät ne olivat pääkaupunkiseudulla 2,4 prosenttia ja suurimmat, 3,7 prosenttia 11 999 - 20 000 asukkaan kunnissa (liitteen taulukko 4). Ammatillisen koulutuksen ja muun sivistystoimen kuntayhtymissä koulutyön keskeytysajan kustannukset olivat 7,1 prosenttia kokonaispalkoista.

Taulukko XII. Palkansaajaryhmittäiset kokonaispalkat, lisä- ja ylityön palkat sekä koulutyön keskeytysajan palkat 2000

	Kokonaispalkat		Lisä- ja ylityön palkat		Koulutyön keskeytysajan palkat	
	milj. mk	Jakautuma %	milj. mk	Osuus kokonaispalkoista %	milj. mk	Osuus kokonaispalkoista %
Kokoaikaiset kuukausipalkkaiset	48 003	88,7	1 053	2,2	1 332	2,8
Osa-aikaiset kuukausipalkkaiset	3 718	6,9	86	2,3	67	1,8
Tuntipalkkaiset	2 376	4,4	65	2,7	-	-
Yhteensä *)	56 892	100,0	1 249	2,2	1 449	2,5

*) Luku sisältää myös luokittelemattomat
Lähde: Liitteen taulukot 10a ja 10b.

12.2 Luontoisedut

Luontoisetuja oli kuntasektorissa vähän, vain 0,4 prosenttia kokonaispalkoista. Tuntipalkkaisilla luontoisetuja oli 0,3 prosenttia.

Luontoisetuja saivat pääasiassa kuukausipalkkaiset, sillä tuntipalkkaisten osuus kuntasektorin luontoiseduista oli noin 3 prosentti. Luontoisedut koostuivat 87 prosenttisesti ravintoedusta, asuntoedun osuuden ollessa lähes 9 prosenttia ja auto- ja muiden etujen noin 4 prosenttia (Taulukko XIII).

Kuntasektorin luontoiseduista opetus- ja kulttuuritoimeen kohdistui 44 prosenttia, sosiaali- ja terveystoimeen

39 prosenttia ja muille aloille vain 17 prosenttia. Asuntoeduista eniten, 40 prosenttia, kohdistui opetuksen ja kulttuurin hallinnonalalle. Vähiten asuntoetua saatiin liiketoimen hallinnonalalla. Ravintoedustaa suurin osa, 45 prosenttia, kohdistui opetuksen ja kulttuurin hallinnonalalle. Liiketoiminnassa ravintoetua oli noin 4 prosenttia. Autoeduista 74 prosenttia oli yleishallinnon ja yhdyskuntapalvelujen aloilla. Opetuksen ja kulttuurin aloilla autoetu oli 19 prosenttia (Taulukko XIV).

Taulukko XIII. Luontoisedut kokonaispalkoista 2000

	Kokonaispalkat milj. mk ¹⁾	Luontoisedut		Osuus kaikista luontoiseduista %			
		Osuus kokonais- palkoista %	milj. mk	Asunto	Ravinto	Auto	Muut
Kuukausipalkkaiset	51 927	0,4	206	7,8	88,2	1,2	2,8
Tuntipalkkaiset	2 384	0,3	8	17,7	79,3	0,6	2,4
Yhteensä ²⁾	57 137	0,4	244	8,6	86,8	1,3	3,3

1) Kokonaispalkkasummiin on lisätty luontoisetujen kustannukset

2) Yhteensä luvut sisältävät myös luokittelemattomat

Taulukko XIV. Luontoisedut hallinnonaloittain 2000

	Luontoisedut milj. mk	Jakautuminen hallinnonaloittain %				
		Luontoisedut	Asunto	Ravinto	Auto	Muut
Yleishallinto, yhdyskuntapalvelut ja muut palvelut	30	12,6	23,0	10,0	74,0	34,0
Sosiaali- ja terveystoimi	95	39,4	40,0	41,0	2,0	15,0
Opetus- ja kulttuuritoimi	105	43,5	28,0	45,0	19,0	46,0
Liiketoiminta	11	4,5	9,0	4,0	5,0	5,0
Kuntasektori *)	244	100	100	100	100	100

*) Luku sisältää myös luokittelemattomat

Lähde: Liitteen taulukko 19.

12.3 Vuosiloma-ajan palkka, lomakorvaus, lomaraha, säästövapaan säteilyloma-ajan ja lomarahahan vaihtovapaan palkka

Vuosilomiin liittyviä kustannuksia ovat vuosiloma-ajan palkka, lomakorvaus ja lomaraha. Säästövapaan, vaihtovapaan ja säteilyloma-ajan palkka sisältyivät vuosiloma-ajan kustannuksiin. Ne olivat keskimäärin 15,0 prosenttia kokonaispalkoista. Kustannusten osuudet vaihtelivat palkansaajaryhmittäin kokoaikaisten kuukausipalkkaisten 15,5 prosentista, osa-aikaisten kuukausipalkkaisten 12,5 prosenttia ja tuntipalkkaisten 15,2 prosenttiin (Taulukko XV). Vuoteen 1996 verrattuna loma-ajan kustannusten osuus kokonaispalkoista nousi hieman (Taulukko XVI.) Tuntipalkkaisten loma-ajan kustannukset olivat hieman suuremmat kuin kokoaikaisten kuu-

kausipalkkaisten kuten myös vuonna 1996. Vuosilomiin liittyvät kustannukset olivat korkeimmat yleishallinnon ja yhdyskuntapalvelujen hallinnonaloilla ja matalimmat opetuksessa ja kulttuurin toimialalla. Vuosiloma-ajan palkkakustannukset ovat nousset vuodesta 1990, ollen näin prosenttiyksikön suuremmat. Nousu johtuu työntekijöiden keski-ian ja palvelusajan määrän noususta kuntasektorilla.

Taulukko XV. Vuosiloman kustannukset palkansaajaryhmittäin 2000, markkoina ja osuutena kokonaispalkoista

	Kuntasektori yhteensä		Kokoaikaiset kk.palkkaiset		Osa-aikaiset kk.palkkaiset	
	milj. mk ¹⁾	%	milj. mk	%	milj. mk	%
Vuosiloma-ajan palkka	5 864	10,3	5 050	10,5	281	7,6
Lomakorvaus	293	0,5	229	0,5	39	1,0
Lomaraha	2 400	4,2	2 171	4,5	147	3,9
Vuosilomiin liittyvät kustannukset						
Yhteensä *)	8 557	15,0	7 450	15,5	467	12,5
	Tuntipalkkaiset					
	milj. mk	%				
Vuosiloma-ajan palkka	335	14,1				
Lomakorvaus	25	1,1				
Lomaraha	-	-				
Säästövapaan, vaihtovapaan palkat	-	-				
Vuosilomiin liittyvät kustannukset						
Yhteensä	360	15,2				

¹⁾ Luku sisältää myös luokittelemattomat

Taulukko XVI. Vuosiloman kustannukset kuntasektorilla vuosina 1990, 1996 ja 2000 markkoina ja osuutena kokonaispalkoista, kaikki palkansaajat

	1990	%	1996	%	2000	%	1990-2000	1996-2000
	milj. mk		milj. mk		milj. mk		muutos %	muutos %
Vuosiloma-ajan palkka	4 773	10,0	5 454	10,6	6 157	10,8	29,0	12,9
Lomaraha	1 918	4,0	2 159	4,2	2 400	4,2	25,1	11,2
Yhteensä	6 692	14,0	7 614	14,8	8 557	15,0	27,9	12,4

12.4 Arkipyhääjan palkat

Arkipyhääjan palkat laskettiin tässä tutkimuksessa välilisten palkkojen kustannuksiksi myös kuukausipalkkaisuhenkilöstölle, toisin kuin vuoden 1990 tutkimuksessa, jossa ne koskivat vain työntekijöitä. Koko henkilö-

kunnalle laskien arkipyhääjan palkat olivat 3,0 prosenttia kokonaispalkoista vuonna 2000. Arkipyhäkorvaukset alenivat vuodesta 1996 0,3 prosenttia, kun arkipyhien määrä laski yhdellä.

Taulukko XVII. Arkipyhien kustannukset palkansaajaryhmittäin 2000, markkoina ja osuutena kokonaispalkoista

	Kuntasektori milj. mk ¹⁾	%	Kokoaikaiset milj. mk	kk.palkkaiset %	Osa-aikaiset milj. mk	kk.palkkaiset %	Tuntipalkkaiset milj. mk	%
Arkipyhääjan palkat	1 700	3,0	1 400	2,9	110	3,0	71	3,0

¹⁾ Luku sisältää myös luokittelemattomat
Lähde: Liitteen taulukot 10a ja 10b.

12.5 Sairauteen ja työtapaturmiin, lapsen syntymään ja hoitoon, koulutukseen, yhteistoimintaan ja muihin poissaoloihin liittyvät palkkakustannukset

12.5.1 Sairaus- ja työtapaturma-ajan palkat

Sairaudesta ja tapaturmista johtuvien poissaolojen palkkakustannukset olivat keskimäärin 3,0 prosenttia kokonaispalkoista. Sairausvakuutusten palautukset kattoivat näistä 40 prosenttia. Nettomääräisenä sairausajan kustannukset ovat siten 1,8 prosenttia, jolloin sairausajan kustan-

nusosuus on noussut noin 0,2 prosenttia vuoteen 1996 verrattuna.

Palkansaajaryhmistä tuntipalkkaisilla työntekijöillä sairaudesta ja tapaturmasta johtuvien poissaolojen palk-

Taulukko XVIII. Poissaolojen kustannukset syyn mukaan palkansaajaryhmittäin 2000 markkoina ja osuutena kokonaispalkoista

	Kuntasektori milj.m ^k	%	Kokoaikaiset milj.m ^k	%	Osa-aikaiset milj.m ^k	%
Sairaus ja tapaturma	1 701	3,0	1 450	3,0	102	2,7
Lapseen liittyvä poissaolo	273	0,5	248	0,5	12	0,3
Koulutus	231	0,4	216	0,4	8	0,2
Yhteistoiminta	29	0,1	27	0,1	0	0,0
Muu poissaolo	167	0,3	150	0,3	6	0,2
Yhteensä *)	2 402	4,3	2 090	4,3	128	3,4
	<hr/>					
	Tuntipalkkaiset milj.m ^k	%				
	<hr/>					
Sairaus ja tapaturma	103	4,3				
Lapseen liittyvä poissaolo	2	0,1				
Koulutus	4	0,2				
Yhteistoiminta	2	0,1				
Muu poissaolo	7	0,3				
Yhteensä	118	5,0				

^{*)} Luku sisältää myös luokittelemattomat

kaosuus kokonaispalkoista oli suurin eli 4,3 prosenttia ja pienin osa-aikaisilla 2,7 prosenttia. (Taulukko XVIII).

Sosiaali- ja terveystoimessa sairaudesta ja tapaturmasta johtuvien poissaolojen kustannusosuus kokonaispalkoista oli korkein 3,4 prosenttia. Tuntipalkkaisten työntekijöiden osuus on suurin liiketoiminnassa ja myös sairausajan poissaolojen kustannus osuus oli korkea eli 3,3 prosenttia.

Pienin sairauspoissaolojen osuus oli opetus- ja kulttuuritoimessa, 2,1 prosenttia, kuten vuonna 1996. Opetusalan sijaisjärjestelyt ovat edelleen osin opettajien vastuulla, jolloin sairasajankustannukset eivät täysimääräisen kirjaudu.

Sairaudesta ja tapaturmista johtuvien poissaolojen osuus kokonaispalkoista nousi noin 0,3 prosenttia kun ne vuonna 1996 laskivat vuoteen 1990 verrattuna. Myös kokoaikaisien kustannusosuus nousi 0,2 prosenttia kun ne vuosina 1990 ja 1996 olivat 2,7 prosenttia.

12.5.2 Lapseen liittyvän poissaolon palkat

Perhevapaan hoidosta johtuvan poissaolon palkkakustannukset olivat keskimäärin 0,5 prosenttia kokonaispalkoista kuten myös vuonna 1996. Naisvaltaisella sosiaali- ja terveystoimen alalla lapseen liittyvien poissaolokustannusten osuus oli suurin 0,6 prosenttia kokonaispalkoista. Miesenemmistöisen liiketoiminnan alalla kustannukset olivat 0,1 prosenttia kokonaispalkoista, joka on sama kuin vuoden 1996 tutkimuksessa.

Perhevapaaseen liittyvät kustannukset ovat lähes samalla tasolla kuin vuonna 1996. Sen sijaan vuonna 1990 perhevapaan kustannukset olivat 367 miljoonaa markkaa eli lähes prosentin kokonaispalkoista.

12.5.3 Koulutusajan palkat

Henkilöstökoulutuksen ja palkallisen opintovapaan palkkakustannukset olivat keskimäärin 0,4 prosenttia palkkasummasta. Toimialoittain tarkasteltuna eroja ei juuri ollut, liiketoiminnassa palkkakustannusosuus poikkesi hieman ollen 0,3 prosenttia. Tuntipalkkaisuilla koulutusajan palkkakustannukset olivat pienimmät, 0,2 prosenttia.

Vuodesta 1996 koulutusajan palkkakustannukset eivät ole muuttuneet, vuodesta 1990 ne ovat laskeneet 0,1 prosenttiyksikköä kokonaispalkoista. Hallinnonaloittaiset erot ovat pysyneet samana suhteessa vuoteen 1990.

12.5.4 Yhteistoimintaan käytetyn ajan palkat

Palkalliseen luottamusmies- ja yhteistoimintaan sekä ammattiyhdistyskoulutukseen käytetyn ajan palkkakustannukset olivat 0,1 prosenttia palkoista niin kuntasektorissa keskimäärin kuin kaikilla hallinnonaloillakin. Vain sosiaali- ja sivistystoimessa poissaolojen kustannukset olivat vielä tätä alemmat suhteessa kokonaispalkkoihin. Yhteistoimintaan liittyviä kustannuksia on pääasiassa kokoaikaisilla kuukausipalkkaisuilla ja tuntipalkkaisuilla, kustannusosuuden ollessa 0,1 prosenttia. Tässä tutkimuksessa luottamusmies- ja ammattiyhdistys koulutus sisältyvät tähän kustannuserään toisin kuin vuonna 1990, jolloin ammattiyhdistyskoulutus tiedusteltiin erikseen.

Taulukko XIX. Poissaolojen palkkakustannukset syyn mukaan hallinnonaloittain 2000 milj. mk

	Yleishallinto, yhdyskunta- ja muut palvelut	Sosiaali- ja terveystoimi	Opetus- ja kulttuuritoimi	Liiketoiminta	Kuntasektori yhteensä ¹⁾
Sairaus ja työtapaturma	250	1 016	340	52	1 701
Lapseen liittyvä poissaolo	20	176	68	2	273
Koulutus	34	119	70	4	231
Yhteistoiminta	6	12	10	1	29
Muu poissaolo	19	99	43	3	167
Poissaolot yhteensä	330	1 421	532	62	2 402

%-osuus kokonaispalkoista

Sairaus ja työtapaturma	3,1	3,4	2,1	3,3	3,0
Lapseen liittyvä poissaolo	0,3	0,6	0,4	0,1	0,5
Koulutus	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4
Yhteistoiminta	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
Muu poissaolo	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3
Poissaolot yhteensä	4,1	4,7	3,3	4,0	4,3

¹⁾ Luku sisältää myös luokittelemattomat

Lähde: Liitteen taulukot 16a ja 16b.

12.5.5 Muun poissaolon palkat

Muulla poissaololla tarkoitettiin merkkipäiviä, kertausharjoituksia, palkallista virkavapautta tai työlomaa ja opintovapaata tai muuta palkallista koulutusta. Niistä johtuvat palkkakustannukset olivat kokonaispalkoista 0,3 prosenttia pääsääntöisesti tai vähemmän kaikilla hallinnonaloilla ja palkansaajaryhmillä lukuun ottamatta osa-aikaisia kuu-

kausipalkkaisia, joilla kustannusosuus oli 0,2 prosenttia. Vuonna 1996 muun koulutusajan palkkakustannukset kuuluivat ryhmään koulutusajan palkat. Niiden osuus koulutusajan palkoista oli 27 prosenttia, ja kustannusosuus kokonaispalkoista 0,1 prosenttia.

Taulukko XX. Poissaolojen palkkakustannukset syyn mukaan vuosina 1990, 1996 ja 2000, markkoina ja osuutena kokonaispalkoista

	1990		1996		2000		muutos %
	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%	1996-2000
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkka	1 333	2,8	1 389	2,7	1 701	3,0	27,62
Lapseen liittyvä poissaolo/perhevapaat	368	0,8	277	0,5	273	0,5	-25,67
Koulutusajan palkat	255	0,5	210	0,4	231	0,4	-9,19
Yhteistoiminta, työsuojelu, osallistumisjärjestelmiin käytetty aika yms.	57	0,1	43	0,1	29	0,1	-48,25
Muu poissaolo	49	0,1	36	0,1	167	0,3	240,66
Yhteensä	2 061	4,3	1 956	3,8	2 402	4,3	16,55

Lähde: Liitteen taulukot 1 ja 2.

12.6 Sosiaaliturvan kustannukset

Sosiaaliturvan kustannukset kokonaispalkoista olivat kuntasektorissa 29,5 prosenttia nettoutettuna sosiaalivakuutusten palautuksilla. Ilman nettoutusta osuus oli 30,7 prosenttia. Kunnissa sosiaaliturvan kustannukset olivat suuremmat kuin kuntayhtymissä, sillä kuntien eläkekustannuksiin on luettu myös valtion eläkejärjestelmän piirissä olevien opettajien työeläketurvasta koituneet kustannukset. Kunnat maksoivat myös huomattavasti enemmän omia eläkkeitä. Kuntayhtymien sosiaaliturvan kustannukset kokonaispalkoista olivat 26,8 prosenttia ja ilman sosiaalivakuutuksen palautuksia 27,9 prosenttia. Kuntien vastaavat osuudet olivat 30,6 ja 31,9 prosenttia. Vuoteen 1996 verrattuna sosiaaliturvan kustannukset ovat laskeneet vajaan prosenttiyksikön.(Taulukko XXI.) Lasku johtuu pääosin työttömyysvakuutusmaksun ja sosiaaliturvamaksun alenemisesta. Toisaalta myös kuntien omat eläkkeet laskivat hieman kuten myös vuonna 1996. Vuonna 2000 työttömyysvakuutusmaksu oli porrastettu,

siten että ensimmäisen palkkamiljoonan osalta perittiin maksua 0,9 prosenttia ja ylimenevältä osalta 3,45 prosenttia. Vuonna 1996 työttömyysvakuutusmaksu oli 4 prosenttia ja muihin vakuutusmaksuihin sisältyi ylimääräinen työttömyysvakuutusmaksu, jota ei peritty vuonna 1990 eikä vuonna 2000. Laskua kompensoi ryhmähenkivakuutusmaksujen ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden LEL:n mukaisten eläkemaksujen nousu; kunnat ilmoittivat näitä maksuja enemmän kuin keskimäärin oli odotettavissa.

Myös KVTEL-maksu nousi 21,7 prosenttiin palkkasummasta, kun se vuonna 1990 oli 18 prosenttia. Kun eläkekustannuksissa huomioidaan vielä opettajista maksetut eläkkeet Valtiokonttorille, niin kustannusosuus nousee lähes 21 prosenttiin. Näitä kustannuksia oli kaikkiaan 1 047 miljoonaa markkaa. Taulukossa XXII on vertailu aikaisempiin tutkimuksiin tehty ilman opettajien eläkkeitä.

Taulukko XXI. Sosiaaliturvan kustannukset kuntasektorissa 2000 ja %-osuudena kokonaispalkoista

	Kuntasektori		Kunnat		Kuntayhtymät	
	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%
Työnantajan sosiaaliturvamaksut	2 712 325	4,77	1 937 223	4,76	775 103	4,8
Maksut Kuntien eläkevakuutukselle	10 813 034	19,01	7 632 267	18,74	3 180 767	19,7
Valtiokonttori/opettajien eläkkeet	1 047 616	1,84	1 047 616	2,57	0	0,0
LEL-, TaEL-maksu	243 741	0,43	232 899	0,57	10 842	0,1
Työttömyysvakuutus/ eroraha	1 662 071	2,92	1 228 784	3,02	433 287	2,7
Tapaturmavakuutusmaksut	319 828	0,56	249 572	0,61	70 257	0,4
Ryhmähenkivakuutusmaksut	178 279	0,31	163 494	0,40	14 784	0,1
Muut vakuutusmaksut	17 459	0,03	16 851	0,04	608	0,0
Kuntien omat eläkkeet	480 275	0,84	462 216	1,14	18 059	0,1
Sairasvakuutuksen palautukset	-674 131	-1,18	-502 350	-1,23	-171 781	-1,1
Sosiaaliturvan kustannukset yhteensä	16 800 496	29,53	12 468 571	30,62	4 331 925	26,8
Sosiaalikulut ilman sairaskustannusten palautuksia	17 474 627	30,72	12 970 921	31,85	4 503 706	27,9

Lähde: Liitteet taulukot 1 ja2

Taulukko XXII. Sosiaaliturvan kustannukset vuosina 1990, 1996 ja 2000 markkoina ja osuutena kokonaispalkoista

	1990		1996		2000	
	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%
Työnantajan sosiaaliturvamaksu	3 734	7,8	3 552	6,9	2 712 325	4,8
Maksut Kuntien eläkevakuutukselle	7 257	15,2	9 473	18,4	10 813 034	19,0
Kuntien omat eläkkeet	721	1,5	555	1,1	480 275	0,8
Muut vakuutukset	545	1,1	2 567	5,0	2 421 377	4,3
Sairasvakuutuksen palautukset	-605	-1,3	-587	-1,1	-674 131	-1,2
Sosiaaliturvan kustannukset yhteensä	11 616	24,4	15 560	30,3	16 427 011	28,9
Sosiaalikulut ilman sairaskustannusten palautuksia	12 577	23,1	14 973	29,2	15 752 880	27,7

Lähde: Liitteet taulukot 1 ja2

12.7 Muut työvoimakustannukset

Muiden työvoimakustannusten osuus kuntasektorissa oli 1,7 prosenttia kokonaispalkoista. Kunnissa ja kuntayhtymissä ei näissä kustannuserissä ollut suuria eroja. Työpaikkaruokailu oli kunnissa hieman suurempi kuin kuntayhtymissä. Koulutusmääräraha oli sen sijaan kuntayhtymissä hieman suurempi kuin kunnissa. Muut erät olivat

kuntayhtymissä vain vähän kuntia suurempia (Taulukko XXIII).

Muihin työvoimakustannuksiin sisältyvät kustannuserät eroavat jonkin verran vuoden 1990 tutkimuksesta ja vuoden 1996 tutkimuksesta. Esimerkiksi vuoden 1990 tutkimuksen laskelmissa työterveydenhuollon oman hen-

Taulukko XXIII. Muut työvoimakustannukset 2000 markkoina ja osuutena kokonaispalkoista

	Kuntasektori		Kunnat		Kuntayhtymät	
	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%
Työterv.huollon kustannukset pl. palkat	236 301	0,42	162 673	0,40	73 627	0,46
Työterveydenhuollon palautukset	-187 943	-0,33	-133 449	-0,33	-54 495	-0,34
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	34 819	0,06	28 156	0,07	6 663	0,04
Työpaikkaruokailu	212 075	0,37	202 796	0,50	9 279	0,06
Koulutusmääräraha	516 673	0,91	330 730	0,81	185 943	1,15
Virkistys- ja sosiaalitoiminta	28 344	0,05	17 922	0,04	10 421	0,06
Henkilöstöhankinta	24 223	0,04	8 316	0,02	15 907	0,10
Suojapuvut, työvaatteet	72 727	0,13	42 907	0,11	29 820	0,18
Muut työvoimakustannukset	28 563	0,05	25 802	0,06	2 761	0,02
Muut työvoimakustannukset yhteensä	965 780	1,70	685 854	1,68	279 926	1,73
Muut työvoimakustannukset yhteensä ilman työterveydenhuollon palautuksia	1 153 724	2,03	819 303	2,01	334 421	2,07

Lähde: Liitteet taulukot 1 ja2

kilökunnan palkkakustannuksia ei ole vähennetty työterveydenhuollon kustannuksista, kuten vuoden 1996 tai 2000 tutkimuksessa on tehty. Toisaalta omana kustannuseränä ovat nyt rekrytointikustannukset, jotka sisältyivät aiemmin erään muut työvoimakustannukset. Taulukossa 23 on vuoden 1996 työterveydenhuollon kustannuksissa mukana varhaiskuntoutuksen ja työkykyä ylläpitävän toiminnan kustannukset. Vuonna 1990 kysyttiin ateriatukea ja vuonna 1996 käsitteeltään laajempaa työpaikkaruokailua.

Muita työvoimakustannuksia oli kuntasektorissa melko vähän kuten vuosina 1996 ja 1990. Muut työvoima-

kustannukset nousivat vuonna 2000 puoli prosenttiyksiköä. Lähes kaikki erät ovat nousseet tai ovat saman suuruiset kuin aikaisemmissa tutkimuksissa lukuunottamatta suojapuku ja työvaatekustannuksia. Työpaikkaruokailun kustannukset ovat nousseet eniten 0,37 prosenttiin. Työterveydenhuollon kustannusten noustessa hieman, on Kansaneläkelaitoksen palautusten osuus myös hieman noussut. Työterveydenhuollon palautusten osuus työterveydenhuollon kustannuksista on noussut viime tutkimuksen 42 prosentista 50 prosenttiin kun ne vuonna 1990 olivat 55 prosenttia.

Taulukko XXIV. Muut työvoimakustannukset vuosina 1990, 1996 ja 2000 markkoina ja osuutena kokonaispalkoista

	1990		1996		2000		muutos 1990-2000
	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%	
Työterveydenhuolto, netto	98	0,21	175	0,34	224	0,39	228,9
Työpaikkaruokailu/ateriatuki	26	0,05	53	0,10	212	0,37	818,8
Koulutusmääräraha	364	0,76	372	0,72	517	0,91	141,9
Virkistys- ja sosiaalitoiminta	36	0,07	27	0,05	28	0,05	79,8
Suojapuvut, työvaatteet	90	0,19	71	0,14	43	0,08	47,9
Muut työvoimakustannukset (ml. Työsuojelu, henkilökunta-alennukset, henkilöstöhankinta)	19	0,05	6	0,01	53	0,09	280,5
Muut työvoimakustannukset yhteensä	632	1,33	702	1,37	1 077	1,89	170,4

Lähde: Liitteet taulukot 1 ja 2

13. Työvoimakustannuksiin saadut tuet

Tutkimuksessa selvitettiin myös palkkakustannuksiin saatua tukea. Niitä ei ole otettu huomioon työvoimakustannusten tasoa ja rakennetta koskevassa tarkastelussa. Palkkauskustannuksiin saadun työllistämistuen ja oppilaiden koulutukseen saadun tuen osuus kuntasektorin työvoimakustannuksista oli 1,3 prosenttia vuonna 2000. Tuki vaihteli huomattavasti kuntien ja kuntayhtymien välillä. Pääkaupunkiseudulla se oli keskimäärin 1,3 prosenttia ja pohjoisen pienillä kunnilla keskimäärin 2,6 prosenttia työvoimakustannuksista. Yhdyskuntapalvelujen kuntayhtymissä sitä oli vajaat puoli prosenttia kokonaistyövoimakustannuksista, kun taas liiketoiminnan ja

muiden alojen kuntayhtymillä 1,7 prosenttia. Vuonna 1990 vastaavien tukien osuus oli 1,5 prosenttia kuntasektorin työvoimakustannuksista ja vuonna 1996 2,5 prosenttia.

Kunnat saivat myös maatalouslomittajien palkkaamiseen tarkoitettuja tukia, mutta ne eivät sisälly yllä oleviin lukuihin. Tutkimus ei käsittele myöskään valtionosuuksia. Valtionosuuksien osuus oli kuntasektorilla tutkimusvuonna 20 miljardia markkaa

Taulukko XXV. Kuntasektorin työvoimakustannukset kustannuserittäin vuosina 1996 ja 2000 markkoina ja osuutena kokonaiskustannuksista

	2000	1996	2000	1996
	Kuntasektori	Kuntasektori	:%a	:%a
	milj	milj	työvoima-	työvoima-
	markkaa *)	markkaa	kust. *)	kust.
1. Kokonaispalkat, joista	56 892,5	51 410,0	76,20	76,11
Yli- ja lisätyöajan palkat	1 248,6	719,2	1,67	1,06
Luontoisedut	244,4	179,4	0,33	0,27
Koulutyön keskeytysajan palkat	2 920,2	1 358,4	3,91	2,01
Henkilöstökoulutus	231,3	193,3	0,31	0,29
Opintovapaa, muu koulutus	45,6	17,0	0,06	0,03
Vuosiloma-ajan palkka	5 864,2	5 095,5	7,85	7,54
Lomakorvaus	292,8	352,1	0,39	0,52
Lomaraha	2 400,3	2 159,3	3,21	3,20
Säästövapaaan, vaihtovapaan palkat	-	42,7	-	0,06
Säteilyloma-ajan palkat	-	9,6	-	0,01
Arkipyhäajan palkat	1 699,8	1 701,2	2,28	2,52
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat, josta	1 701,4	1 389,5	2,28	2,06
- täysi palkka	-	1 178,2	-	1,74
- osapalkka	-	164,6	-	0,24
Tapaturma, ammattitauti yhteensä, josta	-	43,5	-	0,06
- osapalkka	-	3,2	-	0,00
Lapseen liittyvän poissaolon palkka, josta	273,2	277,3	0,37	0,41
- äitiysloma	-	215,1	-	0,32
- sairaan lapsen hoito	-	62,2	-	0,09
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka yhteensä, josta	29,4	43,1	0,04	0,06
- luottamusmies- ym. Yhteistoiminta	-	38,5	-	0,06
- Ay-koulutus	-	4,6	-	0,01
Muun poissaolon palkat yhteensä, josta	121,5	36,3	0,16	0,05
- merkkipäivä, ym. perhevapaa	-	8,9	-	0,01
- virkavapaus/työloma	-	27,4	-	0,04
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	14,3	12,8	0,02	0,02
2. Sosiaaliturvan kustannukset, joista	16 800,5	15 559,2	22,50	23,04
Työnantajan sosiaaliturvamaksu	2 712,3	3 551,9	3,63	5,26
KVTEL-maksu	10 813,0	9 365,9	14,48	13,87
Valtiokonttori/opettajien eläkkeet	1 047,6	-	1,40	-
LEL-, TaEL-maksu	243,7	106,9	0,33	0,16
Työttömyysvakuutus/eroraha	1 662,1	2 193,1	2,23	3,25
Tapaturmavakuutus	319,8	307,1	0,43	0,45
Ryhmähenkivakuutus/ taloudellinen tuki	178,3	51,0	0,24	0,08
Vapaaehtoiset vakuutukset	17,5	14,6	0,02	0,02
Lomautussakko eli ylimääräinen työttömyysvak.maksu	-	1,5	-	0,00
Kuntien omat eläkkeet	480,3	555,0	0,64	0,82
Sairasvakuutuksen palautukset	-674,1	-587,9	-0,90	-0,87
3. Muut välilliset työvoimakustannukset, joista	965,8	573,6	1,29	0,85
Työterveyshuollon kustannukset yhteensä	377,5	282,3	0,51	0,42
Edellisestä oman työterv.henkilöstön palkat ja sotu-maksut	141,2	128,8	0,19	0,19
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	34,8	9,9	0,05	0,01
Kelan palautukset	-187,9	-117,2	-0,25	-0,17
Työpaikkaruokailu	212,1	52,8	0,28	0,08
Koulutusmääräraha	516,7	371,5	0,69	0,55
Virkistys- ja sosiaalitoiminta	28,3	-	0,04	-
Henkilöstöhankinta	24,2	26,6	0,03	0,04
Suojapuvut, työvaatteet	72,7	70,8	0,10	0,10
Muut työvoimakustannukset	28,6	5,7	0,04	0,01
Työvoimakustannukset yhteensä	74 658,8	67 542,8	100,00	100,00
Palkkauskustannuksiin saadut tuet yhteensä, josta	965,1	1 710,2	1,29	2,53
- Työllistämistuki	849,3	-	1,14	-
- Koulutusmääräraha	115,8	-	0,16	-
- Muu työvoimakustannuksiin saatu tuki	-	38,8	-	0,06
- Verottomat päivärahat	-	39,3	-	0,06

*) Ei tietoa tai ei eriteltyä tietoa.

4. Tiivistelmä

Kuntasektorin työvoimakustannukset olivat vuonna 2000 yhteensä 74 658 miljoonaa markkaa. Tehdyn työajan palkat lohkaisivat niistä 60 prosenttia, välilliset palkat 16,7 sosiaaliturvan kustannukset 22,5 prosenttia ja muut työvoimakustannukset 1,3 prosenttia. Jokainen suomalainen osallistui työvoimakustannusten rahoittamiseen keskimäärin 1 200 markalla kuukautta kohden. Yhden kokoaikaisen kuukausipalkkaisen viranhaltijan/ työntekijän vuosikustannukset olivat 196 000 markkaa vuonna 2000. Siitä tehdyn työajan palkat olivat 116 000 markkaa ja välilliset työvoimakustannukset yhteensä 80 000 markkaa.

Kokoaikaisen kuukausipalkkaisen viranhaltijan ja työntekijän henkilötyövuoden hinta nousi 43 prosenttia vuosina 1990–2000 ja reaalisesti 11,8 prosenttia. Sosiaaliturvan kustannukset nousivat lähes 67 prosenttia. Tämä

johtui pääasiassa työttömyysvakuutusmaksun sekä kuntien eläkevakuutusmaksun noususta. Myös välilliset palkat ja muut työvoimakustannukset kasvoivat jonkin verran nopeammin kuin tehdyn työajan palkat. Kaikkien välillisten työvoimakustannusten suhde tehdyn työajan palkkoihin nousi 63 prosentista 66 prosenttiin neljässä vuodessa.

Välillisiä palkkoja nostivat vuosiloma-ajan, lomarahat sekä sairasajan palkkojen kasvu. Erityisesti liiketoiminnan, mutta myös yleishallinto- ja yhdyskuntapalvelujen hallinnonaloilla vuosilomaan liittyvät kustannukset nousivat keski-ikäen ja palvelusajan nousun vuoksi. Toisaalta välillisiä palkkoja laskivat lapsen syntymästä ja hoidosta ja yhteistoiminnasta johtuvien poissaolojen palkkakustannusten pieneneminen.

Taulukot

Taulukko 1. Kuntasektorin työvoimakustannukset vuonna 2000 markkoina ja osuutena kokonaistyövoimakustannuksista, kaikki palkansaajat

	Kuntasektori tuhatta markkaa	%:a työvoima- kust.	Kunnat tuhatta markkaa	%:a työvoima- kust.	Kuntayhtymät tuhatta markkaa	%:a työvoima- kust.
1 Kokonaispalkat	56 892 480	76,20	40 723 678	75,58	16 168 802	77,81
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	44 450 113	59,54	31 810 159	59,04	12 639 954	60,83
Koulutusajan palkka	231 257	0,31	128 023	0,24	103 235	0,50
Koulutyön keskeytysajan palkat	1 449 113	1,94	1 248 564	2,32	200 549	0,97
1.2 Välilliset palkat	12 442 367	16,67	8 913 519	16,54	3 528 848	16,98
Vuosiloma-ajan palkka	5 864 215	7,85	4 151 861	7,71	1 712 354	8,24
Lomakorvaus	292 801	0,39	195 528	0,36	97 273	0,47
Lomaraha	2 400 256	3,21	1 781 661	3,31	618 595	2,98
Arkipyhäajan palkat	1 699 752	2,28	1 214 733	2,25	485 019	2,33
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	1 701 421	2,28	1 239 735	2,30	461 687	2,22
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	273 209	0,37	191 658	0,36	81 552	0,39
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	29 395	0,04	20 329	0,04	9 066	0,04
Muun poissaolon palkat(muu koulutus ja poissaolo)	167 026	0,22	110 297	0,20	56 729	0,27
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	14 292	0,02	7 718	0,01	6 574	0,03
2 Sosiaaliturvan kustannukset	16 800 496	22,50	12 468 571	23,14	4 331 925	20,85
Työnantajan sotu-maksu	2 712 325	3,63	1 937 223	3,60	775 103	3,73
KVTEL-maksu	10 813 034	14,48	7 632 267	14,17	3 180 767	15,31
Valtiokonttori/opettajien eläkkeet	1 047 616	1,40	1 047 616	1,94	-	-
LEL-, TaEL-maksu	243 741	0,33	232 899	0,43	10 842	0,05
Työttömyysvakuutus/ eroraha	1 662 071	2,23	1 228 784	2,28	433 287	2,09
Tapaturmavakuutus	319 828	0,43	249 572	0,46	70 257	0,34
Ryhmähenkivakuutus/ taloud. tuki	178 279	0,24	163 494	0,30	14 784	0,07
Vapaaehtoiset vakuutukset	17 459	0,02	16 851	0,03	608	0,00
Kuntien omat eläkkeet	480 275	0,64	462 216	0,86	18 059	0,09
Sair. vak. palautukset	-674 131	-0,90	-502 350	-0,93	-171 781	-0,83
3 Muut välilliset kustannukset	965 780	1,29	685 854	1,27	279 926	1,35
Työterv.huollon kustannukset pl. palkat	236 301	0,32	162 673	0,30	73 627	0,35
Kelan palautukset	-187 943	-0,25	-133 449	-0,25	-54 495	-0,26
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	34 819	0,05	28 156	0,05	6 663	0,03
Työpaikkaruokailu	212 075	0,28	202 796	0,38	9 279	0,04
Koulutusmääräraha	516 673	0,69	330 730	0,61	185 943	0,89
Virkistys- ja sosiaalitoiminta	28 344	0,04	17 922	0,03	10 421	0,05
Henkilöstöhankinta	24 223	0,03	8 316	0,02	15 907	0,08
Suojapuvut, työvaatteet	72 727	0,10	42 907	0,08	29 820	0,14
Muut työvoimakustannukset	28 563	0,04	25 802	0,05	2 761	0,01
Työvoimakustannukset yhteensä	74 658 757	100	53 878 103	100	20 780 654	100
Palkkauskustannuksiin saadut tuet	-965 117	-1,29	-832 073	-1,54	-133 044	-0,64

Taulukko 2. Kuntasektorin työvoimakustannukset 2000 osuutena kokonaispalkoista sekä tehdyn työajan palkoista

	Kuntasektori		Kunnat		Kuntayhtymät	
	%:a kokonais- palkoista	%:a tehdyn työajan palkoista	%:a kokonais- palkoista	%:a tehdyn työajan palkoista	%:a kokonais- palkoista	%:a tehdyn työajan palkoista
1 Kokonaispalkat	100,00	127,99	100,00	128,02	100,00	127,92
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	78,13	100,00	78,11	100,00	78,17	100,00
Koulutusajan palkka	0,41	0,52	0,31	0,40	0,64	0,82
Koulutyön keskeytysajan palkat	2,55	3,26	3,07	3,93	1,24	1,59
1.2 Välilliset palkat	21,87	27,99	21,89	28,02	21,83	27,92
Vuosiloma-ajan palkka	10,31	13,19	10,20	13,05	10,59	13,55
Lomakorvaus	0,51	0,66	0,48	0,61	0,60	0,77
Lomarahaa	4,22	5,40	4,37	5,60	3,83	4,89
Arkipyhäajan palkat	2,99	3,82	2,98	3,82	3,00	3,84
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	2,99	3,83	3,04	3,90	2,86	3,65
Lapsen liittyvän poissaolon palkka	0,48	0,61	0,47	0,60	0,50	0,65
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,05	0,07	0,05	0,06	0,06	0,07
Muun poissaolon palkat(muu koulutus ja poissaolo)	0,29	0,38	0,27	0,35	0,35	0,45
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	0,03	0,03	0,02	0,02	0,04	0,05
2 Sosiaaliturvan kustannukset	29,53	37,80	30,62	39,20	26,79	34,27
Työnantajan sotu-maksu	4,77	6,10	4,76	6,09	4,79	6,13
KVTEL-maksu	19,01	24,33	18,74	23,99	19,67	25,16
Valtiokonttori/opettajien eläkkeet	1,84	2,36	2,57	3,29	-	-
LEL-, TaEL-maksu	0,43	0,55	0,57	0,73	0,07	0,09
Työttömyysvakuutus/ eroraha	2,92	3,74	3,02	3,86	2,68	3,43
Tapaturmavakuutus	0,56	0,72	0,61	0,78	0,43	0,56
Ryhmähenkivakuutus/ taloud. tuki	0,31	0,40	0,40	0,51	0,09	0,12
Vapaaehtoiset vakuutukset	0,03	0,04	0,04	0,05	0,00	0,00
Kuntien omat eläkkeet	0,84	1,08	1,14	1,45	0,11	0,14
Sair. vak. palautukset	-1,18	-1,52	-1,23	-1,58	-1,06	-1,36
3 Muut välilliset kustannukset	1,70	2,17	1,68	2,16	1,73	2,21
Työturv.huollon kustannukset pl. palkat	0,42	0,53	0,40	0,51	0,46	0,58
Kelan palautukset	-0,33	-0,42	-0,33	-0,42	-0,34	-0,43
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	0,06	0,08	0,07	0,09	0,04	0,05
Työpaikkaruokailu	0,37	0,48	0,50	0,64	0,06	0,07
Koulutusmääräraha	0,91	1,16	0,81	1,04	1,15	1,47
Virkistys- ja sosiaali toiminta	0,05	0,06	0,04	0,06	0,06	0,08
Henkilöstöhankinta	0,04	0,05	0,02	0,03	0,10	0,13
Suojapuvut, työvaatteet	0,13	0,16	0,11	0,13	0,18	0,24
Muut työvoimakustannukset	0,05	0,06	0,06	0,08	0,02	0,02
Työvoimakustannukset yhteensä	131,23	167,96	132,30	169,37	128,52	164,40
Palkkauskustannuksiin saadut tuet	-1,70	-2,17	-2,04	-2,62	-0,82	-1,05

Taulukko 3. Kuntien työvoimakustannukset vuonna 2000 kuntakoon ja alueen mukaan osuutena kokonaistyövoimakustannuksista, kaikki palkansaajat

	Ryhmä 1	Ryhmä 2	Ryhmä 3	Ryhmä 4	Ryhmä 5	Ryhmä 6	Kunnat yhteensä
Työvoimakustannukset yhteensä	100	100	100	100	100	100	100
1 Kokonaispalkat	72,65	75,35	76,30	76,50	77,65	76,90	75,58
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	56,02	58,34	60,02	59,46	61,85	60,65	59,04
Koulutusajan palkka	0,23	0,13	0,30	0,29	0,35	0,25	0,24
Koulutyön keskeytysajan palkat	1,72	1,98	2,62	2,83	2,69	2,70	2,32
1.2 Väiilliset palkat	16,64	17,01	16,28	17,04	15,80	16,24	16,54
Vuosiloma-ajan palkka	7,92	8,00	7,49	8,07	6,88	7,56	7,71
Lomakorvaus	0,13	0,48	0,37	0,40	0,47	0,39	0,36
Lomarahaa	3,25	3,15	3,34	3,45	3,39	3,43	3,31
Arkipyhääjan palkat	2,26	2,20	2,25	2,25	2,30	2,30	2,25
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	2,42	2,59	2,22	2,21	2,03	2,05	2,30
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,36	0,33	0,33	0,43	0,44	0,32	0,36
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,00	0,06	0,05	0,03	0,04	0,04	0,04
Muun poissaolon palkat(muun koulutus ja poissaolo)	0,28	0,19	0,23	0,17	0,22	0,13	0,20
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	0,01	0,00	0,00	0,02	0,05	0,03	0,01
2 Sosiaaliturvan kustannukset	25,59	23,69	22,47	22,18	21,03	21,96	23,14
Työnantajan sotu-maksu	3,57	3,45	3,82	3,52	3,63	3,64	3,60
KVTEL-maksu	14,83	15,33	13,79	13,58	12,48	13,45	14,17
Valtiokonttori/opettajien eläkkeet	1,37	1,57	2,22	2,34	2,37	2,40	1,94
LEL-, TaEL-maksu	1,01	0,07	0,25	0,46	0,32	0,46	0,43
Työttömyysvakuutus/ eroraha	2,38	2,22	2,41	2,04	2,30	2,24	2,28
Tapaturmavakuutus	0,42	0,25	0,50	0,78	0,52	0,58	0,46
Ryhmähenkivakuutus/ taloud. tuki	0,05	0,96	0,08	0,09	0,13	0,11	0,30
Vapaaehtoiset vakuutukset	0,00	0,07	0,01	0,14	0,00	0,00	0,03
Kuntien omat eläkkeet	2,88	0,91	0,20	0,04	0,08	0,04	4,14
Sair. vak. palautukset	-0,92	-1,18	-0,68	-0,36	-0,45	-0,91	-4,50
3 Muut väiilliset kustannukset	1,75	0,96	1,23	1,33	1,32	1,15	1,27
Työturv.huollon kustannukset pl. palkat	0,24	0,96	1,23	1,33	1,32	1,15	1,27
Kelan palautukset	-0,28	0,41	0,30	0,34	0,28	0,23	0,30
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	0,10	-0,34	-0,21	-0,20	-0,17	-0,19	-0,25
Työpaikkaruokailu	0,62	0,03	0,04	0,05	0,03	0,04	0,05
Koulutusmääräraha	0,84	0,23	0,33	0,38	0,37	0,34	0,38
Virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,04	0,51	0,59	0,56	0,63	0,55	0,61
Henkilöstöhankinta	0,01	0,02	0,04	0,04	0,05	0,03	0,03
Suojapuvut, työvaatteet	0,04	0,01	0,03	0,02	0,02	0,01	0,02
Muut työvoimakustannukset	0,14	0,06	0,10	0,08	0,10	0,12	0,08
Palkkauskustannuksiin saadut tuet	-0,87	-1,29	-1,40	-1,65	-1,69	-2,58	-1,54
Ryhmä 1: Pääkaupunkiseutu				Ryhmä 4: 12 000 - 19 999 asukasta			
Ryhmä 2: yli 40 000 asukasta				Ryhmä 5: alle 11 999 asukasta, Etelä-Suomi			
Ryhmä 3: 20 000 - 39 999 asukasta				Ryhmä 6: alle 11 999 asukasta, Pohjois-Suomi			

Taulukko 4. Kuntien työvoimakustannukset vuonna 2000 kuntakoon ja alueen mukaan osuutena kokonaispalkoista, kaikki palkansaajat

	Ryhmä 1	Ryhmä 2	Ryhmä 3	Ryhmä 4	Ryhmä 5	Ryhmä 6	Kunnat
1 Kokonaispalkat	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	77,10	77,43	78,66	77,72	79,65	78,88	78,11
Koulutusajan palkka	0,32	0,17	0,39	0,38	0,46	0,32	0,31
Koulutyön keskeytysajan palkat	2,37	2,63	3,43	3,70	3,47	3,52	3,07
1.2 Välilliset palkat	22,90	22,57	21,34	22,28	20,35	21,12	21,89
Vuosiloma-ajan palkka	10,90	10,62	9,82	10,55	8,86	9,83	10,20
Lomakorvaus	0,17	0,63	0,48	0,52	0,60	0,51	0,48
Lomaraha	4,47	4,18	4,38	4,51	4,36	4,47	4,37
Arkipyhäajan palkat	3,11	2,92	2,95	2,95	2,96	2,99	2,98
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	3,34	3,44	2,91	2,89	2,61	2,67	3,04
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,50	0,44	0,43	0,56	0,57	0,42	0,47
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,00	0,08	0,07	0,05	0,05	0,05	0,05
Muun poissaolon palkat(muun koulutus ja poissaolo)	0,39	0,26	0,30	0,23	0,28	0,16	0,27
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	0,01	0,00	0,00	0,03	0,06	0,04	0,02
2 Sosiaaliturvan kustannukset	35,22	31,44	29,44	28,99	27,08	28,55	30,62
Työnantajan sotu-maksu	4,91	4,58	5,01	4,60	4,67	4,73	4,76
KVTEL-maksu	20,42	20,35	18,07	17,75	16,07	17,49	18,74
Valtiokonttori/opettajien eläkkeet	1,89	2,08	2,91	3,06	3,05	3,13	2,57
LEL-, TaEL-maksu	1,40	0,10	0,33	0,60	0,41	0,60	0,57
Työttömyysvakuutus/ eroraha	3,27	2,95	3,16	2,66	2,96	2,91	3,02
Tapaturmavakuutus	0,57	0,33	0,66	1,02	0,67	0,76	0,61
Ryhmähenkivakuutus/ taloud. tuki	0,06	1,27	0,10	0,12	0,17	0,14	0,40
Vapaaehtoiset vakuutukset	0,00	0,09	0,02	0,19	0,00	0,00	0,04
Kuntien omat eläkkeet	3,96	1,01	0,35	0,12	0,19	0,05	1,14
Sair. vak. palautukset	-1,26	-1,31	-1,16	-1,14	-1,13	-1,26	-1,23
3 Muut välilliset kustannukset	2,42	1,27	1,62	1,73	1,70	1,49	1,68
Työturv.huollon kustannukset pl. palkat	0,33	0,54	0,40	0,44	0,36	0,30	0,40
Kelan palautukset	-0,39	-0,45	-0,27	-0,27	-0,22	-0,25	-0,33
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	0,14	0,05	0,06	0,06	0,04	0,05	0,07
Työpaikkaruokailu	0,86	0,30	0,43	0,50	0,48	0,44	0,50
Koulutusmääräraha	1,16	0,67	0,77	0,73	0,81	0,71	0,81
Virkistys- ja sosiaalityötoiminta	0,06	0,03	0,05	0,05	0,06	0,04	0,04
Henkilöstöhankinta	0,02	0,01	0,03	0,02	0,03	0,02	0,02
Suojapuvut, työvaatteet	0,05	0,08	0,13	0,11	0,13	0,16	0,11
Muut työvoimakustannukset	0,19	0,04	0,02	0,08	0,02	0,02	0,06
Työvoimakustannukset yhteensä	137,64	132,71	131,06	130,72	128,78	130,05	132,30
Ryhmä 1: Pääkaupunkiseutu				Ryhmä 4: 12 000 - 19 999 asukasta			
Ryhmä 2: yli 40 000 asukasta				Ryhmä 5: alle 11 999 asukasta, Etelä-Suomi			
Ryhmä 3: 20 000 - 39 999 asukasta				Ryhmä 6: alle 11 999 asukasta, Pohjois-Suomi			

Taulukko 5. Kuntien työvoimakustannukset vuonna 2000 kuntakoon ja alueen mukaan osuutena tehdyn työajan palkoista, kaikki palkansaajat

	Ryhmä 1	Ryhmä 2	Ryhmä 3	Ryhmä 4	Ryhmä 5	Ryhmä 6	Kunnat
1 Kokonaispalkat	129,70	129,16	127,13	128,67	125,55	126,78	128,02
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Koulutusajan palkka	0,41	0,23	0,50	0,49	0,57	0,40	0,40
Koulutyön keskeytysajan palkat	3,07	3,40	4,36	4,76	4,35	4,46	3,93
1.2 Väliilliset palkat	29,70	29,16	27,13	28,67	25,55	26,78	28,02
Vuosiloma-ajan palkka	14,14	13,72	12,48	13,58	11,12	12,47	13,05
Lomakorvaus	0,23	0,82	0,62	0,68	0,75	0,64	0,61
Lomaraha	5,79	5,40	5,56	5,81	5,48	5,66	5,60
Arkipyhäajan palkat	4,03	3,77	3,76	3,79	3,71	3,79	3,82
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	4,33	4,45	3,70	3,71	3,28	3,38	3,90
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,65	0,57	0,55	0,72	0,71	0,53	0,60
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,01	0,10	0,09	0,06	0,06	0,06	0,06
Muun poissaolon palkat	0,51	0,33	0,38	0,29	0,35	0,21	0,35
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	0,02	0,00	0,00	0,03	0,08	0,05	0,02
2 Sosiaaliturvan kustannukset	45,68	40,61	37,43	37,30	34,00	36,20	39,20
Työnantajan sotu-maksu	6,37	5,92	6,36	5,92	5,87	6,00	6,09
KVTEL-maksu	26,48	26,28	22,97	22,84	20,18	22,17	23,99
Valtiokonttori/opettajien eläkkeet	2,45	2,68	3,70	3,94	3,84	3,96	3,29
LEL-, TaEL-maksu	1,81	0,13	0,42	0,78	0,52	0,76	0,73
Työttömyysvakuutus/ eroraha	4,24	3,81	4,02	3,43	3,72	3,69	3,86
Tapaturmavakuutus	0,74	0,43	0,84	1,31	0,85	0,96	0,78
Ryhmähenkivakuutus/ taloud. tuki	0,08	1,64	0,13	0,16	0,22	0,18	0,51
Vapaaehtoiset vakuutukset	0,00	0,11	0,02	0,24	0,00	0,01	0,05
Kuntien omat eläkkeet	5,14	1,30	0,44	0,16	0,24	0,06	1,45
Sair. vak. palautukset	-1,64	-1,69	-1,48	-1,47	-1,42	-1,60	-1,58
3 Muut väliilliset kustannukset	3,13	1,64	2,05	2,23	2,13	1,89	2,16
Työterv.huollon kustannukset pl. palkat	0,43	0,70	0,50	0,56	0,45	0,38	0,51
Kelan palautukset	-0,50	-0,58	-0,35	-0,34	-0,28	-0,31	-0,42
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	0,18	0,06	0,07	0,08	0,05	0,07	0,09
Työpaikkaruokailu	1,11	0,39	0,55	0,64	0,60	0,56	0,64
Koulutusmääräraha	1,50	0,87	0,98	0,94	1,01	0,90	1,04
Virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,07	0,03	0,06	0,07	0,08	0,05	0,06
Henkilöstöhankinta	0,02	0,01	0,04	0,03	0,04	0,02	0,03
Suojapuvut, työvaatteet	0,07	0,10	0,17	0,14	0,16	0,20	0,13
Muut työvoimakustannukset	0,24	0,05	0,02	0,11	0,02	0,03	0,08
Väliilliset kustannukset yhteensä	178,51	171,41	166,62	168,19	161,69	164,87	169,37
Ryhmä 1: Pääkaupunkiseutu				Ryhmä 4: 12 000 - 19 999 asukasta			
Ryhmä 2: yli 40 000 asukasta				Ryhmä 5: alle 11 999 asukasta, Etelä-Suomi			
Ryhmä 3: 20 000 - 39 999 asukasta				Ryhmä 6: alle 11 999 asukasta, Pohjois-Suomi			

**Taulukko 6. Kuntayhtymien työvoimakustannukset vuonna 2000 kuntayhtymätyypin mukaan osuutena kokonais-
työvoimakustannuksista, kaikki palkansaajat**

	Ryhmä 1	Ryhmä 2	Ryhmä 3	Ryhmä 4	Ryhmä 5	Ryhmä 6	Kuntayhtymäi
Työvoimakustannukset yhteensä	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
1 Kokonaispalkat	75,27	77,44	78,01	77,34	77,75	77,62	77,81
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	58,90	59,70	60,79	59,69	62,40	60,64	60,83
Koulutusajan palkka	0,64	0,42	0,41	0,45	0,80	1,87	0,50
Koulutyön keskeytysajan palkat	0,00	0,00	0,00	0,03	5,55	0,00	0,97
1.2 Välilliset palkat	16,37	17,74	17,21	17,64	15,35	16,98	16,98
Vuosiloma-ajan palkka	7,54	8,09	8,76	7,17	7,00	7,14	8,24
Lomakorvaus	0,50	0,63	0,47	0,43	0,33	0,31	0,47
Lomaraha	3,79	3,31	2,70	2,96	3,57	3,54	2,98
Arkipyhäajan palkat	2,26	2,32	2,35	2,33	2,31	2,31	2,33
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	1,60	2,42	2,27	3,13	1,63	2,65	2,22
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,19	0,48	0,40	0,70	0,21	0,61	0,39
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,06	0,03	0,03	0,05	0,09	0,08	0,04
Muun poissaolon palkat(muun koulutus ja poissaolo)	0,37	0,40	0,22	0,79	0,20	0,36	0,27
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	0,07	0,07	0,02	0,08	0,01	0,00	0,03
2 Sosiaaliturvan kustannukset	21,10	21,18	20,94	21,28	20,09	20,37	20,85
Työnantajan sotu-maksu	3,72	3,72	3,79	3,71	3,59	3,11	3,73
KVTEL-maksu	15,62	16,26	15,20	15,89	14,68	14,35	15,31
LEL-, TaEL-maksu	0,23	0,09	0,01	0,36	0,05	0,04	0,05
Työttömyysvakuutus/ eroraha	1,55	1,29	2,37	1,93	1,88	2,33	2,09
Tapaturmavakuutus	0,25	0,37	0,28	0,45	0,46	0,95	0,34
Ryhmähenkivakuutus/ taloud. tuki	0,08	0,11	0,05	0,07	0,11	0,07	0,07
Vapaaehtoiset vakuutukset	0,02	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Kuntien omat eläkkeet	0,00	0,07	0,12	0,00	0,02	0,00	0,09
Sair. vak. palautukset	-0,38	-0,74	-0,88	-1,13	-0,69	-0,50	-0,83
3 Muut välilliset kustannukset	3,63	1,38	1,05	1,38	2,16	2,01	1,35
Työterv.huollon kustannukset pl. palkat	0,91	0,65	0,24	0,66	0,32	0,80	0,35
Kelan palautukset	-0,18	-0,19	-0,32	-0,26	-0,14	-0,16	-0,26
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	0,09	0,03	0,03	0,02	0,06	0,00	0,03
Työpaikkaruokailu	0,64	0,01	0,03	0,22	0,02	0,13	0,04
Koulutusmääräraha	1,56	0,60	0,77	0,53	1,66	1,05	0,89
Virkistys- ja sosiaalityö	0,14	0,05	0,04	0,04	0,08	0,08	0,05
Henkilöstöhankinta	0,36	0,02	0,10	0,03	0,06	0,00	0,08
Suojapuvut, työvaatteet	0,09	0,20	0,15	0,09	0,10	0,07	0,14
Muut työvoimakustannukset	0,00	0,01	0,01	0,05	0,01	0,04	0,01
Palkkauskustannuksiin saadut tuet	-0,72	-0,53	-0,45	-1,44	-1,11	-1,74	-0,64
Ryhmä 1 = Yhdyskuntapalvelut				Ryhmä 4 = Sosiaalitoimen ky:t			
Ryhmä 2 = Kansanterveystyön ky:t				Ryhmä 5 = Ammatilliset ym. oppilaitokset			
Ryhmä 3 = Sairaalakyt				Ryhmä 6 = Liikelaitokset ym.			

Taulukko 7. Kuntayhtymien työvoimakustannukset vuonna 2000 kuntayhtymätyypin mukaan osuutena kokonaispalkoista, kaikki palkansaajat

	Ryhmä 1	Ryhmä 2	Ryhmä 3	Ryhmä 4	Ryhmä 5	Ryhmä 6	Kuntayhtymät yhteensä
1 Kokonaispalkat	100	100	100	100	100	100	100
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	78,25	77,09	77,93	77,19	80,26	78,12	78,17
Koulutusajan palkka	0,85	0,54	0,52	0,58	1,03	2,41	0,64
Koulutyön keskeytysajan palkat	0,00	0,00	0,00	0,04	7,14	0,00	1,24
1.2 Väiilliset palkat	21,75	22,91	22,07	22,81	19,74	21,88	21,83
Vuosiloma-ajan palkka	10,01	10,45	11,23	9,26	9,00	9,20	10,59
Lomakorvaus	0,67	0,81	0,60	0,56	0,43	0,39	0,60
Lomaraha	5,03	4,27	3,46	3,83	4,60	4,56	3,83
Arkipyhäajan palkat	3,00	2,99	3,01	3,01	2,97	2,97	3,00
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	2,12	3,12	2,91	4,05	2,09	3,41	2,86
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,26	0,62	0,51	0,90	0,27	0,78	0,50
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,08	0,04	0,04	0,07	0,11	0,10	0,06
Muun poissaolon palkat(muun koulutus ja poissaolo)	0,49	0,52	0,28	1,03	0,25	0,46	0,35
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	0,09	0,09	0,03	0,11	0,01	0,00	0,04
2 Sosiaaliturvan kustannukset	28,03	27,35	26,85	27,52	25,84	26,24	26,79
Työnantajan sotu-maksu	4,95	4,80	4,85	4,80	4,61	4,01	4,79
KVTEL-maksu	20,75	21,00	19,49	20,54	18,88	18,49	19,67
LEL-, TaEL-maksu	0,31	0,12	0,02	0,47	0,06	0,06	0,07
Työttömyysvakuutus/ eroraha	2,05	1,67	3,04	2,49	2,41	3,01	2,68
Tapaturmavakuutus	0,34	0,47	0,36	0,58	0,59	1,22	0,43
Ryhmähenkivakuutus/ taloud. tuki	0,11	0,14	0,06	0,09	0,14	0,09	0,09
Vapaaehtoiset vakuutukset	0,03	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Kuntien omat eläkkeet	0,00	0,09	0,15	0,01	0,03	0,00	0,11
Sair. vak. palautukset	-0,51	-0,95	-1,12	-1,46	-0,89	-0,64	-1,06
3 Muut väiilliset kustannukset	4,82	1,78	1,34	1,78	2,78	2,59	1,73
Työturv.huollon kustannukset pl. palkat	1,22	0,84	0,31	0,86	0,41	1,03	0,46
Kelan palautukset	-0,24	-0,25	-0,41	-0,33	-0,18	-0,20	-0,34
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	0,13	0,04	0,03	0,02	0,07	0,00	0,04
Työpaikkaruokailu	0,85	0,01	0,04	0,29	0,03	0,17	0,06
Koulutusmääräraha	2,08	0,78	0,98	0,69	2,13	1,36	1,15
Virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,19	0,06	0,05	0,05	0,10	0,10	0,06
Henkilöstöhankinta	0,48	0,03	0,12	0,04	0,07	0,00	0,10
Suojapuvut, työvaatteet	0,11	0,25	0,19	0,11	0,13	0,09	0,18
Muut työvoimakustannukset	0,00	0,01	0,01	0,07	0,02	0,05	0,02
Työvoimakustannukset yhteensä	132,85	129,14	128,19	129,30	128,62	128,83	128,52

Ryhmä 1 = Yhdyskuntapalvelut
Ryhmä 2 = Kansanterveystyön ky:t
Ryhmä 3 = Sairaalakyt

Ryhmä 4 = Sosiaalitoimen ky:t
Ryhmä 5 = Ammatilliset ym. oppilaitokset
Ryhmä 6 = Liikelaitokset ym.

Taulukko 8. Kuntayhtymien työvoimakustannukset vuonna 2000 kuntatyyppin mukaan osuutena tehdyn työajan palkoista, kaikki palkansaajat

	Ryhmä 1	Ryhmä 2	Ryhmä 3	Ryhmä 4	Ryhmä 5	Ryhmä 6	Kuntayhtymät yhteensä
1 Kokonaispalkat	127,79	129,71	128,31	129,56	124,60	128,01	127,92
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Koulutusajan palkka	1,08	0,70	0,67	0,76	1,29	3,09	0,82
Koulu- ja koulutuksen keskeytysajan palkat	0,00	0,00	0,00	0,05	8,90	0,00	1,59
1.2 Väilliset palkat	27,79	29,71	28,31	29,56	24,60	28,01	27,92
Vuosiloma-ajan palkka	12,80	13,55	14,41	12,00	11,21	11,77	13,55
Lomakorvaus	0,86	1,05	0,77	0,73	0,54	0,50	0,77
Lomaraha	6,43	5,54	4,43	4,96	5,73	5,84	4,89
Arkipyhäajan palkat	3,83	3,88	3,86	3,90	3,71	3,81	3,84
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	2,71	4,05	3,74	5,25	2,61	4,37	3,65
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,33	0,80	0,65	1,17	0,34	1,00	0,65
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,11	0,05	0,05	0,08	0,14	0,13	0,07
Muun poissaolon palkat(muu koulutus ja poissaolo)	0,62	0,67	0,36	1,33	0,32	0,59	0,45
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	0,11	0,12	0,04	0,14	0,01	0,00	0,05
2 Sosiaaliturvan kustannukset	35,82	35,48	34,45	35,66	32,20	33,59	34,27
Työnantajan sotu-maksu	6,32	6,23	6,23	6,21	5,75	5,13	6,13
KVTEL-maksu	26,52	27,24	25,01	26,62	23,53	23,67	25,16
LEL-, TaEL-maksu	0,39	0,15	0,02	0,61	0,08	0,07	0,09
Työttömyysvakuutus/ eroraha	2,63	2,16	3,90	3,23	3,01	3,85	3,43
Tapaturmavakuutus	0,43	0,62	0,46	0,75	0,74	1,56	0,56
Ryhmähenkivakuutus/ taloud. tuki	0,14	0,18	0,08	0,12	0,17	0,12	0,12
Vapaaehtoiset vakuutukset	0,04	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Kuntien omat eläkkeet	0,00	0,12	0,20	0,01	0,03	0,00	0,14
Sair. vak. palautukset	-0,65	-1,24	-1,44	-1,89	-1,11	-0,82	-1,36
3 Muut väilliset kustannukset	6,16	2,31	1,72	2,31	3,46	3,32	2,21
Työterv.huollon kustannukset pl. palkat	1,55	1,10	0,40	1,11	0,51	1,32	0,58
Kelan palautukset	-0,30	-0,33	-0,53	-0,43	-0,22	-0,26	-0,43
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	0,16	0,06	0,04	0,03	0,09	0,00	0,05
Työpaikkaruokailu	1,09	0,02	0,05	0,37	0,04	0,22	0,07
Koulutusmääräraha	2,65	1,01	1,26	0,89	2,65	1,74	1,47
Virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,24	0,08	0,07	0,06	0,12	0,13	0,08
Henkilöstöhankinta	0,62	0,04	0,16	0,05	0,09	0,00	0,13
Suojapuvut, työvaatteet	0,15	0,33	0,25	0,14	0,16	0,12	0,24
Muut työvoimakustannukset	0,00	0,01	0,02	0,09	0,02	0,06	0,02
Väilliset palkat yhteensä	169,78	167,51	164,49	167,52	160,25	164,92	164,40
Ryhmä 1 = Yhdyskuntapalvelut				Ryhmä 4 = Sosiaalitoimen ky:t			
Ryhmä 2 = Kansanterveystyön ky:t				Ryhmä 5 = Ammatilliset ym. oppilaitokset			
Ryhmä 3 = Sairaalakyt				Ryhmä 6 = Liikelaitokset ym.			

Taulukko 9. Kuntasektorin työvoimakustannukset maakunnittain 2000 osuutena kokonais-, palkoista, kaikki palkansaajat

	Uusimaa	Varsinais- Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa
1 Kokonaispalkat	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	78,31	77,64	78,08	78,42	77,88
Koulutusajan palkka	0,34	0,42	0,49	0,46	0,40
Koulutyön keskeytysajan palkat	2,20	2,48	2,75	2,44	2,44
1.2 Välilliset palkat	21,69	22,36	21,92	21,58	22,12
Vuosiloma-ajan palkka	10,50	10,18	10,18	9,80	10,19
Lomakorvaus	0,27	0,70	0,66	0,75	0,69
Lomaraha	3,78	4,37	4,36	4,40	4,17
Arkipyhääjan palkat	3,08	2,96	2,98	2,95	2,99
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	3,08	3,10	2,87	2,85	3,17
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,54	0,56	0,54	0,41	0,51
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,01	0,15	0,03	0,04	0,05
Muun poissaolon palkat	0,40	0,29	0,26	0,38	0,34
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	0,02	0,04	0,03	-	0,01
2 Sosiaaliturvan kustannukset	31,89	28,84	27,46	26,62	30,54
Työnantajan sotu-maksu	4,87	4,96	4,74	4,68	4,74
KVTEL-maksu/Valtiokonttori opettajien eläkkeet	21,26	19,38	17,52	17,86	20,02
LEL-, TaEL-maksu	0,87	0,16	0,44	0,06	0,24
Työttömyysvakuutus/ eroraha	3,19	3,08	2,90	2,94	2,60
Tapaturmavakuutus	0,50	0,42	0,89	0,48	0,45
Ryhmähenkivakuutus/ taloud. tuki	0,09	0,10	0,13	0,11	2,19
Vapaaehtoiset vakuutukset	0,00	0,00	0,01	-	0,00
Kuntien omat eläkkeet	2,29	0,82	0,27	0,04	0,44
Sair. vak. palautukset	-1,19	-1,19	-1,18	-1,09	-1,21
3. Muut välilliset kustannukset	1,98	1,53	1,57	1,43	1,54
Työterv.huollon kustannukset pl. palkat	0,32	0,48	0,50	0,42	0,50
Kelan palautukset	-0,34	-0,44	-0,30	-0,26	-0,29
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	0,10	0,03	0,03	0,04	0,07
Työpaikkaruokailu	0,60	0,36	0,27	0,34	0,20
Koulutusmääräraha	1,04	0,79	0,89	0,69	0,87
Virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,05	0,05	0,04	0,07	0,03
Henkilöstöhankinta	0,02	0,04	0,02	0,01	0,02
Suojapuvut, työvaatteet	0,08	0,16	0,09	0,10	0,10
Muut työvoimakustannukset	0,12	0,07	0,02	0,01	0,03
Työvoimakustannukset yhteensä	133,87	130,37	129,03	128,06	132,08
Palkkauskustannuksiin saadut tuet	-1,10	-1,17	-2,00	-1,62	-1,66

Taulukko 9. Jatkuu

	Päijät-Häme	Kymenlaakso	Etelä-Karjala	Etelä-Savo	Pohjois-Savo	Pohjois-Karjala	Keski-Suomi
1 Kokonaispalkat	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	76,44	77,62	78,08	78,79	77,71	78,11	78,06
Koulutusajan palkka	0,43	0,63	0,36	0,43	0,46	0,54	0,49
Koulutyön keskeytysajan palkat	1,95	1,64	2,80	2,57	2,98	3,06	2,91
1.2 Väilliset palkat	23,56	22,38	21,92	21,21	22,29	21,89	21,94
Vuosiloma-ajan palkka	11,69	10,61	10,35	9,79	10,48	10,75	10,32
Lomakorvaus	0,59	0,40	0,55	0,65	0,51	0,44	0,57
Lomaraha	4,26	4,36	4,26	4,45	4,38	4,37	4,54
Arkipyhäajan palkat	3,03	2,99	2,91	2,99	2,90	3,01	2,96
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	3,12	3,09	3,21	2,58	3,29	2,72	2,84
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,58	0,48	0,34	0,35	0,40	0,38	0,45
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,07	0,04	0,06	0,07	0,06	0,08	0,04
Muun poissaolon palkat	0,22	0,21	0,24	0,32	0,25	0,13	0,16
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	0,01	0,21	0,00	0,03	0,02	0,02	0,06
2 Sosiaaliturvan kustannukset	28,74	29,47	29,23	28,91	28,83	27,22	27,90
Työnantajan sotu-maksu	4,58	4,84	4,57	4,74	4,68	4,65	4,51
KVTEL-maksu/Valtiokonttori opettajien eläkkeet	21,3	20,1	20,6	20,9	21,8	19,5	21,5
LEL-, TaEL-maksu	0,03	0,10	0,11	0,24	0,30	0,27	0,25
Työttömyysvakuutus/ eroraha	2,40	3,63	3,36	2,87	3,34	2,97	2,74
Tapaturmavakuutus	0,61	0,72	0,61	0,50	0,78	0,58	0,59
Ryhmähenkivakuutus/ taloud. tuki	0,06	0,15	0,19	0,14	0,09	0,11	0,10
Vapaaehtoiset vakuutukset	-	0,08	0,17	-	0,09	0,01	0,07
Kuntien omat eläkkeet	0,91	0,14	0,32	0,20	0,13	0,11	0,18
Sair. vak. palautukset	-1,13	-1,02	-1,18	-1,11	-1,46	-1,10	-1,09
3. Muut väilliset kustannukset	1,32	1,49	1,98	2,09	1,99	1,42	1,53
Työturv.huollon kustannukset pl. palkat	0,49	0,26	0,92	0,33	0,46	0,43	0,41
Kelan palautukset	-0,32	-0,17	-0,46	-0,19	-0,27	-0,24	-0,30
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	0,01	0,08	0,06	0,06	0,07	0,04	0,05
Työpaikkaruokailu	0,25	0,31	0,38	0,28	0,23	0,26	0,26
Koulutusmääräraha	0,77	0,73	0,88	1,24	1,02	0,58	0,80
Virkistys- ja sosiaalityö	0,01	0,05	0,04	0,07	0,04	0,09	0,07
Henkilöstöhankinta	0,01	0,03	0,04	0,04	0,29	0,03	0,03
Suojapuvut, työvaatteet	0,09	0,19	0,12	0,23	0,13	0,21	0,15
Muut työvoimakustannukset	0,02	0,01	0,01	0,02	0,02	0,01	0,05
Työvoimakustannukset yhteensä	130,06	130,96	131,21	131,00	130,82	128,64	129,43
Palkkauskustannuksiin saadut tuet	-1,36	-1,56	-2,03	-2,11	-2,06	-3,22	-2,14

Taulukko 9. Jatkuu

	Etelä- Pohjanmaa	Vaasan rann.seutu	Keski- Pohjanmaa	Pohjois- Pohjanmaa	Kainuu	Lappi	Maakunnat yht.
1 Kokonaispalkat	100	100	100	100	100	100	100
1.1 Tehdyn työajan palkat, joista	77,88	78,40	79,39	78,45	79,47	79,20	78,13
Koulutusajan palkka	0,37	0,43	0,50	0,32	0,37	0,44	0,41
Koulutyön keskeytysajan palkat	2,78	2,87	3,18	2,56	3,41	3,27	2,55
1.2 Väilliset palkat	22,12	21,60	20,61	21,55	20,53	20,80	21,87
Vuosiloma-ajan palkka	10,89	9,93	9,70	9,76	9,81	9,36	10,31
Lomakorvaus	0,64	0,45	0,72	0,63	0,40	0,49	0,51
Lomarahaa	4,44	4,72	4,37	4,22	4,49	4,65	4,22
Arkipyhäajan palkat	2,93	2,96	2,93	2,89	2,97	2,95	2,99
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	2,61	2,71	2,17	3,15	2,22	2,79	2,99
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,41	0,51	0,50	0,50	0,21	0,31	0,48
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,04	0,02	0,08	0,04	0,15	0,03	0,05
Muun poissaolon palkat	0,15	0,19	0,14	0,35	0,28	0,21	0,29
Palvelussuhteen päättymisen korvaus	0,01	0,11	-	0,00	0,00	0,01	0,03
2 Sosiaaliturvan kustannukset	28,31	29,11	26,75	28,42	30,56	28,54	29,53
Työnantajan sotu-maksu	4,86	4,62	4,89	4,69	5,11	4,67	4,77
KVTEL-maksu	20,34	20,94	17,57	24,12	20,14	20,22	20,85
LEL-, TaEL-maksu	0,41	0,25	0,54	0,26	1,22	0,57	0,43
Työttömyysvakuutus/ eroraha	3,06	2,58	2,78	1,96	3,20	3,00	2,92
Tapaturmavakuutus	0,68	0,75	0,69	0,52	0,53	0,57	0,56
Ryhmähenkivakuutus/ taloud. tuki	0,19	0,12	0,10	0,10	0,11	0,12	0,31
Vapaaehtoiset vakuutukset	0,00	-	0,01	0,15	0,01	0,01	0,03
Kuntien omat eläkkeet	0,07	0,40	0,27	0,29	0,08	0,42	0,84
Sair. vak. palautukset	-1,30	-1,20	-1,30	-1,23	-0,94	-1,01	-1,18
3. Muut väilliset kustannukset	1,85	1,62	2,16	1,56	1,23	1,19	1,70
Työturv.huollon kustannukset pl. palkat	0,46	0,54	0,37	0,36	0,35	0,25	0,42
Kelan palautukset	-0,34	-0,26	-0,46	-0,36	-0,49	-0,37	-0,33
Varhaiskuntoutus ja tyky-toiminta	0,11	0,02	0,10	0,03	0,05	0,04	0,06
Työpaikkaruokailu	0,36	0,21	0,29	0,73	0,13	0,26	0,37
Koulutusmääräraha	0,90	0,72	1,26	0,98	0,77	0,76	0,91
Virkistys- ja sosiaali toiminta	0,05	0,09	0,10	0,04	0,07	0,05	0,05
Henkilöstöhankinta	0,09	0,01	0,01	0,02	-	0,02	0,04
Suojapuvut, työvaatteet	0,20	0,15	0,15	0,12	0,22	0,17	0,13
Muut työvoimakustannukset	0,02	0,01	0,00	0,04	0,01	0,02	0,05
Työvoimakustannukset yhteensä	130,15	130,72	128,92	129,98	131,80	129,74	131,23
Palkkauskustannuksiin saadut tuet	-1,52	-1,47	-1,93	-1,96	-3,30	-2,77	-1,70

Taulukko 10a. Kuntasektorin lisä- ja ylityön palkat, välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä palkansaajaryhmittäin 2000 markkoina

	Kuukausipalkkaiset		Tuntipalkkaiset	Yhteensä*)
	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset		
1 Kokonaispalkat, joista	48 002 501	3 718 041	2 376 125	56 892 480
Lisä- ja ylityöiden palkat	1 052 565	85 804	64 935	1 248 590
Koulutusajan palkka	215 752	7 915	4 214	231 257
Koulutyön keskeytysajan palkat	1 332 437	67 388	-	1 449 113
1.2 Välilliset palkat, joista	10 724 681	697 288	544 393	12 428 075
Vuosiloma-ajan palkka	5 050 180	281 406	334 753	5 864 215
Lomakorvaus	228 985	38 645	25 171	292 801
Lomarahaa	2 171 042	146 593	-	2 400 256
Arkipyhäajan palkat	1 400 445	110 209	70 675	1 699 752
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	1 449 630	101 971	103 332	1 701 421
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	247 588	12 156	1 855	273 209
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	26 498	263	1 855	29 395
Muun poissaolon palkat	150 313	6 044	6 750	167 026

*) Luku sisältää myös luokittelemattomat

Taulukko 10b. Kuntasektorin lisä- ja ylityön palkat, välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä palkansaajaryhmittäin 2000 osuutena kokonaispalkoista

	Kuukausipalkkaiset		Tuntipalkkaiset	Yhteensä*)
	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset		
1 Kokonaispalkat	100,00	100,00	100,00	100,00
Lisä- ja ylityöiden palkat	2,19	2,31	2,73	2,19
Koulutusajan palkka	0,45	0,21	0,18	0,41
Koulutyön keskeytysajan palkat	2,78	1,81	-	2,55
1.2 Välilliset palkat	22,34	18,75	22,91	21,84
Vuosiloma-ajan palkka	10,52	7,57	14,09	10,31
Lomakorvaus	0,48	1,04	1,06	0,51
Lomarahaa	4,52	3,94	-	4,22
Arkipyhäajan palkat	2,92	2,96	2,97	2,99
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	3,02	2,74	4,35	2,99
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,52	0,33	0,08	0,48
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,06	0,01	0,08	0,05
Muun poissaolon palkat	0,31	0,16	0,28	0,29

*) Luku sisältää myös luokittelemattomat

Taulukko 11. Kuntien välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä palkansaajaryhmittäin 2000 osuutena kokonaispalkoista

	Kuukausipalkkaiset		Tuntipalkkaiset	Yhteensä*)
	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset		
1 Kokonaispalkat	100	100	100	100
Koulutusajan palkka	0,35	0,11	0,16	0,31
Koulutyön keskeytysajan palkat	3,37	1,76	-	3,07
1.2 Välilliset palkat	21,93	18,47	23,00	21,87
Vuosiloma-ajan palkka	10,06	7,14	14,15	10,20
Lomakorvaus	0,41	1,06	1,03	0,48
Lomarahaa	4,68	4,03	-	4,37
Arkipyhäajan palkat	2,94	2,97	2,97	2,98
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	3,00	2,82	4,35	3,04
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,50	0,30	0,12	0,47
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,05	0,01	0,08	0,05
Muun poissaolon palkat	0,28	0,14	0,29	0,27

*) Luku sisältää myös luokittelemattomat

Taulukko 12. Kuntayhtymien välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä palkansaajaryhmittäin 2000 osuutena kokonaispalkoista

	Kuukausipalkkaiset		Tuntipalkkaiset	Yhteensä*)
	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset		
1 Kokonaispalkat	100	100	100	100
Koulutusajan palkka	0,71	0,51	0,69	0,64
Koulutyön keskeytysajan palkat	1,27	1,95	-	1,24
1.2 Välilliset palkat	23,38	19,55	21,05	21,78
Vuosiloma-ajan palkka	11,69	8,78	11,51	10,59
Lomakorvaus	0,64	0,98	2,16	0,60
Lomarahaa	4,12	3,69	-	3,83
Arkipyhäajan palkat	2,85	2,94	3,05	3,00
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	3,08	2,52	4,26	2,86
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,55	0,40	0,07	0,50
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,06	0,01	-	0,06
Muun poissaolon palkat(muu koulutus ja poissaolo)	0,38	0,23	-	0,35

*) Luku sisältää myös luokittelemattomat

Taulukko 13a. Kuntasektorin lisä- ja ylityön palkat, välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä hallinnonaloittain 2000 markkoina, kaikki palkansaajat

HALLINNONALA	Yleishallinto ja yhdyskuntapalvelut	Sosiaali- ja terveystoimi	Opetus- ja kulttuuritoimi	Liiketoiminta	Yhteensä*)
Kokonaispalkat, joista	8 114 539	29 854 107	16 065 432	1 589 014	56 892 480
Lisä- ja ylityöiden palkat	173 173	609 988	388 668	69 364	1 248 590
Koulutusajan palkka	33 898	118 737	70 414	4 188	231 257
Koulutyön keskeytysajan palkat	-	329	1 448 784	-	1 449 113
Väiilliset palkat yht.	1 824 671	6 737 379	3 220 429	358 844	12 428 075
Vuosiloma-ajan palkka	909 645	3 106 865	1 514 611	196 941	5 864 215
Lomakorvaus	41 308	193 703	45 574	6 295	292 801
Lomarahaa	335 027	1 239 847	720 881	51 157	2 400 256
Arkipyhäajan palkat	242 180	894 482	477 718	46 849	1 699 752
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	250 437	1 015 990	340 106	52 070	1 701 421
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	20 455	175 875	67 739	2 107	273 209
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	6 314	11 644	10 340	804	29 395
Muun poissaolon palkat(muun koulutus ja poissaolo)	19 305	98 973	43 459	2 620	167 026

*) Luku sisältää myös luokittelemattomat

Taulukko 13b. Kuntasektorin lisä- ja ylityön palkat, välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä osuutena kokonaispalkoista hallinnonaloittain 2000, kaikki palkansaajat

HALLINNONALA	Yleishallinto ja yhdyskuntapalvelut	Sosiaali- ja terveystoimi	Opetus- ja kulttuuritoimi	Liiketoiminta	Yhteensä*)
Kokonaispalkat, joista	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Lisä- ja ylityöiden palkat	2,13	2,04	2,42	4,37	2,19
Koulutusajan palkka	0,42	0,40	0,44	0,26	0,41
Koulutyön keskeytysajan palkat	-	0,00	9,02	-	2,55
Väiilliset palkat yht.	22,49	22,57	20,05	22,58	21,84
Vuosiloma-ajan palkka	11,21	10,41	9,43	12,39	10,31
Lomakorvaus	0,51	0,65	0,28	0,40	0,51
Lomarahaa	4,13	4,15	4,49	3,22	4,22
Arkipyhäajan palkat	2,98	3,00	2,97	2,95	2,99
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	3,09	3,40	2,12	3,28	2,99
Lapseen liittyvän poissaolon palkka	0,25	0,59	0,42	0,13	0,48
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,08	0,04	0,06	0,05	0,05
Muun poissaolon palkat	0,24	0,33	0,27	0,16	0,29

*) Luku sisältää myös luokittelemattomat

Taulukko 14. Kuntien välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä hallinnonaloittain 2000 osuutena kokonaispalkoista, kaikki palkansaajat

HALLINNONALA	Yleishallinto ja yhdyskuntapalvelut	Sosiaali- ja terveystoimi	Opetus- ja kulttuuritoimi	Liiketoiminta	Yhteensä*)
Kokonaispalkat, joista	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Koulutusajan palkka	0,37	0,30	0,31	0,25	0,31
Koulutyön keskeytysajan palkat	-	-	9,41	-	3,07
Välilliset palkat yht.	22,50	22,83	20,11	22,66	21,87
Vuosiloma-ajan palkka	11,27	9,98	9,52	12,46	10,20
Lomakorvaus	0,51	0,66	0,25	0,39	0,48
Lomaraha	4,10	4,55	4,46	3,23	4,37
Arkipyhäajan palkat	2,98	2,99	2,97	2,95	2,98
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	3,10	3,70	2,12	3,29	3,04
Lapsen liittyvän poissaolon palkka	0,24	0,62	0,45	0,13	0,47
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,08	0,04	0,05	0,05	0,05
Muun poissaolon palkat(muun koulutus ja poissaolo)	0,23	0,30	0,27	0,17	0,27

* Luku sisältää myös luokittelemattomat

Taulukko 15. Kuntayhtymien välillisiä palkkoja ja muita palkkaeriä hallinnonaloittain 2000 osuutena kokonaispalkoista, kaikki palkansaajat

HALLINNONALA	Yleishallinto ja yhdysk.palv.	Sos.- ja terveys	Opet. -ja kultt.	Liiketoiminta	Yhteensä*)
Kokonaispalkat, joista	100	100	100	100	100
Koulutusajan palkka	1,66	0,53	1,03	1,01	0,64
Koulutyön keskeytysajan palkat	-	0,00	7,14	-	1,24
Välilliset palkat yht.	22,08	22,23	19,73	18,78	21,78
Vuosiloma-ajan palkka	9,66	10,96	9,00	9,27	10,59
Lomakorvaus	0,54	0,64	0,43	0,50	0,60
Lomaraha	5,00	3,64	4,60	2,94	3,83
Säästövapaan, vaihtovapaan palkat	-	-	-	-	-
Arkipyhäajan palkat	2,99	3,01	2,97	2,96	3,00
Säteilyloma-ajan palkat	-	-	-	-	-
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkat	2,76	3,02	2,09	2,58	2,86
Lapsen liittyvän poissaolon palkka	0,55	0,55	0,27	0,16	0,50
Osallistumisjärj. käytetyn ajan palkka	0,08	0,04	0,11	0,22	0,06
Muun poissaolon palkat(muun koulutus ja poissaolo)	0,51	0,37	0,25	0,14	0,35

*) Luku sisältää myös luokittelemattomat

Taulukko 16. Kuntasektorin luontoisedut hallinnonaloittain ja palkansaajaryhmittäin 2000, markkoina ja osuutena kokonaispalkoista ¹⁾

	Koko- ja osa-aikaiset	%	Tuntipalkkaiset	%	Yhteensä ²⁾	%
Yleishallinto, yhdyskuntapalvelut ja muut palvelut						
Kokonaispalkat	6 718 810		1 215 726		8 144 938	
Luontoisedut	25 675	0,38	3 460	0,28	30 399	0,37
Sosiaali- ja terveystoimi						
Kokonaispalkat	28 085 811		91 430		29 949 030	
Luontoisedut	84 437	0,30	609	0,67	94 923	0,32
Opetus- ja kulttuuritoimi						
Kokonaispalkat	15 147 069		488 535		16 170 280	
Luontoisedut	88 026	0,58	944	0,19	104 848	0,65
Liiketoiminta						
Kokonaispalkat	1 046 798		539 942		1 599 833	
Luontoisedut	7 954	0,76	2 517	0,47	10 819	0,68
Kuntasektori						
Kokonaispalkat	51 926 634		2 383 655		57 136 905	
Luontoisedut	206 092	0,40	7 530	0,32	244 425	0,43
Kunnat						
Kokonaispalkat	37 382 107		2 326 569		40 951 469	
Luontoisedut	190 705	0,51	7 360	0,32	227 792	0,56
Kuntayhtymät						
Kokonaispalkat	14 544 528		57 085		16 185 435	
Luontoisedut	15 388	0,11	170	0,30	16 633	0,10

¹⁾ Kokonaispalkkasummiin on lisätty luontoisetujen kustannukset

²⁾ Yhteensä luvut sisältävät myös luokittelemattomat

Taulukko 17.Väilillisten palkkojen osuus kokonaispalkoista 1996 ja 2000 hallinnonalan mukaan kuntasektorilla, %

Kustannuserä	Yleishallinto, järjestys- toimi, yhdyskuntapal- velut, muut palvelut			Sosiaali- ja terveys- toimi			Opetus- ja kulttuuri- toimi		
	1990	1996	2000	1990	1996	2000	1990	1996	2000
Tehdyn työajan palkat, josta	79,2	77,4	77,5	78,4	77,7	77,5	80,8	80,3	80,0
koulutusajan palkat	0,6	0,4	0,5	0,6	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
Väililliset palkat	20,8	22,6	22,5	21,6	22,3	22,5	19,2	19,7	20,0
yhteensä, josta									
Vuosiloma-ajan palkka	11,5	12,0	11,6	10,1	10,8	11,1	8,9	9,3	9,7
Lomaraha	3,3	3,6	4,2	4,2	4,4	4,2	4,4	4,3	4,5
Arkipyhäkorvaukset ¹⁾	2,2	3,3	3,0	3,4	3,3	3,0	3,3	3,3	3,0
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkka	3,4	3,2	3,1	2,9	2,9	3,4	2,1	2,2	2,1
Lapsen syntymän/hoitovapaan palkka	0,4	0,3	0,3	1,0	0,7	0,6	0,5	0,5	0,4
Muu väilillinen palkka ²⁾	-	0,2	0,3	-	0,2	0,3	-	0,1	0,2

	Liiketoiminta			Kuntasektori yhteensä		
	1990	1996	2000	1990	1996	2000 ³⁾
Tehdyn työajan palkat, josta	79,9	78,0	77,5	79,1	78,5	78,2
Koulutusajan palkka	0,3	0,2	0,3	0,5	0,4	0,5
Väililliset palkat	20,1	22,0	22,5	20,9	21,5	21,8
Vuosiloma-ajan palkka	11,2	13,5	12,7	10,0	10,6	10,8
Lomaraha	2,6	3,0	3,3	4,0	4,2	4,2
Arkipyhäkorvaukset ¹⁾	3,0	3,0	2,9	3,3	3,3	3,0
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkka	3,1	2,2	3,3	2,8	2,7	3,0
Lapsen syntymän/hoitovapaan palkka	0,2	0,1	0,1	0,8	0,5	0,5
Muu väilillinen palkka ²⁾	-	0,2	0,2	-	0,2	0,3

¹⁾ Vuoden 1990 tutkimuksen arkipyhäkorvaukset laskettu kuukausipalkkaisille palkansaajille kuten vuosina 1996 ja 2000

²⁾ Kustannuksia ei eritelty hallinnonalan mukaan vuoden 1990 tutkimuksessa

³⁾ Luku sisältää myös luokittelemattomat

Taulukko 18. Kuntasektorin tehdyn työajan palkat ja välilliset palkat 1990, 1996 ja 2000 hallinnonalan mukaan, mk

Kustannuserä	Yleishallinto, järjestystoimi, yhdyskuntapalvelut, muut palvelut			Sosiaali- ja terveystoimi			Opetus- ja kulttuuritoimi		
	1990	1996	2000	1990	1996	2000	1990	1996	2000
Tehdyn työajan palkat, josta	4 937	5 887	6 289	19 914	20 771	23 137	10 391	11 998	12 852
Koulutusajan palkka	37	30	37	152	107	144	64	75	87
Välilliset palkat yhteensä, josta	1 297	1 719	1 826	5 487	5 961	6 717	2 469	2 943	3 213
Vuosiloma-ajan palkka	717	913	944	2 566	2 887	3 300	1 145	1 390	1 558
Lomaraha	206	274	342	1 067	1 176	1 241	566	642	723
Arkipyhäkorvaukset	139	248	243	859	893	896	427	493	482
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkka	212	243	250	737	775	1 016	270	329	340
Lapsen syntymän/hoitovapaan palkka	25	23	20	254	187	176	64	75	68
Muu välillinen palkka ²⁾	-	15	23	-	53	86	-	15	38

	Liiketoiminta			Kuntasektori yhteensä		
	1990	1996	2000	1990	1996	2000 ¹⁾
Tehdyn työajan palkat, josta	3 040	2 027	1 509	45 594	49 034	54 188
Koulutusajan palkka	11	5	5	288	250	337
Välilliset palkat yhteensä, josta	765	572	438	12 047	13 430	15 106
Vuosiloma-ajan palkka	426	351	247	5 764	6 621	7 484
Lomaraha	99	78	65	2 306	2 623	2 938
Arkipyhäkorvaukset	113	78	56	1 908	2 061	2 079
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkka	118	57	64	1 614	1 687	2 072
Lapsen syntymän/hoitovapaan palkka	8	3	3	461	312	333
Muu välillinen palkka ²⁾	-	5	4	-	125	184

¹⁾ Vuoden 1990 tutkimuksen arkipyhäkorvaukset laskettu kuukausipalkkaisille palkansaajille kuten vuosina 1996 ja 2000

²⁾ Kustannuksia ei eritelty hallinnonalan mukaan vuoden 1990 tutkimuksessa

³⁾ Luku sisältää myös luokittelemattomat

Liitteet

Liite 1. Käsitteitä sekä virka- ja työehtosopimusten määräyksiä vuonna 2000

1. Ansiokäsitteitä ja työaika määräyksiä

1.1 Kuntasektorin palkkausjärjestelmistä

Kunta-alalla on viisi sopimusala: kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus (KVTES), kunnallinen opetusalan virka- ja työehtosopimus (OVTES), teknisten sopimus (TS), lääkärisopimus (LS) sekä tuntipalkkaisten työehtosopimus (TTES). Palkkaus- ja työaika järjestelmissä on eroja sekä sopimusaloittain että myös sopimusalan sisällä erot voivat olla huomattavia. Seuraavassa on kuvattu kunta-alan palkkausta ja työaikoja pääpiirteissään.

Kunta-alan suurin sopimusala KVTES sisältää sellaiset yleiset palvelussuhteen ehdot, joita sovelletaan pääsääntöisesti myös muiden kunnallisten virka- ja työehtosopimusten piirissä olevaan henkilöstöön. KVTES:n piiriin kuuluu lukuisia määriä erilaisia henkilöstöryhmiä. Merkittävimmistä mainittakoon terveydenhoito-, päivähoito- ja kodinhoito-, siivous- ja keittiöhenkilöstö, kunnan johto ja toimistohenkilöstö, sosiaalityöntekijät, kirjasto- ja museotyöntekijät sekä maatalouslomittajat.

KVTES:n piirissä olevien palkkaus rakentuu tehtäväkohtaisesta palkasta (peruspalkka), henkilökohtaisesta palkasta (kokemuslisä, määrävuosilisä, henkilökohtainen lisä), tulospalkkiosta ja muista lisistä ja palkkioista (kannustuslisä, kielilisa, syrjäseutulisa, kokouspalkkio, luentopalkkio, työaikorvaukset).

OVTES:een kuuluvat kunnallisten oppilaitosten opettajat ja rehtorit. Kunnallista opetusalan henkilöstöä toimii peruskouluissa, lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, ammattikorkeakouluissa, aikuiskoulutuskeskuksissa, musiikki- ja kuvataideoppilaitoksissa sekä kansanopistoissa. Opettajien palvelussuhteen ehdot ja palkka määräytyvät opetusalan virka- ja työehtosopimuksen mukaan. Valtaosaan opettajista noudatetaan C - palkka taulukon palkkaluokkia. Keskeisiä käsitteitä ovat sijoitus- ja maksupalkkaluokka, palvelulisa ja määrävuosikorotukset, erilaiset lisätehtävistä maksettavat palkkiot ja ylituntipalkkiot.

TS määrittelee palvelussuhteen ehdot teknisen alan ammattimies-, työnjohto-, suunnittelu-, tarkastus-, valvonta ja johtotehtävissä työskenteleville sekä palo- ja pelastustoimen henkilöstölle. TS:ssa palkkaus rakentuu tehtävien vaativuuden perusteella määräytyvästä tehtäväkohtaisesta palkasta, henkilökohtaisesta palkan osasta (henkilökohtainen palkka, ammattialalisa), palkan

muusta osasta (syrjäseutulisa, kokouspalkkio, luentopalkkio, erillislisa, työaikorvaukset) ja palkan tulososasta (tulospalkkio).

Sairaaloiden ja terveyskeskusten lääkärin ja hammaslääkärin sekä kunnalliseläinlääkärin palvelussuhteen ehdot ja palkkaus määräytyvät LS:n mukaan. Lääkärin palkkaus rakentuu peruspalkasta kokemus- ym. lisi neen ja korotuksineen, potilas- ja toimenpidepalkkioista sekä päivystysajan korvauksista ja palkkioista.

TTES:een kuuluvat sellaiset työntekijät, jotka työskentelevät teknisten virastojen ja laitosten ammattimies tehtävissä, seka- ja aputoissa ja joiden palkkausperusteena on tuntipalkka. TTES:ssa palkkamuodot ovat aikapalkka, suorituspalkka ja kokonaistuntipalkka.

1.2 Kuntasektorin työaika järjestelmistä

Kunta-alan yleisimmät työaika muodot ovat jaksotyöaika, yleistyöaika ja toimistotyöaika. Lisäksi kunta-alalla on myös paljon henkilöstöryhmiä, kuten opettajat, lääkärit ja perhepäivähoitajat, joiden työaika järjestelmissä on omat erityispiirteensä.

Yleisin työaika muoto kunta-alalla on jaksotyö, jota tekee lähinnä hoitohenkilöstö terveydenhuollon ja sosiaalitoimen laitoksissa. Jaksotyössä säännöllinen työaika on pääsääntöisesti kolmen viikon jaksona 114 $\frac{3}{4}$ tuntia. Jaksotyö voi olla päivä-, yö-, tai vuorotyönluonteista tai keskeytyvään kolmivuorotyöhön rinnastettavaa.

Yleistyöajassa säännöllinen työaika on enintään 9 tuntia vuorokaudessa ja enintään 38 $\frac{1}{4}$ tuntia viikossa. Säännöllinen viikkotyöaika voidaan järjestää myös siten, että se on keskimäärin 38 $\frac{1}{4}$ tuntia enintään 6 viikon ajanjaksossa. Työaika muotoa käytetään yleisesti mm. teknisessä toimessa, sosiaalitoimessa, ruokahuollossa ja siivoustoimessa. Valtaosa tuntipalkkaisista työskentelee yleistyöajassa.

Virasto- ja toimistotyössä toimivien säännöllinen työaika on enintään 9 tuntia vuorokaudessa ja enintään 36 $\frac{1}{4}$ viikossa. Säännöllinen viikkotyöaika voidaan järjestää myös siten, että se on keskimäärin 36 $\frac{1}{4}$ tuntia enintään 6 viikon ajanjaksossa. Myös liukuva työaika on mahdollista.

Opetushenkilöstöä on useassa eri työaika järjestelmässä. Valtaosalla opettajista viikoittainen koulussa tekemä työaika vaihtelee opetusvelvollisuuden ja ylituntien pe-

rusteella. Opettajien muuta kuin luokkatuntityötä ei ole mitoitettu eikä siitä ole työaikaseurantaa. Suurin osa opettajista tekee työtä saman työpäivien lukumäärän kuin oppilaatkin, jonka lisäksi eräillä opettajaryhmillä on koulutus- ja suunnittelupäiviä, esim. peruskoulun ja lukion opettajilla 3 ja ammattioppilaitosten opettajilla 5 päivää vuodessa. Peruskoulussa oli oppilaiden työpäiviä vuonna 2000 keskimäärin 187.

Terveyskeskusten lääkäreillä ja hammaslääkäreillä sekä kokopäivätoimisilla hygieenikoilla sekä eräillä muilla sopimuksessa erikseen luetelluilla, lähinnä terveyden-huollossa tai sosiaalitoimessa työskentelevillä ammattiryhmillä, on säännöllinen työaika tai perustyöaika 37 tuntia viikossa. Sairaaloiden lääkäreillä ja hammaslääkäreillä säännöllinen työaika on $38 \frac{1}{4}$ tuntia viikossa.

Omassa kodissaan työskentelevän kunnallisen perhepäivähoitajan säännöllinen työaika (ylityöraja) on 86,5 tuntia kahden viikon työaikajaksossa.

Muita käytössä olevia työaikamuotoja ovat mm. keskeytyvä tai keskeytymätön kolmivuorotyö, palomiesten ja talonmiesten työaikajärjestelyt, yötyö, erilaiset poikkeavat työaikajärjestelyt.

Kuntasektorilla työajan lyhennys on toteutettu lyhentämällä säännöllistä viikoittaista työaika. Pekkaspäiviä ei ole.

1.3 Varsinainen palkka

Varsinaisen palkan käsite vaihtelee sopimusaloittain ja henkilöstöryhmittäin. Kunnallisessa yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa viranhaltijan/työntekijän varsinaiseen palkkaan kuuluvat peruspalkka tai vastaavan luonteista palkka, kokemuslisät, määrävuosilisä, henkilökohmainen lisä, syrjäseutulisiä, kielilisiä ja luottamusmieskorvaus. Mm. sairausloman ja vuosiloman sekä äitiysvapaan ajalta maksetaan varsinainen palkka.

Peruskoulun ja lukion opettajilla varsinainen palkka muodostuu peruspalkasta määrävuosikorotuksineen, kalliinpaikanlisästä, palvelulisästä ja syrjäseutulisestä. Varsinaiseen palkkaan luetaan siis myös ensimmäisten ylituntien palkkaluokkina maksetut palkat. Muut, ylituntipalkkioperusteisesti maksetut ylitunnit eivät kuulu varsinaiseen palkkaan.

1.4 Säännöllisen työajan työaikakorvaukset

Varsinkin jaksotyössä ja vuorotyössä säännölliseltä työajalta kertyy myös ilta-, yö-, lauantai- ja sunnuntaityökorvauksia.

Korvausta maksetaan myös varallaolosta, jolla tarkoitetaan viranhaltijan/työntekijän olemista asunnossaan (asuntovarallaolo) tai muualla (vapaamuotoinen varallaolo) valmiina tarvittaessa ryhtymään työhön.

Hälytysluonteiseen työhön kutsumisesta ja työhön saapumisesta aiheutuvasta häiriöstä maksetaan hälytysraha.

1.5 Lisä- ja ylityökorvaukset

Lisätyöllä tarkoitetaan säännöllisen työajan lisäksi tehtyä työtä, joka ei ole ylityötä. Säännönmukaisesti lisätyötä voi muodostua täyttä työaika tekeväälle vain virasto- ja toimistotyössä sekä 37 tunnin viikkotyöajassa samoin kuin osa-aikatyössä kaikissa työaikajärjestelmissä. Ns. päivätyössä ja jaksotyössä voi lisätyötä muodostua täyttä työaika tekeväälle vain arkipyhäviikoilla ja -jaksoissa. Lisätyö korvataan maksamalla korottamaton tuntipalkka kultakin lisätyötunnilta.

Ylityöllä tarkoitetaan työtä, jota tehdään sekä säännöllisen työajan että sopimuksessa määriteltyjen ylityörajojen lisäksi. Ylityöraja riippuu työaikajärjestelmästä. Korvaus on 50 - 100 %:lla korotettu tuntipalkka. Ylityönä tehty hätätyö korvataan ylityömääräysten mukaisesti.

Lääkäreillä ylityötä on päivystysaikana tehty työ. Lääkarien päivystyskorvaukset määräytyvät mm. sen mukaan, tapahtuuko päivystys työpaikalla vai vapaamuotoisesti, arkipäivänä vai viikonloppuna. Opettajien ylituntipalkkioperusteisia ylitunteja ei katsota tässä tutkimuksessa, toisin kuin palkkatilastoissa, ansiökäsitteellisesti ylitöihin kuuluvaksi.

Kaikki työaikakorvaukset ja varallaolokorvaukset voidaan korvata rahakorvauksen sijasta antamalla viranhaltijalle/työntekijälle vastaava vapaa-aika.

1.6 Päivärahat ja luontoisedut

Työvoimakustannuksiin luetaan myös luontoisedut tai etujen verotusarvot. Tyypillisiä luontoisetuja ovat työpaikkaruokailu, puhelinetu ja asumisen tukeminen.

2. Vuosilomiin liittyvät kustannukset

2.1 Vuosiloma sekä vuosiloma-ajan palkka ja lomakorvaus

Kunta-alan uudet vuosilomamääräykset tulivat voimaan 1.4.1999. Suurin muutos oli se, että vuosiloma myönnetään työpäivinä muillakin kuin tuntipalkkaisilla ja että pidentämisspäivien laskemisesta on siinä luovuttu. Koko lomamääräytymisvuoden työssä olleen vuosiloma on palvelusuhteen pituudesta riippuen 23, 28 tai 38 työpäivää.

Vuosiloman pituus määräytyy täysien lomamääräytymiskuukausien lukumäärän, kokemuslisäajan ja palvelusuhteen pituuden mukaan.

Viranhaltijalle ja työntekijälle vuosiloman ajalta maksettava vuosilomapalkka määräytyy pääsääntöisesti lomallelähtöhetken eli ensimmäisen vuosilomapäivän varsinaisen palkan perusteella.

Viranhaltijalle/työntekijälle, jonka työaikaan sisältyy säännöllisenä työaikana tehtyä sunnuntai-, iltai- tai yötyötä, (työntekijällä myös lauantaityötä), lisätään vuosilomapäiväpalkkaan korotusosuus sen mukaan kuinka monta prosenttia lomamääräytymisvuonna on maksettu näitä em. työaikakorvauksia suhteessa maksettuun varsinaiseen palkkaan. Lisäys on enintään 35 %.

Viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus saada palvelusuhteen päättyessä vuosiloman sijasta vuosilomapalkkaa vastaava lomakorvaus pitämättömiltä vuosilomapäiviltä. Lomakorvausta ei makseta saamatta jääneestä säteilylomasta.

Tuntipalkkaisilla työntekijöillä vuosilomapalkan ja lomakorvauksen laskentaperusteena on vuosiloman tai sen osan alkaessa tai lomakorvauksen maksamisen tapahtuessa käytössä oleva kahden vuosineljänneksen mukaan laskettujen keskituntiansioiden aritmeettinen keskituntiansio. Työehtosopimuksen määräyksistä ja työtuntijärjestelmästä riippuen vuosilomapalkka on pääsääntöisesti em. keskituntiansio kerrottuna luvulla 1,5.

Opettajilla, joilla ei ole vuosilomaoikeutta, määritellään laskennallisen vuosiloman pituus lomarahana maksamista varten sekä eräiden sairausvakuutuslain mukaisten korvausten kohdentamista varten.

2.2 Lomараha

Lomараha rakentuu ns. ansaintaperiaatteelle, joten kuu-

kausipalkkaisen viranhaltijan ja työntekijän ansaitessa virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti lomaa hän ansaitsee samalla lomarahaa. Viranhaltija/työntekijä ansaitsee jokaiselta täydeltä lomamääräytymiskuukaudelta lomarahaa, jonka suuruus on 4-6 % lomamääräytymisvuotta seuraavan heinäkuun varsinaisesta kuukausipalkasta. Lomараha maksetaan yhdellä kertaa elokuun palkanmaksun yhteydessä, jollei paikallisesti toisin sovit.

Tuntipalkkaisille työntekijöille ei makseta erillistä lomarahaa, vaan se sisältyy vuosilomapalkkaan.

2.3 Vuosiloman säästäminen (Säästövapaa)

Viranhaltija/työntekijä voi säästää 15 vuosilomapäivää ylittävän osan kultakin lomamääräytymisvuodelta ansaitsemistaan vuosilomapäivistä pidettäväksi ko. vuosiloman lomakautta seuraavalla lomakaudella tai sen jälkeen säästövapaana, mikäli asiasta sovitaan.

2.4 Lomarahana vaihtovapaa

Työvoimakustannusten pienentämiseksi on osassa kuntia ja kuntayhtymiä tehty paikallisia säästösopimuksia, jotka useimmiten ovat tarkoittaneet vapaaehtoista mahdollisuutta vaihtaa lomараha osittain tai kokonaan vapaa-päiviin. Lomarahana vaihtovapaan ajalta maksetaan varsinaista palkkaa.

Lomarahana vaihtovapaa vähentää maksetun lomarahana määrää, mikä näkyy myös työvoimakustannustutkimuksessa.

2.5 Säteilyloma

Sairaalassa tai terveyskeskuksessa säteilytyössä toimivalle viranhaltijalla/työntekijälle on annettu yleisten vuosilomamääräysten lisäksi erityistä vuosilomaa yksi arkipäivä jokaista kuukautta kohden, enimmillään siis 12 arkipäivää. Säteilyloman lomakausi on 1.12.–31.3. Säteilyloma tai sädeloma on koskenut lähinnä röntgenhoitajia, röntgenlääkäreitä ja säteilyn käyttötehtävissä toimivaa teknistä henkilöstöä. Sädeloma-asetus kumottiin vuonna 1998, mutta KVTES:n mukaan sitä oli oikeus pitää vielä vuonna 2000.

3. Vapaapäiviin liittyvät kustannukset

3.1 Arkipyhäkorvaukset ja työaika arkipyhäviikoilla

Vuonna 2000 muuksi päiväksi kuin lauantaiksi tai sun-

nuntaiksi osuvat arkipyhät olivat loppiainen, pitkäperjantai, toinen pääsiäispäivä, vapunpäivä, helatorstai, juhannusaatto, itsenäisyyspäivä, joulupäivä ja tapaninpäivä. Jaksotyössä ja ns. yleistyöajassa toimivilla, kotipalvelu-

henkilöstöllä ja tuntipalkkaisilla työntekijöillä säännöllinen työaika on arkipyhäviikolla tai -jaksolla 7 tuntia lyhyempi kutakin ylimääräistä vapaapäivää kohti.

Toimistotyössä niillä viikoilla, joihin sisältyy työaika lyhentävä arkipyhä tai aattopäivä, viikoittainen säännöllinen työaika on 6 tuntia 15 minuuttia lyhyempi kutakin ylimääräistä vapaapäivää kohden.

Perhepäivähoitajilla arkipyhäjaksolla säännöllinen työaika eli lisätyöraja saadaan vähentämällä täydestä säännöllisestä työajasta 8 tuntia kutakin arkipyhää tai aattopäivää kohti.

Soipumusmääräyksien mukaan arkipyhä lyhentää viikon työaikaan siis vähemmän kuin normaalin täyden työpäivän verran. Vuositasolla arkipyhien takia jää tehtä-

4. Työkyvyttömyyteen liittyvät kustannukset

4.1 Sairausloma

Viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus saada sairausloma, jos hän on sairaudesta, vammasta tai tapaturmasta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi estynyt hoitamasta virkaansa ja työtään.

Päiviranhaltijalla/työntekijällä on saman kalenterivuoden aikana oikeus tietyin virka- ja työehtosopimuksessa luetelluin edellytyksin saada sairausloman ajalta

- 1) varsinainen palkkansa 60 kalenteripäivän ajalta,
- 2) sen jälkeen kaksi kolmasosaa (2/3) varsinaisesta palkastaan 120 kalenteripäivän ajalta, ja
- 3) lisäksi voidaan harkinnan mukaan maksaa enintään

kaksi kolmasosaa (2/3) varsinaisesta palkasta enintään 185 kalenteripäivän ajalta.

Jos työaikaan sisältyy säännöllisenä työaikaan tehtyä sunnuntaityötä, korotetaan sairausajan päiväpalkkaa sopimusmääräysten mukaisesti lasketulla sunnuntaityön korotusosuudella.

5. Lapseen liittyvät kustannukset

Viranhaltijalla ja työntekijällä on oikeus saada äitiysloma, isyysloma ja vanhempainloma ajalta, jolta hänelle sairausvakuutuslain perusteella suoritetaan äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa.

5.1 Äitiysloma ja erityisäitiysloma

Vuonna 2000 äitiysvapaan pituus oli 105 arkipäivää.

Päiviranhaltijalla/työntekijällä on oikeus saada äitiysvapaan 72 ensimmäiseltä arkipäivältä varsinainen palkkansa kunnallisessa yleisessä virka- tai työehtosopimuksessa lueteltujen edellytysten täytyessä.

väksi yhteensä noin yhden täyden työpäivän verran tunteja.

Tuntipalkkaisille työntekijöille maksettiin vuonna 2000 arkipyhäkorvauksena 7 tunnin palkka laskettuna kahden vuosineljänneksen keskituntiansioiden aritmeettisen keskituntiansion mukaan riippumatta siitä, onko työntekijä ollut ko. päivänä työssä vai vapaana.

3.2 Opettajien koulutyön keskeytykset

Niitä koulun kesäkeskeytyksen päiviä, jotka ylittävät opettajien laskennallisen vuosiloman päivien lukumäärän, pidetään tässä tutkimuksessa opettajien koulutyön keskeytyspäivinä.

4.2 Työtapaturma

Jos työkyvyttömyys johtuu virka- tai työtehtävissä sattuneesta tapaturmavakuutuslainsäädännössä tarkoitettua työtapaturmasta tai siitä aiheutuneesta sairaudesta, ammattitautista tai virka- tai työtehtävistä johtuneesta väkivallasta, viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus saada 1) varsinaisen palkkansa enintään 120 kalenteripäivän ajalta, 2) sen jälkeen kaksi kolmasosaa (2/3) varsinaisesta palkastaan enintään 120 kalenteripäivän ajalta ja 3) lisäksi voidaan harkinnan mukaan maksaa kaksi kolmasosaa (2/3) varsinaisesta palkasta enintään 125 kalenteripäivän ajalta.

4.3 Määräaikainen kuntoutustuki

Määräaikaisella kuntoutustuella ollessaan viranhaltija on palkattomalla virkavapaalla eikä sairauslomalla. Määräaikaiselle kuntoutustuelle siirtyvän työntekijän työsuhde lakkaa.

Viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus saada palkatonta erityisäitiysvapaata ajaksi, jolta hänelle sairausvakuutuslain edellytysten perusteella suoritetaan erityisäitiysrahaa.

5.2 Isyysloma

Lapsen syntymän yhteydessä viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus saada 6–12 arkipäivän yhtäjaksoinen palkaton isyysvapaa. Lisäksi lapsen isällä on oikeus 6 arkipäivän isyysvapaaseen joko äitiys- tai vanhempainrahakaudella. Isyysvapaa ei lyhennä vanhempainrahakautta.

5.3 Vanhempainloma

Vuonna 2000 palkaton vanhempainvapaa oli 158 arkipäivää. Vanhempainvapaa myönnetään enintään kahdes- sa, vähintään 12 arkipäivää kestävässä jaksossa. Vanhempainvapaan voi pitää jompi kumpi vanhemmista, mutta eivät samanaikaisesti.

Äitiys- ja vanhempainvapaan kesto oli yhteensä enin- tään 263 arkipäivää.

5.4 Hoitovapaa

Viranhaltijalla/työntekijällä oli oikeus saada sairausva- kuutuslaissa säädetyn vanhempainrahakauden jälkeen hakemuksesta palkatonta hoitovapaata lapsen hoitami- seksi enintään siihen asti, kunnes lapsi täyttää kolme vuotta. Hoitovapaata myönnetään enintään kaksi vähin- tään kuukauden pituista jaksoa, jos ei muutoin sovita. Pääviranhaltijalla on oikeus saada osittaista palkatonta

hoitovapaata lapsensa tai muun hänen taloudessaan vaki- tuisesti asuvan lapsen hoitamiseksi sen kalenterivuoden loppuun, jona lapsi aloittaa peruskoulun. Osittaisella hoi- tovapaaalla olevan palvelussuhteen ehdot määräytyvät osa-aikatyötä koskevien määräysten mukaan.

5.5 Tilapäinen hoitovapaa

Viranhaltijalla/työntekijällä oli oikeus saada virka- tai työvapaata hänen äkillisesti sairastuneen alle 10 vuoden ikäisen lapsensa tai muun hänen kodissaan pysyvästi asuvan alle 10-vuotiaan lapsen tai vammaisen lapsensa hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi silloin, kun muu- ta hoitoa ei ole saatu järjestetyksi. Virka- tai työvapaata oli oikeus saada saman sairauden perusteella enintään neljäksi työpäiväksi kerrallaan. Tilapäisen hoitovapaan ajalta maksettiin varsinainen palkka enintään kolmelta peräkkäiseltä kalenteripäivältä lapsen sairastumisesta lu- kien.

6. Koulutuskustannukset

6.1 Henkilöstökoulutus

Henkilöstökoulutuksella tarkoitetaan työnantajan kustan- tamaa, joko työnantajan itse järjestämää tai hankkimaa koulutusta omalle henkilöstölle. Siihen lasketaan ammatil- linen henkilöstökoulutus, ammattijärjestöjen jäsenilleen järjestämä ammattiyhdistyskoulutus sekä työnantaja- ja työntekijäpuolen yhteisesti järjestämä koulutus. Koulutus voi tapahtua työpaikalla tai työpaikan ulkopuolisissa kou- lutustiloissa.

kelua maksamalla koulutusajalta palkkaa.

6.3 Opintovapaa

Pääviranhaltijalla/työntekijällä, jonka säännöllinen työ- aika on keskimäärin vähintään 19 tuntia viikossa ja jonka päätoiminen palvelussuhde kuntaan tai kuntayhtymään on kestänyt vähintään vuoden ennen opintovapaan alka- mista, on oikeus saada opintovapaata koulutusta ja opis- kelua varten opintovapaalaissa säädettyin rajoituksin vii- den vuoden aikana yhteensä enintään kaksi vuotta. Opin- tovapaa-aika ja muuhun omaehtoiseen opiskeluun myön- netty virka- työvapaa on palkatonta.

6.2 Muu palkallinen koulutus

Työnantaja saattaa tukea myös henkilöstön muuta opis-

7. Yhteistoiminnan kustannukset

7.1 Palkallinen luottamusmiestoiminta

Luottamusmiestehtävät hoidetaan joko työtehtävien ohella tai kunnan ja asianomaisen yhdistyksen kesken sovitun säännöllisesti toistuvan kiinteän vapautuksen ai- kana taikka tilapäisen, tiettyä tehtävää varten erikseen sovitun kiinteän vapautuksen aikana.

Luottamusmiehenä toimivan opettajan osalta on omat sopimusmääräyksensä: oppituntien ulkopuolella tehdystä luottamusmiestyöstä voidaan yksilöityä laskua vastaan maksaa tuntipalkkio, voidaan sopia oppituntien ulkopuo- lisesta 1–2 vastaanottotunnista viikoittain, tai opettajan opetusvelvollisuutta voidaan sopia huojennettavaksi.

Luottamusmieskorvaus on edustettavien lukumääräs-

tä riippuen 150–600 mk/kk, se on varsinaista palkkaa ja sisältyy palkkasummaan, eikä sitä tullut ilmoittaa erik- seen tässä yhteydessä.

7.2 Työsuojelu- ja väestönsuojelutoiminta

12.2.1997 tuli voimaan uusittu kunnallisen alan työ- suojelu- ja työympäristösopimus, jossa mm. luetellaan työsuojelupäällikön, -valtuutetun ja työsuojelutoimikun- nan tehtävät. Sopimuksen mukaan työsuojeluvalltuutetun tulee pitää tehtäviensä suorittamisesta kirjaa, johon on merkittävä tehtävien suorittamisen päivämäärä, tehtävien laatu ja niihin käytetty aika. Työsuojelutoimikunnan tu- lee esittää vuosittain kertomus toiminnastaan kunnanhal-

litukselle ja liittohallitukselle. Palkkakustannukset ja työsuojelutoimintaan käytetty työaika voidaan laskea tai arvioida toimintaan käytetyn ajan ja päiväpalkkojen avulla.

Kuntatyönantajalle syntyy välillisiä työvoimakustannuksia myös lakisääteisestä, omaan henkilökuntaan kohdistuvasta väestönsuojelusta, mm. kokouspalkkioista, neuvonta- ja valistuskustannuksista yms. väestönsuojelutoimintaan osallistumisesta. Väestönsuojelulain nojalla väestönsuojelukokoukseen määrätylelle maksetaan väestönsuojelukoulutuksen ajalta varsinaisen palkka.

Työvoimakustannuksiin ei lueta esim. suojalaitteiden hankkimisesta tai rakentamisesta aiheutuvia kustannuksia.

7.3 Muu yhteistoiminta

Yhteistoimintamenettelyä koskevan yleissopimuksen mukaan kunnan palveluksessa olevalla viranhaltijalla ja työntekijällä, joka osallistuu yhteistoimintaelimen tai vastaavan kokoukseen jäsenenä, sihteerinä tai asiantuntijana, on oikeus saada, milloin kokous pidetään asianomaisen säännöllisenä työaikana, kokouksen ajalta varsinaisen palkkansa.

Em. henkilöille muulloin kuin varsinaisena työaikana vähintään 0,5 tunnin läsnäolosta yt-elimen tai vastaavan kokouksessa maksetaan kokouspalkkiona määrä, jonka kunnallinen viranomais on päättänyt maksettavaksi

8. Muun poissaolon palkkakustannukset

8.1 Eräät virkavapaudet/työlomat

Työpäiviksi sattuvat 50- ja 60-vuotispäivät, oma vihkiäispäivä, aviopuolison, vanhemman, aviopuolison vanhemman, lapsen, veljen ja sisaren hautajaispäivä sekä asevelvollisuuslain mukainen kutsuntapäivä ovat palkallisia vapaapäiviä.

Reservin kertausharjoituksiin tai väestönsuojelulain nojalla väestönsuojelukoulutukseen määrätylelle maksetaan kertausharjoitusten tai väestönsuojelukoulutuksen ajalta varsinaisen palkka vähennettynä reserviläispalkan tai vastaavan korvauksen määrällä.

Päiväkodin johtajana, lastentarhanopettajana tai erityislastentarhanopettajana toimivalle, kelpoisuusehdot täyttävälle viranhaltijalle annetaan vuosittain viisi ylimääräistä vapaapäivää.

Kunnan tai kuntayhtymän asianomaisen viranomaisen harkinnasta riippuu, maksetaanko myös muun pätävän syyn vuoksi poissaoloajalta palkkaa ja minkä verran.

Tutkimukseen pyydettiin merkitsemään tässä kohtaa kaksi viikkoa tai sitä lyhyemmät palkattomat poissaolot.

kunnallisten toimikuntien kokouksista. Matkakustannusten korvaukset suoritetaan samojen perusteiden mukaan kuin yleensä kunnan viranhaltijoille.

Jos ao. henkilölle ei ole määrätty varsinaista työaika, kokouspalkkioiden maksamisen aikarajana pidetään klo 16.00.

7.4 Ammattiyhdistyskoulutus

Kunnallista henkilöstökoulutusta koskevan suositussopimuksen sekä virka- ja työehtosopimuksen ammattiyhdistyskoulutuksesta (koulutussopimus) mukaan mikäli viranhaltijalle tai työntekijälle on myönnetty virkavapautta tai työlomaa koulutustyöryhmän hyväksymään ammattiyhdistyskoulutukseen osallistumista varten, maksetaan koulutusajalta VES/TES:n mukainen palkka yhteistoimintakoulutuksen osalta enintään kahden viikon ajalta kalenterivuodessa, luottamusmieskoulutuksen osalta enintään 30 päivältä kalenterivuodessa sekä työsuojelukoulutuksen osalta enintään kahdelta viikolta kalenterivuodessa. Lisäksi yhteistoiminta- ja luottamusmieskoulutukseen osallistuville maksetaan kurssipäiviltä ruokailukustannusten korvaus ja työsuojelukoulutukseen osallistuville kurssikustannusten korvaus.

Ruokailukustannusten korvaus vuonna 2000 oli 116 markkaa ja kurssikustannusten korvaus 203 markkaa.

8.2 Muu palkaton poissaolo

Luvattomat poissaolot sekä muut luvalliset virka- ja työvapaat, joita voivat olla esimerkiksi muuttopäivä, asevelvollisuus aika, aseeton tai siviilipalvelusaika tai virka- tai työvapaa julkisen luottamustehtävän hoitamiseksi.

Muuta palkatonta poissaoloa voi olla myös vuorotteluvapaa. Vuorotteluvapaa on 90–359 kalenteripäivän pituinen palkaton vapaajakso, jonka ajaksi työnantajan on palkattava työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana oleva henkilö. Tähän tutkimukseen ei tullut ilmoittaa kalenterivuoden alusta koko vuodeksi vuorotteluvapaalla olevia lainkaan. Vuorottelusijaiset (noin 5 000 henkilöä vuoden aikana) nostivat määräaikaisen henkilöstön lukumäärää, mutta heidän ansionsa olivat keskimäärin alempia kuin vuorotteluvapaalla olevien.

9. Lomautukset ja lakot

Sekä viranhaltijan että työntekijän määräaikaisen tai toistaiseksi tapahtuvan lomautuksen perusteena voi olla mm. kunnan tai kuntayhtymän tai sen jonkin toimintayksikön kustannusten pakottava vähentämistarve. Jos työnantaja määrää viranhaltijan/työntekijän lomautettavaksi taloudellisista tai tuotannollisista syistä, on kunnallisessa virka- ja työehtosopimuksessa määräykset lomautusilmoitus-, selvittely- ja muista menettelyistä. Lomautus voi koskea myös määräaikaista virkasuhdetta, joka on jatkunut keskeytymättä vähintään kuusi kuukautta. Osa

lomautuksista on ns. toiminnallisia, esim. monissa kunnissa koulujen keittiöhenkilökunta lomautetaan koulujen kesäloman ajaksi.

Kunnallisen työmarkkinalaitoksen tekemän tiedustelun mukaan vuonna 2000 lomautettiin vain noin 0,1 % henkilöstöstä eli noin 400 palkansaajaa.

Vuonna 2000 kunta-alalla ei ollut varsinaisia lakkoja, mutta mahdollisesti paikallisia työnseisauksia ja ulosmarsseja.

10. Työnantajan maksamat sosiaalikustannukset

10.1 Työnantajan sosiaaliturvamaksu

Vuonna 2000 kunnallisen työnantajan kansaneläkevakuutusmaksu oli 3,15 prosenttia ja sairausvakuutusmaksu 1,60 prosenttia veron ennakonpidätyksen alaisista palkoista.

10.2 LEL- ja TaEL -maksut

Osa kunnallisesta henkilöstöstä työskentelee lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden (LEL) eläkelain piirissä. Työnantajan LEL -maksut olivat vuonna 2000 keskimäärin 17,5 prosenttia maksun piirissä olevien palkkasummasta. TaEL:n piiriin kuuluvat puolestaan lyhytaikaisessa palveluksessa olevat esim. teattereissa ja orkestereissa vierailevat muusikot, näyttelijät ja muut esittävät taiteilijat sekä mm. toimittajat, tulkit ja oppaat. Työnantajan TaEL -maksut olivat vuonna 2000 keskimäärin 12,3 prosenttia maksun piirissä olevien palkkasummasta.

10.3 Työttömyysvakuutusmaksu, erorahajärjestelmän kustannukset

Kuntatyönantajan työttömyysvakuutusmaksu oli vuonna 2000 porrastettu siten, että viiden ensimmäisen palkkamiljoonan osalta se oli 0,9 % ja sitä suuremmalta palkkasummalta 3,45 prosenttia.

10.4 Sairausvakuutuksen palautukset

Kunnilla ja kuntayhtymillä on oikeus saada sairausloman ja äitiysvapaan ajalta maksettua palkkaa vastaava osa sairausvakuutuslain ja tapaturmavakuutuslain mukaisesta päivä- ja äitiysrahasta sekä palautusta muista kuluista. Palautukset maksaa Kansaneläkelaitos ja vakuutuslaitokset.

10.5 Ryhmähenkivakuutusmaksu ja muut vakuutusmaksut

Ryhmähenkivakuutusta vastaava taloudellinen tuki perustuu kuntasektorilla asiasta sovittuun virka- ja työehtosopimukseen. Sopimuksen mukaisen edun kunta/kuntayhtymä voi maksaa itse taikka järjestää edun joko Kuntien eläkevakuutuksen kautta tai ottaa viranhaltijoiden/työntekijöilleen ryhmähenkivakuutuksen yksityisen vakuutusyhtiön kautta. Vuonna 2000 ryhmähenkivakuutusmaksu oli keskimäärin noin 0,1 prosenttia maksetuista palkoista.

Pakollinen tapaturmavakuutusmaksu oli kuntasektorilla vuonna 2000 keskimäärin noin 0,5 prosenttia maksetuista palkoista. Edellä mainittujen lakisääteisten maksujen lisäksi kunnat voivat ottaa henkilöstölleen myös vapaaehtoisia vakuutuksia.

10.6 Maksut Kuntien eläkevakuutukselle

Kuntien ja kuntayhtymien palveluksessa olevat viranhaltijat ja työntekijät kuuluvat pääsääntöisesti Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (KVTEL) mukaisen eläketurvan piiriin. Kunnalliset eläkelajit ovat vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke, osa-aikaeläke, työkyvyttömyyseläke, osatyökyvyttömyyseläke, yksilöllinen varhaiseläke, työttömyyseläke ja perhe-eläke.

Kuntien ja kuntayhtymien maksu Kuntien eläkevakuutukselle oli vuonna 2000 keskimäärin 21,7 prosenttia maksun piirissä olevan henkilöstön palkkasummasta. KVTEL-maksu koostuu palkkaperusteisesta ennakkomaksusta, eläkemenerusteisesta ennakkomaksusta ja varhaiseläkkeiden omavastuuosuuksista ja vaihtelee työnantajittain.

Uudet peruskoulun ja lukion opettajat ovat kuuluneet KVTEL:n piiriin vuodesta 1998 lähtien. Vuonna 2000 näiden opettajien eläkemaksu oli keskimäärin 13 % maksun perusteena olevasta palkkasummasta.

Vanhojen peruskoulun ja lukion opettajien eläkkeet maksaa valtiokonttori.

10.7 Kuntien omat eläkkeet

Pieni osa kunnallisesta henkilöstöstä kuuluu vielä kuntien omien eläkesääntöjen piiriin. Heidän eläkkeistään huolehtii työnantajakunta. Ne viranhaltijat ja työntekijät,

11. Muut työvoimakustannukset

11.1 Työpaikkaruokailu

Työpaikkaruokailuun liittyviä etuja ovat ateriatuki, lounassetelien työnantajan maksamat osuudet, työnantajan järjestämät ateriat ja kahvit omalle henkilökunnalle.

11.2 Työpaikkaterveydenhuolto, varhaiskuntoutus, työkykyä ylläpitävä toiminta

Kuntien ja kuntayhtymien palveluksessa olevat viranhaltijat ja työntekijät ovat oikeutettuja työterveyshuoltolain (743/78) mukaiseen työterveyshuoltoon. Kuntasektorin työterveyshuoltoa koskeva suositus sopimus vuodelta 1990 sisältää myös suosituksen fysikaalisesta hoidosta, uudelleensijoittamisesta, elpymisliikunnasta ja muusta työkykyä ylläpitävästä toiminnasta.

11.3 Koulutus-, virkistys- ja sosiaalitoimintaan käytetyt määrärahat

Koulutus-, virkistys- ja sosiaalitoiminnasta aiheutuvia työvoimakustannuksia ovat henkilöstön koulutus- ja virkistystoimintaan käytetyn työajan palkat ja henkilöstön koulutusmäärärahojen sekä liikunta-, loma-, kerho-, har-

jotka olivat kunnan palveluksessa KVTEL:n tullessa voimaan 1.7.1964, saivat aikanaan valita joko KVTEL:n tai kunnan oman eläkesääntöön eläke-etuudet. Kunnan oman eläkesääntöön etuudet valinneille eläkkeet maksetaan ns. jakojärjestelmän tapaan suoraan kunnan varoista.

rastus- ym. virkistystoimintaan käytettyjen määrärahojen määrä.

11.4 Suojapuvut ja työvaatteet

Jos työnantaja on velvoittanut viranhaltijan tai työntekijän käyttämään työssään tietyn mallista virka- tai työpuvua tai määriteltyä suojavaatetusta, työnantaja hankkii ja huoltaa tällaisen puvun tai vaatetuksen. Viranhaltijalle voidaan vaihtoehtoisesti maksaa hankinta- ja huoltokulujen peittämiseksi korvaus tai 'pukurahaa'. Suojavaatetuksesta aiheutuu kustannuksia mm. terveydenhuollossa ja sosiaalitoimen laitoksissa, puisto- ja rakennustöissä sekä palotoimissa.

11.5 Muut työvoimakustannukset

Muita työvoimakustannuksia ovat mm. yhteistoiminnan, ay-toiminnan ja työsuojelun kustannukset sekä laittomista irtisanomisista maksetut korvaukset, jotka eivät ole varsinaisia palkkakustannuksia. Myös henkilökunta-alennukset ja -etuudet, kuten vapaat työmatkat ja työnantajan järjestämä lastenhoito, ovat työnantajan muita työvoimakustannuksia. Myös henkilöstön rekrytointiin ja työhön perehdyttämiseen liittyvät kustannukset voidaan arvioida tässä yhteydessä.

Liite 2. Aineiston käsittely

1. Kustannuserien erottaminen palkansaajaryhmäkohtaisiksi

Maksettujen palkkojen arvioinnissa käytettiin hyväksi kunnallisen henkilökäsitteen ja tuntipalkkatilastojen kokaikaisten ja osa-aikaisten kuukausipalkkaisten sekä tuntipalkkaisten hallinnonaloittaisia kuukausikeskiansioita, tuntipalkkoja, lomarahaa ja tuntipalkkaisten viikko-työaika. Tuntipalkkaisten kuukausikeskiansio = (kokonais)keskituntiansio * kokonaisviikkotyöaika * 4,3. Palkansaajaryhmille laskettiin laskennalliset maksetut vuosipalkkakustannukset, joista saaduilla suhteilla erotettiin palkansaajaryhmittäiset palkkakustannuserät mikäli se oli mahdollista. Toisella menetelmällä palkansaajaryhmälle arvioitiin palkkasumma (kokoaikaisille kuukausipalkkaisille) ja muille arvioitiin palkkasumma residuaalina (osa-aikaisille kuukausipalkkaisille).

Lisä- ja ylityötuntien ja -kustannusten jakamisessa palkansaajaryhmäkohtaisiksi käytettiin vastaavalla tavalla hyväksi kunnallisen henkilökäsitteen koko- ja osa-aikaisten kuukausipalkkaisten sekä tuntipalkkaisten ylityö-

tuntilukumääriä ja niistä maksettua tuntikorvauksia hallinnonaloittain.

Lomaraha ja loma-ajan palkka jaettiin palkansaajaryhmille pääasiassa siten, että suurimmille palkansaajaryhmille (yleensä kokoaikaisille kuukausipalkkaisille määriteltiin laskennallisesti lomaraha ja loma-ajan kustannus ja residuaali jäi muiden ryhmien (useimmiten osa-aikaiset ja tuntipalkkaiset) vastaaviksi kustannuksiksi. Lomapäivien lukumäärä arvioitiin loma-ajan palkka jaettuna arkipäiväkustannuksella.

Jos poissaolot ja niitä vastaavat kustannukset oli ilmoitettu koskien useampia palkansaajaryhmiä yhteensä, jaettiin kustannukset ryhmäkohtaisiksi vain merkittävimpien poissaolojen osalta. Pienimpien palkansaajaryhmien poissaolot arvioitiin ja kokaikaisten kuukausipalkkaisten poissaolot ja niitä vastaavat kustannukset saatiin residuaalina.

2. Tietojen määrittely laskennallisesti eli imputointi

Lomarajat: Koko- ja osa-aikaisille kuukausipalkkaisille arvioitiin laskennallisesti lomarajat referenssiryhmän (ositteen) lomarahojen osuutena maksetuista palkoista. Tuntipalkkaisille ei imputoitu erillistä lomarahaa, vaan lomarahaa vastaava kustannus arvioitiin vuosiloma-ajan kustannuksiin.

Vuosiloma: Vuosilomakustannukset arvioitiin koko- ja osa-aikaisille kuukausipalkkaisille kertomalla lomarahaa kertoimella, joka saatiin referenssiryhmästä vuosilomakustannukset ml. lomakorvaukset / lomarahat, vähennettynä kyseisen kunnan palkansaajaryhmän lomakorvaus. Työntekijöillä palkkasumma kerrottiin kertoimella, joka oli saatu referenssiryhmästä loma-ajan palkkojen, lomakorvauksen ja lomarahojen osuutena palkkasummasta. Saadusta summasta vähennettiin kyseisen kunnan palkansaajaryhmän mahdollisesti merkitty lomaraha ja lomakorvaus. Vuosilomapäivien lukumäärä: vuosilomakustannukset / arkipäivän kustannus. Tuntipalkkaisilla arkipäiväkustannus * 1,5. Alemman kuin 1500 markan kuukausiansion ansainneille ei arvioitu lomaan liittyviä kustannuksia, mikäli ei ollut merkintää lomarahosta, loma-ajan palkoista tai lomakorvauksista.

Lomakorvaukset: Ei imputointia.

Tehdyt lisä- ja ylityötunnit ja niistä maksetut korvaukset:

Jos tiedot puuttuivat kokonaan, ei imputointia.

Arkipyhäkorvaukset

Tuntipalkkaiset työntekijät: Työntekijöiden lukumäärä * 8 (palkallisten arkipyhien lukumäärä) * työpäiväkustannus. Työpäiväkustannus laskettiin maksetut palkat - ylityökorvaukset - ((lomarahaa + loma-ajan palkka ml. lomakorvaus) / 3) : työntekijöiden lukumäärä : 12 : 21.

Kuukausipalkkaiset kokaikaiset ja osa-aikaiset, työllistetyt: Palkansaajien lukumäärä * 8 * työpäiväkustannus. Työpäiväkustannus laskettiin maksetut palkat - ylityökorvaukset - lomarahat : palkansaajien lukumäärä : 12 : 21.

Opettajien koulutyöajan keskeytys

Arvioitiin kokaikaisille kuukausipalkkaisille opettajille koulutyöajan keskeytyksen määrä: vuoden 2000 työpäivien lukumäärä 252 - (oppilaiden työpäivien keskimääräinen määrä 190 + 3 suunnittelupäivää + laskennalliset vuosilomapäivät työpäivinä). Kertomalla päivien lukumäärä työpäiväkustannuksella saadaan kesäkeskeytyskustannus kunnassa. Koska työpäivien ja suunnittelupäivien määrä vaihtelee oppilaitoksittain, on tässä on laskettu kuntien keskimääräinen koulu- ja suunnittelupäivien lukumäärä kunnallisesta henkilökäsitteistä.

Luontoisetujen kustannukset

Kunnallisesta henkilökäsitteistä luontoisetut * 12 * henkilöiden lukumäärä, mikäli tieto puuttui .

Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut:

Työnantajan sotu. Imputointi 4,75 prosenttia maksetuista palkoista.

Maksut Kuntien eläkevakuutukselle (KVTEL). Imputointi 21,7% maksetuista palkoista pl. opettajien palkkasummat.

LEL / TaEL. Ei imputointia.

Työttömyysvakuutusmaksut. 0,9% viiden ensimmäiseltä palkkasummamiljoonalta ja 3,45 % sitä suuremmalta palkkasummaosuudelta.

Tapaturmavakuutusmaksut. 0,5 % maksetuista palkoista.

Ryhmähenkivakuutusmaksu. 0,1 % palkkasummasta.

Muut vakuutusmaksut. Ei imputointia.

Maksetut eläkkeet. Puuttuvat maksetut eläkkeet kuntien vuoden 2000 taloustilastosta.

Sairausvakuutuksen palautukset: Referenssiryhmästä sairausvakuutuksen palautusten %-osuus sairausajan palkkakustannuksista.

Työllistämistuet ja oppilaiden koulutustuet: Referenssiryhmästä %-osuus palkkasummasta.

Muu tuki: Ei imputointia.

Työterveydenhuolto: Arvioitiin referenssiryhmän mukaan kustannusten osuutena palkkasummasta. Kelan palautukset imputoitiin niinkään ositteesta palautusten osuutena kustannuksista.

Koulutukseen käytetty määräraha: Referenssiryhmästä määrärahojen osuus maksetuista palkoista.

Suojapuvut ja työvaatteet: Imputoitiin terveydenhuolto- ja vanhustenhuoltoalan kuntayhtymiin. Referenssiryhmästä kustannusten osuus maksetuista palkoista.

Sairaus ja työtapaturma:

Kaikille palkansaajaryhmille, kokoaikaisille kuukausipalkkaisille, osa-aikaisille kuukausipalkkaisille, tuntipalkkaisille arvioitiin sairauspoissaolot. Kustannus laskettiin referenssiryhmän mukaisena kustannusosuutena maksetuista palkoista. Lukumäärä laskettiin työpäiväkustannuksen avulla.

Perhevapaat:

Perhevapaisiin liittyvät poissaolot ja niitä vastaavat kustannukset arvioitiin vain kokoaikaisille kuukausipalkkaisille. Jos tiedot puuttuivat kaikilta hallinnonaloilta, silloin ne myös imputoitiin kaikille hallinnonaloille äitiysloman ja sairaan lapsen hoidon osalta. Muille kuin kokoaikaisille kuukausipalkkaisille ei imputointia.

Koulutus ja opiskelu:

Palkallinen henkilöstökoulutus imputoitiin kokoaikaisille kuukausipalkkaisille referenssiryhmästä lasketulla kustannusosuudella maksetuista palkoista. Muille kuin kokoaikaisille kuukausipalkkaisille ei imputointia.

Yhteistoiminta:

Imputoitiin kokoaikaisille kuukausipalkkaisille, jos tiedot puuttuivat kaikilta hallinnonaloilta. Kustannukset arvioitiin referenssiryhmästä lasketulla kustannusosuudella maksetuista palkoista hallinnonaloittain ja palkallisen luottamus-, ym. yhteistoiminnan sekä ay-koulutuksen osalta. Muille kuin kokoaikaisille kuukausipalkkaisille ei imputointia.

Muu poissaolo:

Imputoitiin kokoaikaisille kuukausipalkkaisille, jos tiedot puuttuivat kaikilta hallinnonaloilta. Kustannukset arvioitiin referenssiryhmästä lasketulla kustannusosuudella maksetuista palkoista hallinnonaloittain ja merkkipäivä, ym. palkallisen perhevapaan sekä muun palkallisen virkavapaan osalta. Muille kuin kokoaikaisille kuukausipalkkaisille ei imputointia.

KUNTASEKTORIN TYÖVOIMAKUSTANNUSTUTKIMUS 2000

Kunta/kuntayhtymä		Toimiala			
Henkilökuntamäärä (henkilötyövuodet) v. 2000		Kuukausipalkkaiset		Tunti-	Yhteensä
		Koko-	Osa-	palkkaiset	
		aikaiset	aikaiset		
1. Palkattujen (saanut palkkaa) henkilökuntamäärä (myös sijaiset)					
2. Edellisestä osa-aikaisten määrä kokoaikaisiksi muutettuna		-		-	
Maksettu palkka ja luontoisetukustannukset		(1000 mk)			
3. Ennakonpidätyksenalainen rahapalkka (ilman luontoisetuja)					
4. Edellisestä yli- ja lisätyöajan palkat					
Luontoisetukustannukset (netto)					
5. Työpaikkaruokailu	☐	(x) jos tiedossa vain verotus- arvo			
6. Autoedun kustannukset	☐				
7. Asumisen tukeminen	☐				
8. Muun edun kustannukset (esim. puhelinetu)	☐				
Loma- ym. -korvaukset		(1000 mk)			
9. Lomaraha					
10. Lomakorvaukset					
11. Arkipyhäkorvaukset					
12. Palvelussuhteen päättymisestä maksettu korvaus					
Poissaoloajat ja niiltä maksetut palkat		(työpäiviä tai 1000 tuntia ja 1000 mk)			
Vuosioma, säästövapaa ja lomarahen vaihtovapaa					
13. - poissaolotunnit/-työpäivät	☐	tunteja			
14. - edelliseltä poissaoloajalta maksetut palkat	☐	työpäiviä			
Sairauspoissaolo (sairaus, työtaturma)					
15. - palkattomat poissaolotunnit/-työpäivät	☐	tunteja			
16. - palkalliset poissaolotunnit/-työpäivät	☐	työpäiviä			
17. - edelliseltä palkalliselta poissaoloajalta maksetut palkat					
Perhevapaat					
18. - palkattomat poissaolotunnit/-työpäivät	☐	tunteja			
19. - palkalliset poissaolotunnit/-työpäivät	☐	työpäiviä			
20. - edelliseltä palkalliselta poissaoloajalta maksetut palkat					
Henkilöstökoulutus					
21. - palkalliset poissaolotunnit/-työpäivät	☐	tunteja			
22. - edelliseltä palkalliselta poissaoloajalta maksetut palkat	☐	työpäiviä			
Muu koulutus (opintovapaa, muu palkallinen tai palkaton koulutus)					
23. - palkattomat poissaolotunnit/-työpäivät	☐	tunteja			
24. - palkalliset poissaolotunnit/-työpäivät	☐	työpäiviä			
25. - edelliseltä palkalliselta poissaoloajalta maksetut palkat					
Yhteistoiminta (luottamusmies-, ym. toiminta, ay-koulutus, muu yhteistoiminta)					
26. - palkattomat poissaolotunnit/-työpäivät	☐	tunteja			
27. - palkalliset poissaolotunnit/-työpäivät	☐	työpäiviä			
28. - edelliseltä palkalliselta poissaoloajalta maksetut palkat					
Muu poissaolo (merkkipäivät, kertausharjoitukset, palkallinen/ palkaton virkavapaus/työloma, vuorotteluvapaa)					
29. - palkattomat poissaolotunnit/-työpäivät	☐	tunteja			
30. - palkalliset poissaolotunnit/-työpäivät	☐	työpäiviä			
31. - edelliseltä palkalliselta poissaoloajalta maksetut palkat					
Lomautukset ja lakot					
32. - lomautustunnit/-päivät					
33. - lakkotunnit/-päivät					

	Kuukausipalkkaiset		Tunti- palkkaiset	Yhteensä
	Koko- aikaiset	Osa- aikaiset		
34. Tehtyjen työtuntien palkat (1000 mk)				
Työtunnit (1000 tuntia)				
35. Säännöllinen vuosityöaika yhteensä				
36. Lisä- ja ylityötunnit yhteensä				
37. Palkalliset työtunnit (=kohta 35 + kohta 36 - palkattomat poissaolot)				
38. Tehtyjen työtuntien määrä (=kohta 37 - palkalliset poissaolotunnit)				
Työnantajan saamat tuet (maksettu v. 2000 aikana) (1000 mk)				
39. Sairausvakuutuksen palautukset ja tapaturmapäivärahat kohdista 17 ja 20				
40. Työterveyshuollon korvaukset				
41. Työllistämistuki				
42. Koulutuskorvaus				
Työnantajan maksamat sosiaalikustannukset (1000mk)				
43. Sosiaaliturvamaksu				
44. Maksut Kuntien eläkevakuutukselle (KVTEL)				
45. LEL- ja TaEL -maksut				
46. Kuntien omat eläkkeet				
47. Työttömyysvakuutusmaksu (ml. erorahakustannukset)				
Toimiala yhteensä (1000 mk)				
48. Tapaturmavakuutusmaksu				
49. Ryhmähenkivakuutusmaksu				
50. Vapaaehtoiset sosiaalivakuutusmaksut				
Muut työvoimakustannukset (1000 mk)				
51. Työterveyshuolto				
52. - edellisestä oman työterveyshenkilöstön palkat ja sos.kustannukset				
53. Koulutukseen käytetty määräraha (ei oman henkil. palkkoja)				
54. Suojapuvut, työvaatteet				
55. Virkistys- ja sosiaalitoimintaan käytetty määräraha				
56. Henkilöstöhankinnan kustannukset				
57. Varhaiskuntoutus ja työtoiminta				
58. Muut työvoimakustannukset				
Mikäli joitain kohtien 39-58 tietoja ei voida antaa toimialoitain, voidaan kunnan yhteiset luvut ilmoittaa yhteensä-sarakkeessa ja lisätä siitä tieto ko. riville				
Huomautuksia				
Lisätietoja antaa				
Nimi				
Puhelinnumero/Telefax				
Osoite				

KUNTASEKTORIN TYÖVOIMAKUSTANNUSTUTKIMUS 2000

Kunta/kuntayhtymä

Opettajat

		Kuukausipalkkaiset		Yhteensä
		Koko- aikaiset	Osa- aikaiset	
Henkilökuntamäärä (henkilötyövuodet) v. 2000				
1. Palkattujen (saanut palkkaa) henkilökuntamäärä (myös sijaiset)				
2. Edellisestä osa-aikaisten määrä kokoaikaisiksi muutettuna		-		
Maksettu palkka ja luontoisetukustannukset		(1000 mk)		
3. Ennakonpidätyksenalainen rahapalkka (ilman luontoisetuja)				
4. Edellisestä yli- ja lisätyöajan palkat				
Luontoisetukustannukset (netto)				
5. Työpaikkaruokailu	(x) jos tiedossa vain verotus- arvo			
6. Autoedun kustannukset				
7. Asumisen tukeminen				
8. Muun edun kustannukset (esim. puhelinetu)				
Loma- ym. -korvaukset				
9. Lomarahaa				
10. Lomapäiväkorvaukset				
11. Arkipyhäkorvaukset				
12. Palvelussuhteen päättymisestä maksettu korvaus				
Poissaoloajat ja niiltä maksetut palkat		(työpäivät ja 1000 mk)		
Vuosiloma, säästövapaa ja lomarahaa vaihtovapaa				
13a. - poissaolotyöpäivät				
14a. - edelliseltä poissaoloajalta maksetut palkat				
Kesäkeskeytykset				
13b. - poissaolotyöpäivät				
14b. - edelliseltä poissaoloajalta maksetut palkat				
Sairauspoissaolo (sairaus, työtaturma)				
15. - palkattomat poissaolotyöpäivät				
16. - palkalliset poissaolotyöpäivät				
17. - edelliseltä palkalliselta poissaoloajalta maksetut palkat				
Perhevapaat				
18. - palkattomat poissaolotyöpäivät				
19. - palkalliset poissaolotyöpäivät				
20. - edelliseltä palkalliselta poissaoloajalta maksetut palkat				
Henkilöstökoulutus				
21. - palkalliset poissaolotyöpäivät				
22. - edelliseltä palkalliselta poissaoloajalta maksetut palkat				
Muu koulutus (opintovapaa, muu palkallinen tai palkaton koulutus)				
23. - palkattomat poissaolotyöpäivät				
24. - palkalliset poissaolotyöpäivät				
25. - edelliseltä palkalliselta poissaoloajalta maksetut palkat				
Yhteistoiminta (luottamusmiehen-, ym. toiminta, ay-koulutus, muu yhteistoiminta)				
26. - palkattomat poissaolotyöpäivät				
27. - palkalliset poissaolotyöpäivät				
28. - edelliseltä palkalliselta poissaoloajalta maksetut palkat				
Muu poissaolo (merkkipäivät, kertausharjoitukset, palkallinen/ palkaton virkavapaus/työloma, vuorotteluvapaa)				
29. - palkattomat poissaolotyöpäivät				
30. - palkalliset poissaolotyöpäivät				
31. - edelliseltä palkalliselta poissaoloajalta maksetut palkat				
Lomautukset ja lakot				
32. - lomautuspäivät				
33. - lakkopäivät				

	Kuukausipalkkaiset		Yhteensä
	Koko- aikaiset	Osa- aikaiset	
Työnantajan saamat tuet (maksettu v. 2000 aikana)			
(1000 mk)			
39. Sairausvakuutuksen palautukset ja tapaturmapäivärahat kohdista 17 ja 20			
40. Työterveyshuollon korvaukset			
41. Työllistämistuki			
42. Koulutuskorvaus			
Työnantajan maksamat sosiaalikustannukset			
43. Sosiaaliturvamaksu			
44. Maksut Kuntien eläkevakuutukselle (KVTEL)			
45. LEL- ja TaEL -maksut			
46. Kuntien omat eläkkeet			
47. Työttömyysvakuutusmaksu (ml. erorahakustannukset)			
Opettajat yhteensä (1000 mk)			
48. Tapaturmavakuutusmaksu			
49. Ryhmähenkivakuutusmaksu			
50. Vapaaehtoiset sosiaalivakuutusmaksut			
Muut työvoimakustannukset (1000 mk)			
51. Työterveyshuolto			
52. - edellisestä oman työterveyshenkilöstön palkat ja sos.kustannukset			
53. Koulutukseen käytetty määräraha (ei oman henkil. palkkoja)			
54. Suojapuvut, työvaatteet			
55. Virkistys- ja sosiaalitoimintaan käytetty määräraha			
56. Henkilöstöhankinnan kustannukset			
57. Varhaiskuntoutus ja tykytoiminta			
58. Muut työvoimakustannukset			
Mikäli joitain kohtien 39-58 tietoja ei voida antaa toimialoitain, voidaan kunnan yhteiset luvut ilmoittaa yhteensä-sarakkeessa ja lisätä siitä tieto ko. riville			
Huomautuksia			
Lisätietoja antaa			
Nimi			
Puhelinnumero/Telefax			
Osoite			

Kuntasektorin työvoimakustannustutkimus 2000

Vastausohjeet

Tutkimuksen toteutus

Tutkimukseen kuuluvat kaikki kuntaan tai kuntayhtymään vuonna 2000 palvelussuhteessa olleet henkilöt jäljempänä mainituin poikkeuksin. Tämän henkilökuntamäärän (henkilötyövuosien) laskemiseen on kaksi mahdollisuutta: tiedot summataan kussakin kunnassa sen oman henkilöstöluettelon tai -rekisterin pohjalta tai ne lasketaan kunnissa kunkin kuukauden keskimääräisen henkilöstöluvun avulla. Laskentamallit esitetään jäljempänä kohdassa henkilöstömäärät.

Henkilöstöstä tiedot kerätään erikseen koko- ja osa-aikaisilta kuukausipalkkaisilta sekä tuntipalkkaisilta. Tiedot koskevat henkilöstön määrää (henkilötyövuosia), palkattuja työpäiviä/-tunteja, poissaolopäiviä/-tunteja ja niiltä maksettuja palkkoja sekä työnantajan sosiaalikulutusmaksuja ja eräitä muita työvoimakustannuksia. Työvoimakustannuksiksi ei lasketa työtiloja, vuokria, puhelin- tai energiakuluja, toimistotarvikkeita ymv.

Kyselyn tiedot kerätään toimialoittain. Jos henkilö on vuoden 2000 aikana ollut useamman yksikön (toimialan) palveluksessa ja hänen tietojaan ei ole mahdollista jakaa kuukauden tarkkuudella (vrt. edellinen henkilökuntamäärän laskeminen), ilmoitetaan hänen tietonsa sille toimialalle, jolla hän on toiminut suurimman osan vuotta.

Tutkimuksessa seurataan kassavirtaperiaatetta eli siinä selvitetään todelliset, vuonna 2000 tapahtuneet rahavirrat, vaikka osa kustannuksista (tai palautuksista) liittyisi tosiasiallisesti vuoteen 1999. Kustannukset esitetään nettona eli niistä on vähennetty mahdolliset saadut tuet tai maksut. Poikkeuksena ovat sairausajan palkat ja työterveyshuollon kustannukset, joiden palautukset ja korvaukset kysytään erikseen.

Toimiala

Kuntayhtymä vastaa vain yhdellä lomakkeella sen mukaan, millä toimialalla toiminta pääasiassa tapahtuu. Kunnissa kukin henkilö tai yksikkö sijoitetaan omalle toimialalleen. Sitä varten on vastausohjeiden mukana erillinen lista, johon on merkitty kullekin toimialalle kuuluvat yksiköt. Kultakin 2-numerotoimialalta täytetään mahdollisuuksien mukaan oma lomakkeensa. Jos atk-järjestelmästä on mahdollista saada kustannukset henkilöittäin, nämä tiedot summataan toimialoittain. Muuten kustannukset annetaan toimialoittain laskemalla kuhunkin toimialaan kuuluvien yksiköiden vastaavat päivät/tunnit, kustannukset jne. yhteen. Jos hallinnollisissa yksiköissä on toiseen toimialaan kuuluvia henkilöitä, joita on vaikea eritellä yksiköstään, voidaan tiedot antaa alkuperäisen yksikön mukana. Esimerkiksi julkisen hallinnon toimialalle kuuluu terveyskeskusten hallintoa, mutta ne voidaan esittää vastauksissa terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden toimialalla.

Aivan pienet, noin kymmenen henkilön tai sitä pienemmät yksiköt voidaan yhdistää toiminnallisesti sopivalle muullekin toimialalle, jos ko. yksikkö olisi ainoa omalla toimialallaan. Toimialojen 90-93 yksiköt (kts. liite) vastaavat yhteisellä lomakkeella. Koulutuksen toimiala jaetaan kahtia (myös kuntayhtymissä) siten, että yksi lomake koskee opetustyön työaikajärjestelmää noudattavia (opettajat) ja toinen lomake muuta koulutuksen alan henkilöstöä. Mm. rehtorit kuuluvat pääosin jälkimmäiseen ryhmään.

Henkilöstömäärät (henkilötyövuodet)

Henkilöstömäärätiedot ja useimmat muutkin tiedot kerätään erikseen tuntipalkkaisilta sekä koko- ja osa-aikaisilta kuukausipalkkaisilta. Osa-aikainen on henkilö, jolla on osa-aikaisuusprosentti tai jonka työaika muuten on lyhyempi kuin virka- tai työehtosopimuksen mukainen tai ko. yksikössä tavanomaisesti noudatettava työaika. Jos muuten kokoaikaisena toimiva henkilö on ollut osittaisella hoitovapaalla, osa-aikaisella opintovapaalla, osa-aikaeläkkeellä, osa-aikalisällä tai vastaavalla, hänet lasketaan ko. kuukausien ajalta osa-aikaiseksi.

Henkilöstömääriin ja muihin tietoihin ei oteta mukaan henkilöitä, joille on maksettu vain palkkioita (esim. luennoitsijat, konsultit, ulkopuoliset kouluttajat, omaishoitajat tai perhehoitajat, vapaapalokuntalaiset), sivutoimisia tuntiopettajia (mm. kansalaisopistoissa) eikä sellaisia henkilöitä, joille on vuodessa maksettu palkkaa vähemmän kuin 1206 markkaa (TEL-ansion alaraja) tai jotka ovat olleet koko kalenterivuoden palkattomalla vapaalla. Mukana eivät ole myöskään tunti- tai kuukausipalkkaiset maatalouslomittajat. Samoin kalenterivuoden alusta koko vuodeksi vuorotteluvapaalle jääneet eivät ole mukana. Nämä ryhmät ja niiden työtunnit sekä palkat ja sosiaalikulut jäävät pois kyselystä. Sen sijaan määräaikaisessa palvelussuhteessa olevat (kuten esim. sijaiset ja työllistetyt) ovat mukana henkilöstömäärissä. Olennaista on, että tutkimuksessa henkilöt, työpäivät/-tunnit ja palkkasummat sekä muut kustannukset vastaavat toisiaan. Siten esimerkiksi sijaisen työpäivät/-tunnit lasketaan mukaan tehtyihin työpäiviin/-tunteihin, mutta sijaistetun henkilön osalta (sijaisuus vähemmän kuin kalenterivuosi) merkitään vastaavat palkattomat (tai palkalliset) poissaolopäivät/-tunnit.

Henkilöstömäärä (henkilötyövuodet) voidaan laskea kahdella tavalla riippuen siitä, millainen atk-ohjelma kunnassa on tai lasketaanko tiedot muulla tavoin:

Malli A:

Palvelussuhteessa olleiden päivät (kalenteripäiviä) miinus yli kahden viikon yhtäjaksoisten palkattomien poissaolojen päivät/366 = (lomakkeen kohta 1)

Malli A:ta käytetään silloin, jos kunnassa on atk-teknisesti mahdollista käyttää jokaisen henkilön yksilökohtaisia tietoja (poissaolopäivät tai poissaolotunnit, palkat jne.) ja yhdistää ne edelleen toimintayksikkökoodin avulla tai muuten toimialoittaisiksi tiedoiksi. Tällöin vuoden keskimääräinen henkilöstömäärä (henkilötyövuodet) saadaan, kun vuoden aikana palvelussuhteessa olleiden henkilöiden (koko vuoden palkattomalla vapaalla olleita lukuun ottamatta) kaikista palkallisista päivistä (kalenteripäivät) vähennetään ensin kaikki yli kahden viikon yhtäjaksoiset palkattomat vapaat ja loppu jaetaan 366:lla.

Malli B:

Kaikki kunkin kuukauden lopun palvelussuhteessa olevien henkilöstömäärät yhteensä/12 = (lomakkeen kohta 1)

Mikäli kunnan palvelussuhteessa olevia henkilöitä ei voida seurata henkilötasolla automaattisesti, saadaan kunnan (toimialan) koko vuoden keskimääräinen henkilöstömäärä (henkilötyövuodet) laskemalla yhteen kunkin kuukauden lopun palvelussuhteessa olevien henkilöstömäärät ja jakamalla summa 12:lla. Kuukaudessa yli kahden viikon palkattomalla vapaalla olleita ei sen kuukauden lopun luvuissa oteta laskussa huomioon.

Osa-aikaisten määrät (osa-aikaisten henkilötyövuodet) muutetaan kokoaikaisiksi henkilötyövuosiksi osa-aikaisuusprosentin tai muun osa-aikaisuusasteen avulla. Työllistetyt kuuluvat joko tuntipalkkaisten tai osa-aikaisten määriin.

Maksettu palkka ja luontoisetukustannukset

Maksetulla palkalla tarkoitetaan ennakonpidätyksenalaista palkkaa ilman luontoisetuja. Palkkaan sisältyvät myös kaikki lisät, joista vielä erikseen kysytään lisä- ja ylityöajan palkkoja. Palkkoihin ei tule lukea mukaan niiden henkilöiden palkkoja, jotka eivät kuulu henkilökuntamäärään (henkilötyövuosiin) esim. palkkionsaajina tai alle 1206 markan vuosipalkan (TEL-ansion alarajan) saajina.

Luontoisetukustannuksilla tarkoitetaan työnantajalle luontoisetujen myöntämisestä koituvia todellisia kustannuksia nettomääräisinä. Työpaikkaruokailun (=ateriaedun) kustannuksiin sisältyvät siten mahdollisen oman työpaikkaruokalan kustannukset (ilman henkilökunnan palkkoja, koska ne sisältyvät henkilökunnan kokonaispalkkoihin) vähennettynä työntekijöiden mahdollisesti itse maksamalla osuudella. Vastaavasti lounassetelin hinnasta vähennetään työntekijän maksama osuus ja erotus jää ateriaedun kustannuksiksi. Autoedun kohdalla kustannuksia ovat mm. polttoainekustannukset, huoltokulut, pysäköintikustannukset ymv. Lisäksi siihen kuuluvat leasing-rahoituksen vuosikustannukset ja –korot, mutta ei kyseisten ajoneuvojen ostosta aiheutuvia pääomakustannuksia tai jälleenyymistä saatavia tuloja. Autoetukustannuksiin eivät kuulu työhön liittyvästä ajosta aiheutuneet kustannukset. Asumisen tukemisen (=asuntoedun) yhteydessä kustannuksilla tarkoitetaan esimerkiksi käyvän vuokran ja kunnan perimän vuokran erotusta sekä vastaavasti henkilöstölle myönnettyjen pienikorkoisten asuntolainojen ja markkinakorkoisten lainojen korkojen erotusta.

Mikäli todellisia luontoisetukustannuksia ei mitenkään ole saatavissa, on sen sijaan ilmoitettava vastavan luontoisedun markkamääräiset verotusarvot vuodessa yhteensä ja merkittävä rasti vastaavaan kohtaan.

Loma- ja arkipyhäkorvaukset

Arkipyhäkorvaukset koskevat pääasiassa tuntipalkkaisia. Vuonna 2000 on yhdeksän arkipyhää: loppiaisen, pitkäperjantai, toinen pääsiäispäivä, vapunpäivä, helatorstai, juhannusaatto, itsenäisyyspäivä, joulupäivä ja tapanpäivä.

Lomakorvauksia maksetaan pitämättä jääneestä lomasta ja niihin kuuluvat myös opettajien lomapäiväkorvaukset. Lomarahat koskevat pääasiassa kuukausipalkkaista henkilöstöä. Ne sisältävät myös palvelussuhteen päättymisen yhteydessä rahana lomakorvauksen saaneiden lomarahan.

Palvelussuhteen päättymisestä maksettu korvaus ei sisällä lomakorvauksia.

Poissaoloajat ja niiltä maksetut palkat

Poissaolot ja niitä vastaavat kustannukset ilmoitetaan henkilöiltä, jotka ovat mukana henkilöstömäärissä. Niin malli A:n kuin malli B:n tapauksessa ilmoitetaan palkattomista poissaoloista vain kaksi viikkoa tai sitä lyhyemmät ajat, koska pitemmät yhtäjaksoiset palkattomat poissaolot otettiin huomioon jo keskimääräisiä henkilöstömääriä (henkilöstötyövuosia) laskettaessa kohdassa 1. Poissaolonimikkeen kohdalle merkitään rasti sen mukaan, annetaanko tiedot työpäivinä vai tunteina. Tilastokeskuksessa lasketaan työpäivien ja keskimääräisten päivittäisten työtuntien avulla tunnusluvut, mikäli kunta ei ole ilmoittanut poissaoloja tunteina.

Opetustyön työaikajärjestelmää noudattaville on käytännössä erittäin vaikea määritellä työaikoja tai poissaoloja tunteina. Tästä syystä tähän ryhmään kuuluvien työaikoja ei ilmoiteta, mutta poissaolot ilmoitetaan työpäivinä.

Poissaolot toivotaan esitettävän tunteina. Poissaolotuntien määrät voidaan laskea kunnassa itsekkin. Työpäivän tuntimäärä saadaan jakamalla viikon säännöllinen työtuntimäärä 5:llä, arkipäiviltä jakaja on 6 ja jos poissaolot on ilmoitettu kalenteripäivinä, jakajana on 7. Jos poissaolojen määrä tiedetään esimerkiksi kalenteripäivinä, saadaan poissaolotuntien määrä seuraavasti:

Viikon säännöllinen työtuntimäärä/7 x poissaolopäivät (kalenteripäivät) = poissaolot tunteina.

Useissa kunnissa poissaoloista on tiedot vain päivinä. Varsinkin sairauspoissaolot on usein kirjattu kalenteripäivinä. Mikäli poissaolot ilmoitetaan päivinä, on käytettävä työpäiviä.

Kuukausi- ja tuntipalkkaisilla poissaolokustannukset voidaan laskea kertomalla poissaolotunnit tuntipalkalla. Kuukausipalkkaisilla poissaolokustannukset voidaan laskea myös kertomalla poissaolopäivien lukumäärä henkilön keskimääräisellä päiväpalkalla, jos poissaolot on ilmoitettu työpäivinä. Työpäiväpalkka saadaan jakamalla kuukauden ansio 20,9:lla. Mikäli henkilöllä on vaihteleva työaika, riittää arvio poissaolotunneista ja niiden kustannuksista.

Poissaolotunneilta maksetut palkat ilmoitetaan bruttona, myös sairauspoissaolojen sekä perhevapaaseen (lapsen syntymään ja hoitoon) liittyvien poissaolojen osalta. Kaikki vuonna 2000 kunnalle maksetut Kelan palautukset ja tapaturmapäivärahat, vaikka ne liittyisivätkin osin vuoteen 1999, ilmoitetaan kohdassa 39. Palautuksiin sisältyvät myös liikennevakuutuksen palautukset henkilövahinkojen osalta.

Vuosiloma ym.

Vuosilomiin sisältyvät vuonna 2000 pidetyt vuosilomapäivät pidennyksineen, vahvistettujen lomarahojen vaihtovapaat ja vuosiloman säästövapaat päivinä (tai muutettuna tunneiksi) ja niitä vastaavat lomapalkat. Tähän kohtaan merkitään myös mahdolliset säteilylomat (alkuvuodelta).

Koulutus-toimialan opettajien lomakkeeseen liittyy kesäkeskeytyskäsite, jolla tarkoitetaan koulun päättymisen ja alkamisen välillä olevaa aikaa vähennettynä laskennallisten vuosilomapäivien lukumäärällä. Samaan käsitteeseen sisältyvät tässä myös koulujen syyslomat ja muut vapaat, jotka eivät ole opettajien vuosilomia. Kesäkeskeytykselle ei ole lomakkeessa oma kohtaa, vaan tiedot merkitään kohtaan huomautuksia lomakkeen loppuun. Opettajien varsinaiset vuosilomapäivät ja -palkat merkitään kohtiin 13-14.

Sairauspoissaolot

Sairauspoissaololla tarkoitetaan sairaudesta, vammasta, ammattitaudista tai tapaturmasta johtuvaa työkyvyt-

tömyysaikaa ja myös määräaikaista kuntoutustukea. Palkattomien sairauspoissaolojen päivät/tunnit merkitään erikseen.

Sairauspoissaolojen kustannukset lasketaan poissaolopäivien/ poissaolotuntien mukaan bruttona. Kelalta vuoden 2000 aikana saadut sairauspäivärahojen palautukset ja tapaturmapäivärahat merkitään erikseen kohtaan 39.

Perhevapaat

Perhevapailta tarkoitetaan äitiys-, isyys- ja vanhempainlomia, hoitovapaita ja muita lapseen liittyviä palkallisia tai palkattomia poissaoloja. Äitiys- ja isyysloman palkattomat päivät/tunnit merkitään erikseen. Sairauspoissaolojen tapaan kustannukset lasketaan poissaolopäivien/poissaolotuntien mukaan bruttona ja palautukset erikseen kohtaan 39.

Koulutus ja opiskelu

Henkilöstökoulutuksella tarkoitetaan työnantajan järjestämää tai hankkimaa koulutusta omalle henkilöstölle. Henkilöstökoulutukseen lasketaan ammatillinen peruskoulutus ja lisäkoulutus sekä muu ammattitaidon ylläpitämiseksi tai kehittämiseksi järjestetty koulutus, myös työsuojelukoulutus ja väestönsuojelukoulutus. Tästä koulutuksesta merkitään koulutuksessa olleiden aika ja siltä ajalta maksettu palkka. Jos kouluttajat kuuluvat kunnan omaan henkilöstöön, heidän palkkojaan ei merkitä.

Muuhun koulutukseen luetaan muu kuin henkilöstökoulutus, ml. omaehtoinen opiskelu eli opintovapaa. Mikäli tarkkoja tietoja ei ole, voidaan nämä luvut arvioida.

Yhteistoiminta

Yhteistoiminta sisältää työskentelyn yhteistyökomiteassa, työsuojelu- ja väestönsuojelutyön, luottamusmiestoiminnan sekä muun yhteistoiminnan. Yhteistoimintaan käytetty aika voidaan arvioida jäsenten lukumäärän, kokousten lukumäärän ja kokousten keskimääräisen keston perusteella. Yhteistoimintaan kuuluvat lisäksi luottamusmiestehtäviin käytetty sovittu tai arvioitu aika ja ammattiyhdistyskoulutukseen koulutusso-
pimuksen mukaisesti käytetty aika ja niistä aiheutuneet palkkakustannukset sekä luottamusmieskorvaus.

Muu poissaolo

Muita poissaoloja ovat henkilöstön omat merkkipäivät ja muut palkalliset vapaat, virkavapaudet ja työlomat, virkistystoimintaan osallistuminen ja reservin kertausharjoitukset (kustannukset nettona). Tähän kohtaan kuuluvat myös kaikki ne kahden viikon ja sen alle kestäneet palkattomat poissaolot, joita ei ole ilmoitettu jossakin muussa edellä olevista kohdista.

Lomautukset ja lakot

Lomautuksista ja lakoista merkitään molemmissa malleissa A ja B kahden viikon ja sen alle kestäneet poissaolot. Tätä pitemmät yhtämittaiset poissaolot otetaan huomioon laskettaessa keskimääräistä henkilöstömäärää. Yli kaksi viikkoa lomautettuna tai lakossa oleva ei tule mukaan em. laskentaan.

Tehtyjen työtuntien palkat

Tehtyjen työtuntien palkalla tarkoitetaan säännölliseltä työajalta sekä lisä- ja ylityöajalta maksettua rahapalkkaa vähennettynä poissaolotuntien palkalla. Kustannus määritetään tuntipalkkaisilla palkkakirjanpidon tehdyn työajan ansion mukaisesti. Kuukausipalkkaisilla käsite vastaa kuukausiansiota tehdyltä työajalta maksetun rahapalkan osalta.

Tehdyn työajan rahapalkka saadaan myös erotuksena eli vähentämällä ennakonpidätyksen alaisesta rahapalkasta (kohta 3) erilaiset korvaukset (kohdat 9-12) ja poissaoloajoilta maksetut palkat (kohdissa 14-31).

Työtunnit

Tilastossa tarvitaan työvoimakustannusten tunnuslukujen laskemista varten niin palkallisten työtuntien kuin tehtyjen työtuntien määrät. Kyseiset tunnusluvut saadaan seuraavasti:

säännöllinen vuosityöaika
+ lisä- ja ylityötunnit
= kokonaisvuosityöaika
- palkattomat poissaolotunnit (enint. kaksi viikkoa kestäneet)
= palkalliset työtunnit
- palkalliset poissaolotunnit
= tehdyt työtunnit

Palkallisten työtuntien laskemista varten tarvitaan tiedot henkilökunnan yhteisestä säännöllisestä vuosityöajasta sekä lisä- ja ylityötunneista.

Kuukausipalkkaisilla henkilökunnan säännöllinen vuosityöaika vuodelta 2000 saadaan toimistotyössä oleville kertomalla säännöllinen viikkotyöaika (36,25) viikkojen määrällä (52) ja vähentämällä siitä arkipyhien (9) tunnit (6,25/päivä). Vuonna 2000 yhden henkilön (henkilötyövuoden) säännöllinen vuosityöaika on tämän mukaan $36,25 \times 52 - (9 \times 6,25) = 1829$ tuntia. Jaksotyössä oleville säännöllinen vuosityöaika saadaan kertomalla 3 viikon jakson tuntimäärä (114,75) 17,43:llä ja vähentämällä siitä arkipyhien (9) tunnit (7/päivä). Jaksotyössä olevien vuosituntimääräksi saadaan tämän mukaan $17,4 \times 114,75 - (9 \times 7) = 1937$ tuntia. Yleistyöaikaa tekevillä säännöllinen vuosityöaika saadaan kertomalla säännöllinen viikkotyöaika (38,25) viikkojen määrällä (52) ja vähentämällä siitä arkipyhien (9) tunnit (7/päivä). Yleistyöajassa olevien vuosituntimääräksi saadaan tämän mukaan $38,25 \times 52 - (9 \times 7) = 1926$ tuntia. Lopuksi kerrotaan tämä yhden henkilön säännöllinen vuosityöaika kokoaikaisten osalta kohdan 1 keskimääräisellä kokoaikaisten ja osa-aikaisten osalta kohdan 2 keskimääräisellä osa-aikaisten määrällä kokoaikaisiksi muutettuna.

Tuntipalkkaisilla säännöllinen vuosityöaika on työehtosopimuksen mukaan keskimäärin 1926 tuntia vuodessa. Kunnan atk-järjestelmästä riippuen säännöllinen vuosityöaika ja palkalliset työtunnit voidaan mahdollisesti saada toimialoittain suoraan ilman em. laskutoimituksia.

Palkallisten työtuntien määrät voidaan laskea Tilastokeskuksessakin, jos kunnassa ei esimerkiksi ole muunnettu poissaolopäiviä poissaolotunneiksi. Palkalliset työtunnit saadaan lisäämällä säännölliseen vuosityöaikaan lisä- ja ylityötunnit ja vähentämällä enintään kaksi viikkoa kestäneet palkattomien poissaolojen tunnit kohdista 15-33 (=lomakkeen poissaoloaikojen kohdassa esitettävät palkattomat poissaolot). Yli kaksi viikkoa kestäneet palkattomat poissaolot tulevat otetuksi huomioon keskimääräistä henkilöstömäärää (henkilötyövuosia) laskettaessa. Lisä- ja ylityötunteja ovat ne, joista on maksettu rahakorvaus, ml. lääkärien päivystystunnit, jotka on korvattu rahana ja joita ei ole pidetty vapaana. Varallaolotunteja, lääkärien aktiivivapaista eikä opettajien ylitunteja lasketa mukaan lisä- ja ylityötunteihin. Lisä- ja ylityötuntien määrä tarvitaan vastauksissa aina tunteina.

Opetustyön työaikajärjestelmään kuuluvien palkallisia työtunteja ei lasketa.

Tehtyjen työtuntien määrä saadaan vähentämällä palkallisista työtunneista (kohta 37) palkalliset poissaolotunnit (kohdista 13-30). Palkallisten työtuntien tapaan tämä voidaan jättää täyttämättä, jos kunnassa ei ole muunnettu poissaoloja tunneiksi.

Työnantajan saamat tuet

Tähän kohtaan sisältyvät Kelalta saadut sairausvakuutuksen palautukset, tapaturmapäivärahat ja työterveyshuollon korvaukset. On huomattava, että palautuksilla tarkoitetaan vuoden 2000 aikana todella maksettuja palautuksia (ns. kassavirtaperiaate) eikä vain vuoteen 2000 kohdistuneita, mahdollisesti vasta myöhemmin maksettavia palautuksia. Osa palautuksista liittyy siten vuoden 1999 kustannuksiin. Lisäksi siinä ovat vuonna 2000 valtion kuntatyönantajalle tukityöllistämiseen myöntämät rahat ja oppilaitosten koulutustuet.

Työnantajan maksamat sosiaalikulut

Sosiaalikulut ilmoitetaan niiltä henkilöiltä, jotka olivat mukana henkilöstömäärissä ja palkkakustannuksissa. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu sisältää myös erorahajärjestelmän kustannukset. Siihen ei sisälly työntekijän osuutta työttömyysvakuutusmaksusta. Vapaaehtoiset sosiaalikulut sisältävät mm. vapaaehtoiset eläkevakuutukset, vastuuvakuutukset jne.

Muut työvoimakulut

Tässä kohdassa ilmoitetaan mm. Kansaneläkelaitokselle tehdyssä kustannusten korvaushakemuksessa ilmoitetut työterveyshuollon kulut yhteensä. Mahdollisen oman työterveysaseman palkkakulut ja sosiaalikulut eritellään siksi, että ne voidaan erottaa kokonaispalkoista päällekkäisyyden eliminoinniksi.

Koulutukseen käytetty määräraha ei sisällä oman henkilöstön palkkoja, vaan ainoastaan koulutuksesta aiheutuneet kurssimaksut, materiaali-, majoitus-, matka- ymv. kulut sekä palkkiot ulkopuolisille kouluttajille.

Suojapukuihin ja työvaatteisiin sisältyvät niiden hankinnasta ja pesusta tai vuokrauksesta työnantajalle aiheutuvat nettokulut sekä pukurahat ja hankintakorvaukset.

Henkilöstöhankinnan kulutukseen sisältyvät mm. lehti-ilmoitukset, mahdolliset testit ja niiden järjestäjille maksetut palkkiot, työhön perehdyttäminen jne.

Varhaiskuntoutukseen ja työkykyä ylläpitävään toimintaan liittyvät työnantajan maksamat kulut ilmoitetaan nettokulutuksina, mikäli toimintaan on saatu avustuksia.

Muut työvoimakulut sisältää mm. yhteistoiminnan, ay-toiminnan ja työsuojelun kulutuksia, jotka eivät ole palkkakulutuksia. Lisäksi tähän kuuluu mahdollisia henkilöstöetuuksia ja alennuksia kuten vapaat työmatkat, työnantajan järjestämän lastenhoidon kulut jne.

Mikäli kohtien työnantajan saamat tuet, työnantajan maksamat sosiaalikulut ja muut työvoimakulut kustannuseriä ei voida eritellä henkilöstöryhmittäin (koko- ja osa-aikaiset, tuntipalkkaiset), tiedot voidaan esittää yhteissummina koko kunnan/kuntayhtymän osalta.

Kuntien yksiköiden jakautuminen 2-numerotoimialoille, joista kustakin täytetään oma lomake (toimialan nimi kyselylomakkeeseen, opettajille on oma erillinen lomakkeensa)

Toimiala		Kunnan yksikkö
75 Julkishallinto	Keskushallinto	Kunnan-/kaupunginhallitus Kunnantoimisto/kaupunginkanslia Henkilöstötoimisto
	Lautakunnat/ eri yksiköiden hallinto	Holhouslautakunta Terveysvirasto Terveyskeskuksen hallinto Sosiaalityön hallinto Koulutoimen hallinto Koulutoimen muu henkilöstö Kulttuurilautakunta Urheilutoimen hallinto Nuorisotyön hallinto Kaavoituslautakunta Hankintakeskus
	Pelastus- ja järjestystoimi	Palotoimi Pysäköinninvalvonta Tarkastustoimi
80 Koulutus Omina lomakkeinaan opettajat ja muu henkilökunta	Koulut	Peruskoulu Lukio ja ammatillinen koulutus Kansalais-, työväenopisto
85 Terveystenhoito- ja sosiaalipalvelut	Terveystenhoitosektori	Terveystasemat, työt. asemat Terv. keskuksen sairaalat Sairaalalaitosten hallinto Sairaalat Psyk. sairaalat, mielenterv. tsto
	Sosiaalipalvelut	Kasvatusneuvolat A-klinikka Kehitysvammahuolto Kotipalvelu Päiväkodit Perhepäivähoito Päivähuoltolat Leikkikentät Suojatyön hallinto Opetus- ja työkeskus Kehitysvamm. huoltolat PAV-hoitokodit, huoltokodit Vanhusten palvelutalot Muu asumispalveluhenkilöstö Perhehoito Lasten-, erityislastenkodit Kehitysvammah. keskuslaitos Huoltolat Vanhainkodit Laitoshoito Pakolaiskeskus
40 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto		Energialaitos Voimala Sähkölaitoksen kenttähenkil.
41 Veden puhdistus ja jakelu		Vesilaitos
45 Maa-, vesirakentaminen		Kunnossa-, puhtaanapitohenkilöstö
55 Henkilöstö-, laitosruokalat		Elintarvikekeskus, keskuskeittiö
60 Maaliikenne		Liikennelaitoksen hallinto Liikennehenkilöstö
63 Satamat		Satamalaitoksen hall.
70 Isännöinti ja kiinteistöinh.		Kiinteistöhenkilöstö

Tutkimus sisältää tietoja kuntien ja kuntayhtymien työvoimakustannusten tasosta ja rakenteesta. Työvoimakustannukset on ryhmitelty kuntakoon ja alueen mukaan, kuntayhtymistä kuntayhtymätyypeittäin ja maakunnittain. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään henkilötyövuoden hintaa kuntasektorilla ja työvoimakustannusten muutoksia 1990–2000.

Tilastoon kerättiin tietoja runsaasta neljästäkymmenestä työvoimakustannusten osatekijästä. Kustannusten osatekijät esitetään markkamääräisinä, osuutena kokonaistyövoimakustannuksista, osuutena kokonaispalkoista ja osuutena tehdyn työajan palkoista

Tilasto antaa kunnille ja kuntayhtymille mahdollisuuden verrata oman kunnan tai kuntayhtymän työvoimakustannusten rakennetta vastaavien kuntien ja kuntayhtymien tietoihin. Tiedot auttavat työnantajaa arvioimaan todellisia työvoimakustannuksia ja työllistämisen hintaa. Päättäjät ja tutkijat saavat tietoa työvoimakustannusten rakenteesta ja kehityksestä vuosina 1990–2000.

